

z dnia 9 stycznia 2020 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących przyjęcia "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030"

Na podstawie art. 30 ust. 1 w związku z art. 5a ust. 1 i art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr 136/5/XIV/08 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Iłowa (Dz.Urz. Woj. Lub. z 2008 r. Nr 35, poz. 736) zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. Przedmiotem przeprowadzanych konsultacji jest przyjęcie "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030"

2. Ramowy projekt strategii, o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2. 1. Konsultacje przeprowadza się w formie pisemnej, poprzez udostępnienie mieszkańcom ankiety konsultacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Ankieta konsultacyjna dostępna będzie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Iłowej <http://www.ilowa.info.pl/>, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Iłowej, ul. Żeromskiego 27 oraz w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Iłowej i Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej.

§ 3. Konsultacje prowadzone będą w terminie od 14 stycznia 2020 r. do 31 stycznia 2020 r.

§ 4. Opinie, uwagi i propozycje, można składać w terminie określonym w § 3 na ankiecie konsultacyjnej, o której mowa w § 2:

- 1) w Sekretariacie Urzędu Miejskiego w Iłowej, ul. Żeromskiego 27, 68- 120 Iłowa i Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, ul. Kolejowa 7, 68-120 Iłowa;
- 2) poprzez przesłanie wypełnionej ankiety na adres: ilowa@ilowa.pl;
- 3) wysłanie pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Iłowej, ul. Żeromskiego 27, 68- 120 Iłowa i Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, ul. Kolejowa 7.

§ 5. 1. Wyniki konsultacji zostaną podane do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej.

2. Wyniki konsultacji mają charakter opiniodawczy i nie są wiążące dla organów Gminy.

§ 6. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ
Paweł Lichotański
Paweł Lichotański

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 173.2020

Burmistrza Iłowej

z dnia 9 stycznia 2020 r.

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

GMINY IŁOWA NA LATA

2020-2030

OFICYNA
PROFILAKTYCZNA

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	5
1. Metodyka opracowywania strategii	6
2. Kontekst planowania strategicznego	7
3. Uwarunkowania formalne opracowania strategii	7
4. Spójność z dokumentami strategicznymi	10
II. Charakterystyka gminy Iłowa	13
1. Położenie Gminy	13
2. Sytuacja demograficzna	14
3. Kapitał społeczny i gospodarczy Gminy	19
3.1. Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne	19
3.2. Rynek pracy	23
3.3. Wychowanie i edukacja	24
4. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna Gminy	27
5. Kultura, sport i rekreacja	29
6. Opieka zdrowotna	35
7. Bezpieczeństwo publiczne	36
8. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych	36
8.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami	36
8.2. Pomoc społeczna	39
8.3. Inne zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	46
III. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	47
1. Dziedziny planowania strategicznego	48
1.1. Wspieranie rodziny	48
1.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych	57
1.3. Zdrowie psychiczne	63
1.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych	66
1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	78
1.6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	91
1.7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	98
1.8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa	107

1.9. Problem przestępczości	119
1.10. Rewitalizacja społeczna	122
1.11. Podsumowanie celów i zadań przewidzianych do realizacji	127
2. Analiza SWOT	137
3. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	141
4. Zakładane rezultaty realizacji strategii.....	141
5. System wdrażania strategii.....	142
6. Monitoring.....	142
7. Ewaluacja	143
7.1. Zakres ewaluacji	143
7.2. Sposób ewaluacji.....	144
7.3. Narzędzia ewaluacji	144
7.4. Okres ewaluacji.....	144
8. Ocena ryzyka.....	144
IV. Wnioski i podsumowanie.....	146
V. Bibliografia.....	148
VI. Spis rysunków, wykresów i tabel.....	150
1. Spis rysunków	150
2. Spis tabel	150
3. Spis wykresów.....	151

*Zdjęcia ze strony tytułowej pochodzą ze strony internetowej: <http://ilowa.pl/>

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miejski

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

KP – Komisariat Policji

RDS – Rodziny Dom Seniora

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Iłowa. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Iłowa.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla gminy Iłowa zastosowano podejście partycypacyjno-ekspertyczne. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Art. 16 b, Art. 17, Art. 19. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.).

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Iłowa jest przyjęty Uchwałą Nr 312/6/XL/14 Rady Miejskiej w Iłowej, *Strategia Rozwoju Gminy Iłowa na lata 2014-2020*. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Gminy Iłowa na lata 2014-2020 określa najogólniejszą wizję Gminy w przyszłości – pożądany obraz, do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Iłowa na lata 2014-2020. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Iłowa, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 roku, poz. 511), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(Dz. U. z 2019 r., poz. 506), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 roku poz. 1508 z późniejszymi zmianami), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.)
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. poz. 483 z późn. zm.)
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn.zm.)
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172)
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz.1878 z późn. zm.)
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.)
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852)
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.)
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.)

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 roku poz. 1508 z późniejszymi zmianami).

10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217 z późn. zm.)
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205)
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688)
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530 z późn. zm.)
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z późn. zm.)
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 609 z późn. zm.)
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1109 z późn. zm.)
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.)
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.)
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 z późn. zm.)
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.)
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.)
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 z późn. zm.)
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.)
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351)
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869)
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1182)

27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 2321)
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz.1510 z późn. zm.)
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz.969)
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190 z późn. zm.)
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.)
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.)
33. uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 – 2020
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.)
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473)
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.)
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061)
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 z późn. zm.)

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspojnienie podejścia do procesu programowania,

zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program

uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY IŁOWA

1. POŁOŻENIE GMINY

Gmina Iłowa to gmina miejsko-wiejska położona w województwie lubuskim, w zachodniej części powiatu żagańskiego. Jej siedzibą jest miasto Iłowa. Geograficznie Gmina należy do Niziny Śląskiej i znajduje się wśród Borów Dolnośląskich, nad dopływami Bobru: Czerną Małą i Czerną Wielką. Gmina Iłowa oddalona jest 15 km od miasta Żagań oraz o około 60 km od Zielonej Góry.

Rysunek 1. Położenia gminy Iłowa na mapie Polski

Źródło: <https://www.google.com/maps/>

Gmina Iłowa ma dogodne połączenia komunikacyjne dzięki przebiegającej przez jej teren autostradzie A-18 oraz trasie kolejowej Zielona Góra – Żary – Węgliniec - Lubań.

Administracyjnie Gmina składa się z dziesięciu sołectw: Borowe zamieszkałe przez 425 mieszkańców, Czerna – 391 mieszkańców, Czyżówek – 190 mieszkańców, Jankowa Żagańska – 380 mieszkańców, Klików – 89 mieszkańców, Konin Żagański – 656 mieszkańców,

Kowalice – 44 mieszkańców, Szczepanów – 210 mieszkańców, Wilkowisko – 48 mieszkańców oraz Żaganiec – 93 mieszkańców.

Gmina Iłowa obejmuje powierzchnię 153 km², co stanowi 13,5% powierzchni powiatu żagańskiego. Około 66% powierzchni zajmują lasy (Bory Dolnośląskie), natomiast 24% stanowią użytki rolne. Poniżej przedstawione zostało położenie Gminy na mapie powiatu żagańskiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Iłowa na mapie powiatu żagańskiego

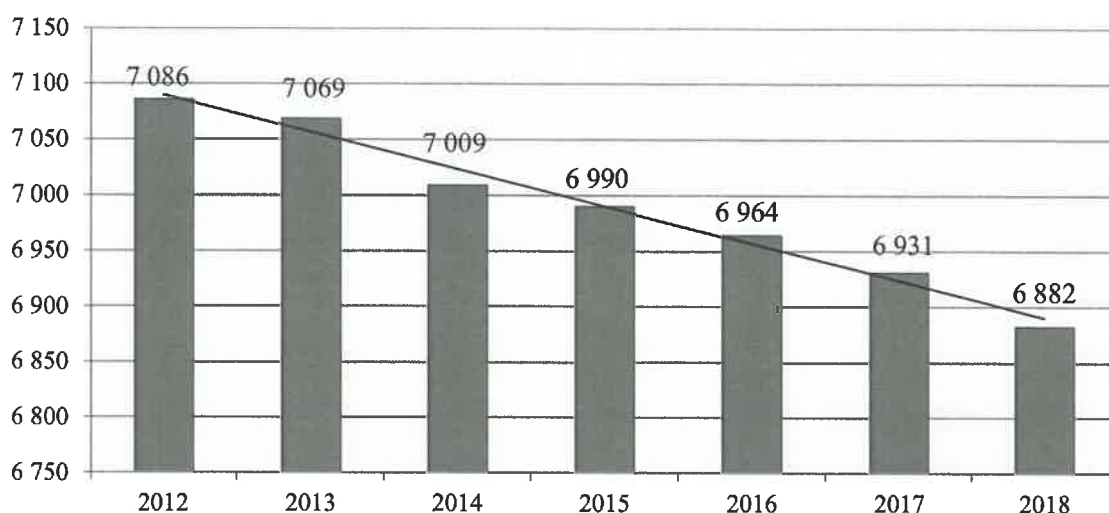
Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/I%C5%82owa_\(gmina\)#/media/Plik:Zaganski-ilowa.gif](https://pl.wikipedia.org/wiki/I%C5%82owa_(gmina)#/media/Plik:Zaganski-ilowa.gif)

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Iłowa zamieszkują 6 882 osoby (stan na 31.12.2018 według danych Głównego Urzędu Statystycznego). Na przestrzeni lat 2012-2018 możemy zauważyć systematyczny spadek ludności Gminy. W porównaniu do 2012 roku liczba mieszkańców zmalała o 2,9%. Gęstość zaludnienia w Gminie kształtuje się na poziomie 45 osób/km².

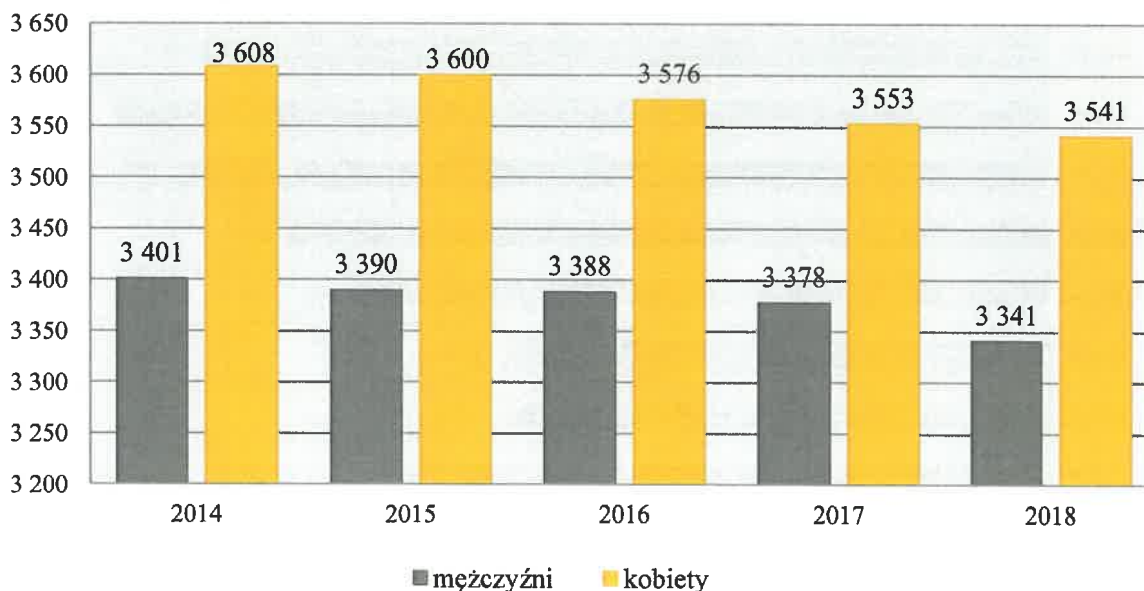
Wykres 1. Liczba ludności gminy Iłowa w latach 2012-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Łłowa jest znacznie mniejsza niż liczba kobiet - kobiety stanowią 51,4% ogólnej liczby ludności (3 541 kobiet), natomiast mężczyźni 48,5% (3 341 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 107 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 107 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Łłowa na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

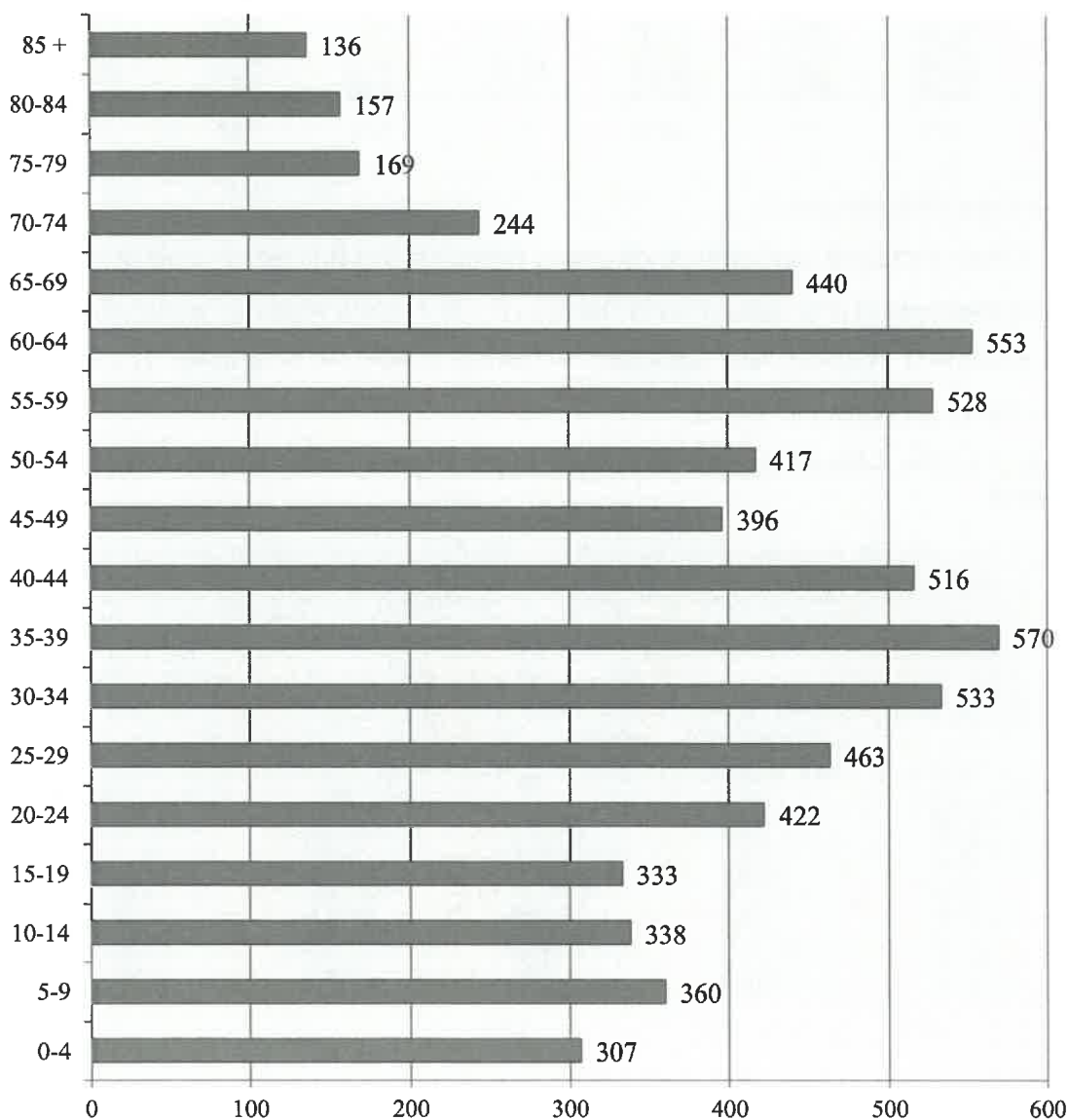
Średni wiek mieszkańców (według danych z 2017 roku przedstawionych przez portal polskawliczbach.pl) wynosi 41,1 lat (42,9 lat wśród kobiet i 39,3 lata wśród mężczyzn)

i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego (41,1 lata) oraz średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,4 lata).

Poniższy wykres przedstawia ludność gminy Iłowa w podziale na wiek. Możemy zauważyć, iż najwięcej mieszkańców jest w grupie wiekowej 35-39 lat (570 osób), natomiast na drugim miejscu pod tym względem znajdują się mieszkańcy mający między 60-64 lata (553 osoby).

Wykres 3. Ludność gminy Iłowa w podziale na wiek (stan na koniec 2018 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

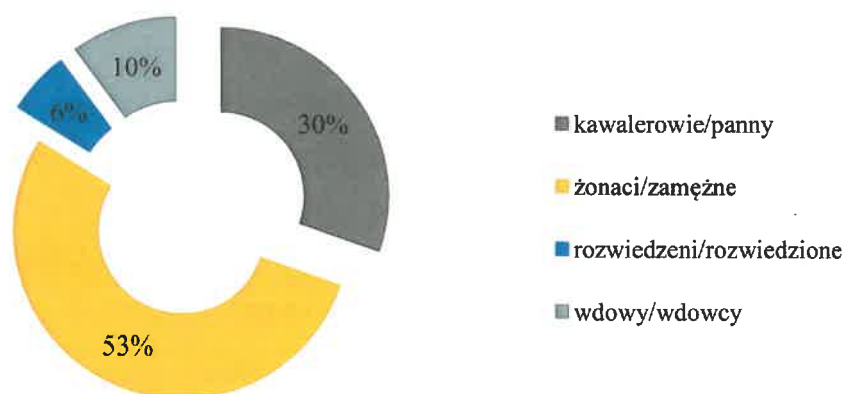
Mieszkańcy gminy Iłowa zawarli w 2018 roku 24 małżeństwa co oznacza, że **na 1000 mieszkańców zostały zawarte 3,5 małżeństwa**. W porównaniu do całej Polski jest to wartość znacznie mniejsza, na terenie całego kraju wynosi bowiem 5,0. Stan cywilny mieszkańców

Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 29,8% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 53,1% żyje w małżeństwie,
- 5,7% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 9,8% to wdowy/wdowcy.

Wykres 4. Stan cywilny mieszkańców gminy Iłowa według narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Iłowa ujemny i wynosi -39 (stan na koniec 2018 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -5,66 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -0,7. Na przestrzeni lat 2012-2018 przyrost naturalny w gminie Iłowa był zawsze ujemny. Najmniejszy odnotowany został w 2016 roku kiedy wynosił -37, natomiast największy w 2012 roku, kiedy wynosił -7.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe	70	63	57	66	57	65	59
Zgony	77	94	76	76	94	84	98
Przyrost naturalny	-7	-31	-19	-10	-37	-19	-39

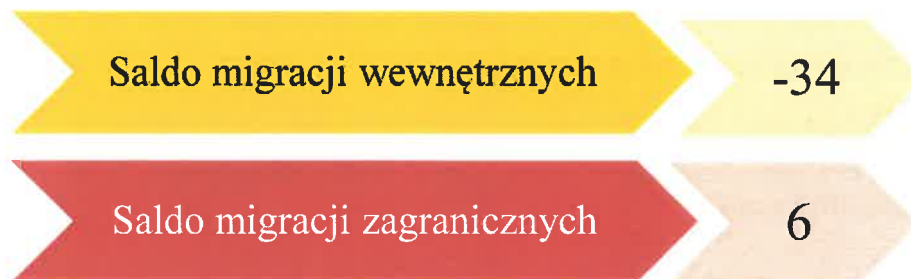
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2018 roku zarejestrowano 78 zameldowań wewnętrznych na pobyt stały oraz 112 wymeldowań, w wyniku czego **saldo migracji wewnętrznych** w gminie Iłowa jest ujemne

i wynosi -34. W tym samym roku odnotowano 6 zameldowań z zagranicy oraz 0 wymeldowań za granicę - daje to dodatnie saldo migracji zagranicznych wynoszące 6.

Rysunek 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Iłowa w 2018 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Iłowa według **ekonomicznych grup wieku** w roku 2018 przedstawia się następująco:

- 17,5% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 14 roku życia;
- 61,8% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-65;
- 20,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Poniższy wykres przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Iłowa. Na przestrzeni lat 2012-2018 możemy zauważyć stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2012-2018 (w procentach)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wiek przedprodukcyjny	18,1	17,9	17,7	17,6	17,3	17,4	17,5
Wiek produkcyjny	64,5	64,3	64,1	63,9	63,6	62,9	61,8
Wiek poprodukcyjny	17,4	17,7	18,2	18,6	19,1	19,7	20,7

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

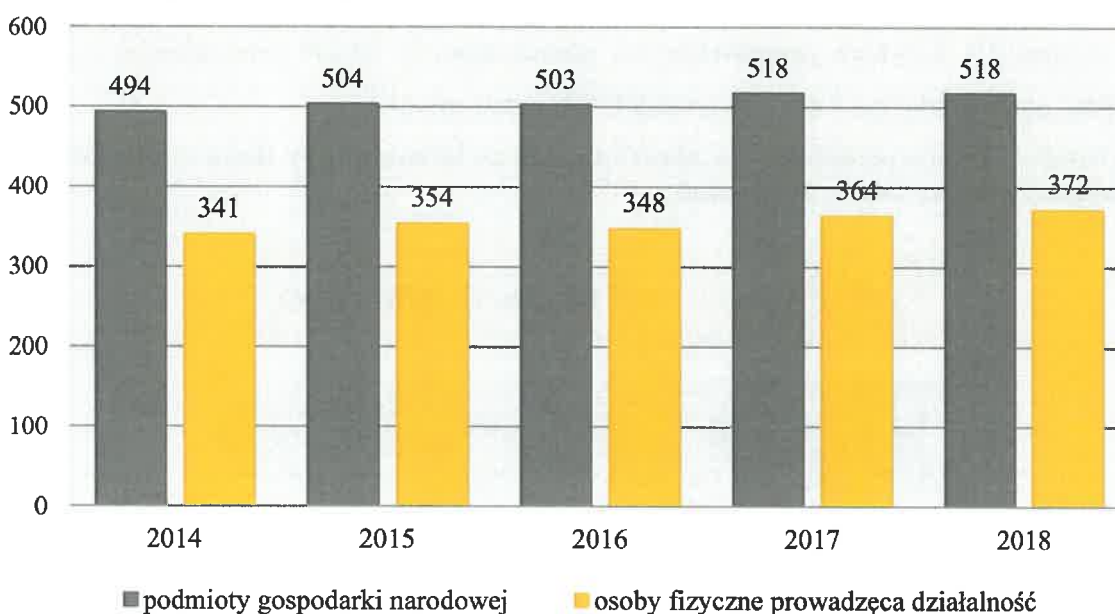

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Iłowa na koniec 2018 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 518 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 372. Podobnie miało miejsce w 2017 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 364, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 518. W 2018 roku w porównaniu do roku ubiegłego, liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Iłowa nie uległa zmianie, natomiast dostrzegalny jest niewielki wzrost ich liczby w porównaniu do roku 2014.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Iłowa w latach 2014-2018

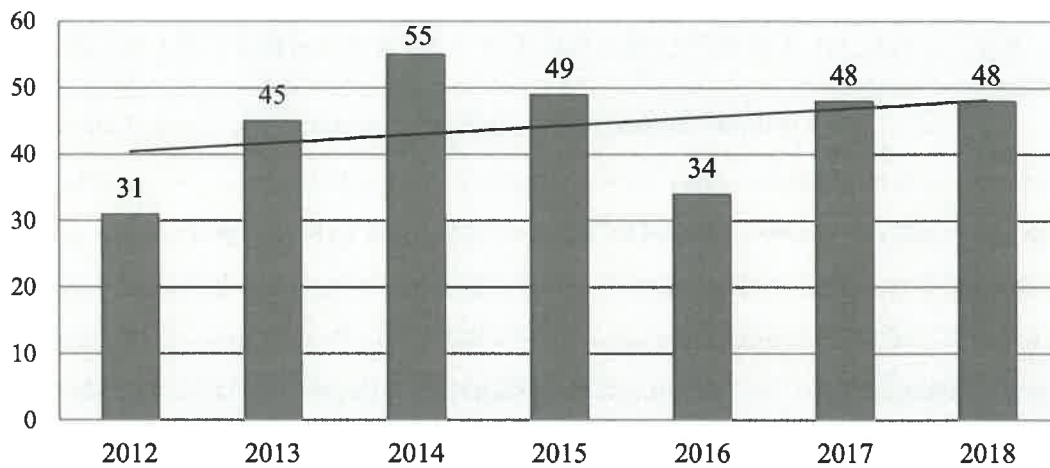

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2018 roku podobnie jak w roku poprzednim, zarejestrowanych zostało 48 podmiotów gospodarki narodowej. W 2016 roku podmiotów tych zostało zarejestrowanych znacznie mniej, to znaczny 43. W 2015 roku zarejestrowano 49 podmiotów, w 2014 roku – 55, w 2013 roku – 45, natomiast w 2012 roku – 31. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2012-2018 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w gminie Iłowa w latach 2012-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Iłowa według klas wielkości to **mikro-przedsiębiorstwa** zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 495 (stan na koniec 2018 roku). **Małych przedsiębiorstw** zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 19, **średnich przedsiębiorstw** zatrudniających 50-249 pracowników - 2 oraz 2 **duże przedsiębiorstwa** zatrudniające 250-999 pracowników.

Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Iłowa według klas wielkości (stan na koniec 2018 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;

- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

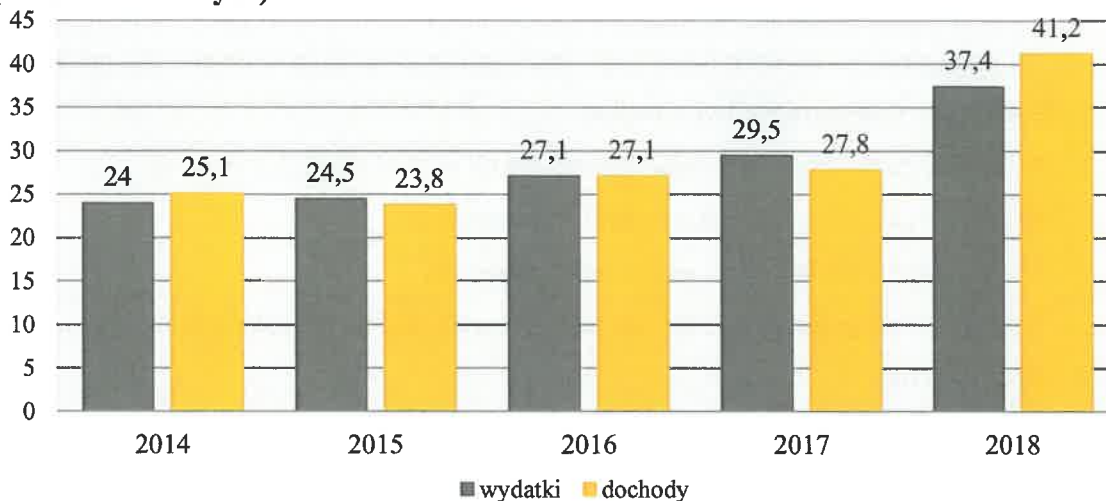
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2014-2018 wykazuje tendencję wzrostową - od 2014 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków Gminy. Znaczny wzrost wydatków możemy zauważyć między rokiem 2017 i 2018 – wzrosły one aż o 13,9 mln. W 2018 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, dochody Gminy wzrosły natomiast o 7,9 mln. Jednocześnie możemy zauważyć, że wydatki Gminy w tymże roku przewyższają nieco jej dochody – różnica kształtuje się na poziomie 3,81 mln.

**Wykres 7. Dochody i wydatki gminy Iłowa ogółem w latach 2014-2018
(w milionach złotych)**

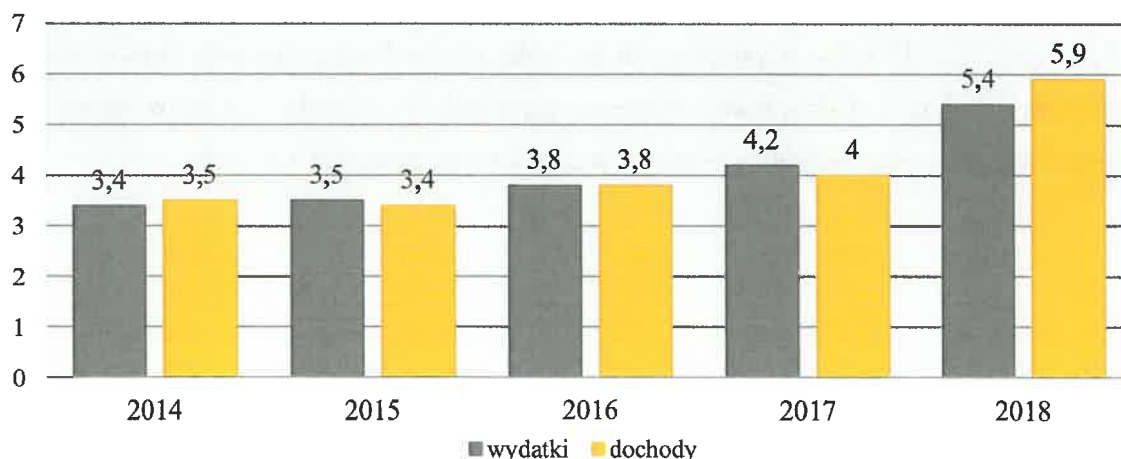

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2018 roku gmina Iłowa otrzymała aż 3,3 mln zł na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. Jest to dużo większa kwota w porównaniu do roku poprzedniego, gdzie kształtowała się na poziomie 307 tys.

Dochody Gminy w 2018 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5,9 tysięcy złotych. **Wydatki Gminy** w przedmiotowym roku kształtowały się na nieco niższym poziomie – 5,4 tysięcy złotych. Na przestrzeni lat 2014-2018 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

**Wykres 8. Dochody i wydatki gminy Iłowa na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2014-2018
(w tysiącach złotych)**

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

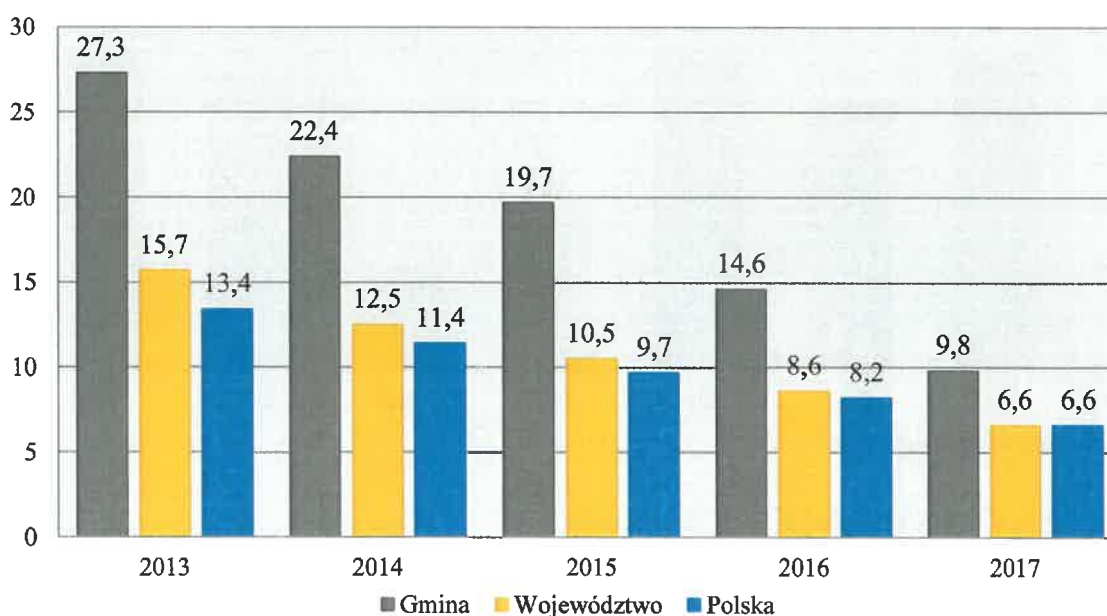

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest **stopa bezrobocia rejestrowanego**, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Iłowa w 2017 roku wynosiła 9,8%, w tym 11,8% wśród kobiet i 8,1% wśród mężczyzn⁵. Od 2012 roku uległa ona znacznemu zmniejszeniu podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Warto zwrócić uwagę na to, iż na przestrzeni lat 2013-2017 roku szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Iłowa była znacznie większa od stopy bezrobocia w całej Polsce. Dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2013-2017 w porównaniu do całej Polski (w procentach)

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Iłowa#bezrobocie-rejestrowane

⁵ Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Tak zdefiniowaną stopę bezrobocia rejestrowanego prezentujemy na tej stronie. Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

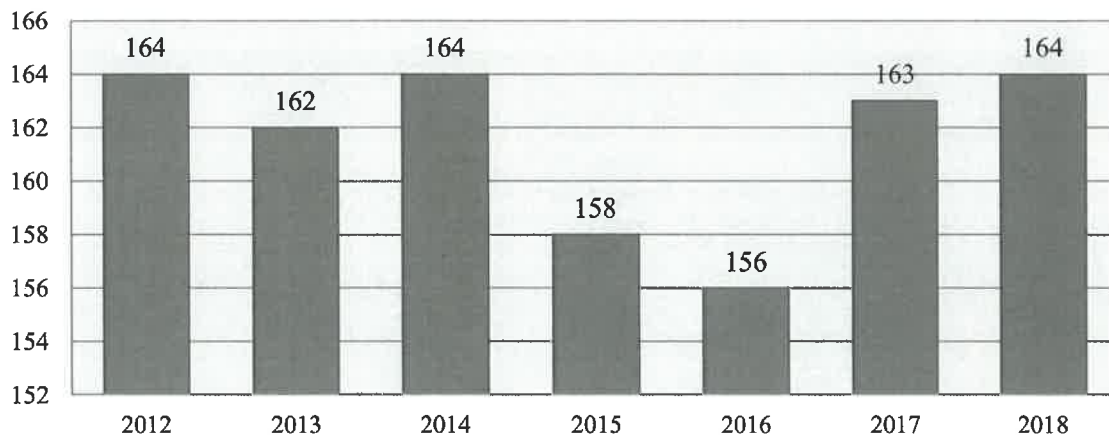

W 2017 roku **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w gminie Iłowa wynosiło 3 588 PLN to znaczy, iż było znacznie mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce kształtującego się na poziomie 4 528 PLN i nieco mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto województwie lubuskim, które wynosi 3 951 PLN⁶.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2018 rok, w gminie Iłowa **na 1000 mieszkańców pracowały 164 osoby**⁷. Wszystkich pracujących w 2018 roku było 1 128. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet jest mniejszy od odsetka mężczyzn o 12 pp. Kobiety stanowiły bowiem 44% wszystkich pracujących, natomiast mężczyźni 56%.

Wykres 10. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2012-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku **struktura wykształcenia** mieszkańców gminy Iłowa przedstawia się następująco:

- 10,8% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,7% wykształcenie policealne,
- 9,0% średnie ogólnokształcące,
- 20,5% średnie zawodowe,

⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Ilowa#przeci%C4%99tne-miesi%C4%99czne-wynagrodzenie

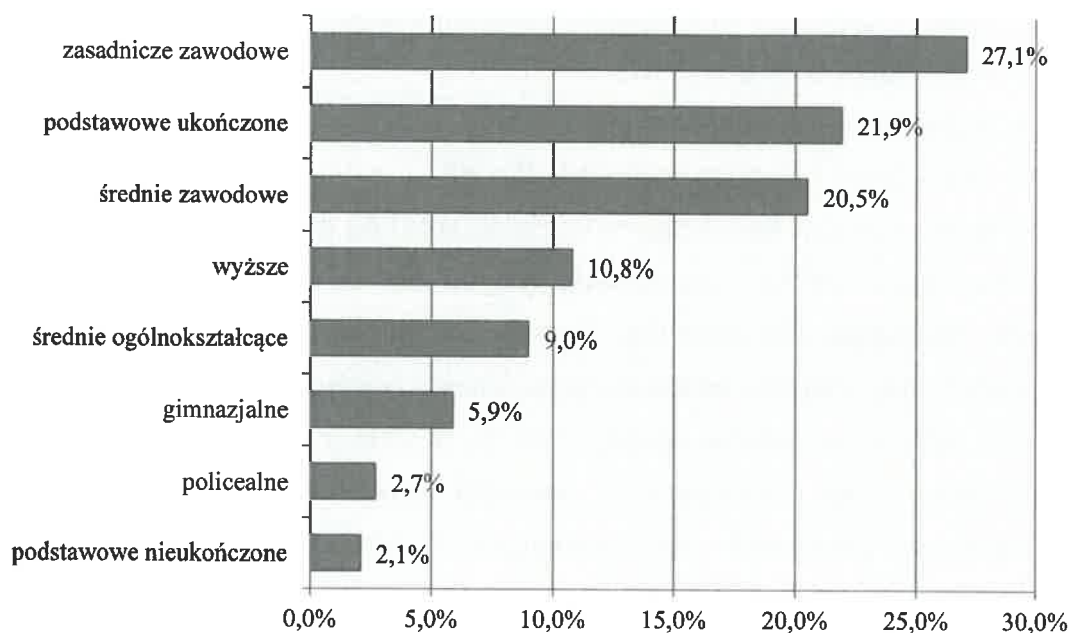
⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

- 27,1% zasadnicze zawodowe,
- 5,9% gimnazjalne,
- 21,9% podstawowe ukończone,
- 2,1% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa lubuskiego mieszkańcy gminy Iłowa mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (24,6%) oraz zasadnicze zawodowe (20,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,9%) oraz średnie zawodowe (21,4%).

Wykres 11. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Iłowa według danych z Narodowego Spisu powszechnego

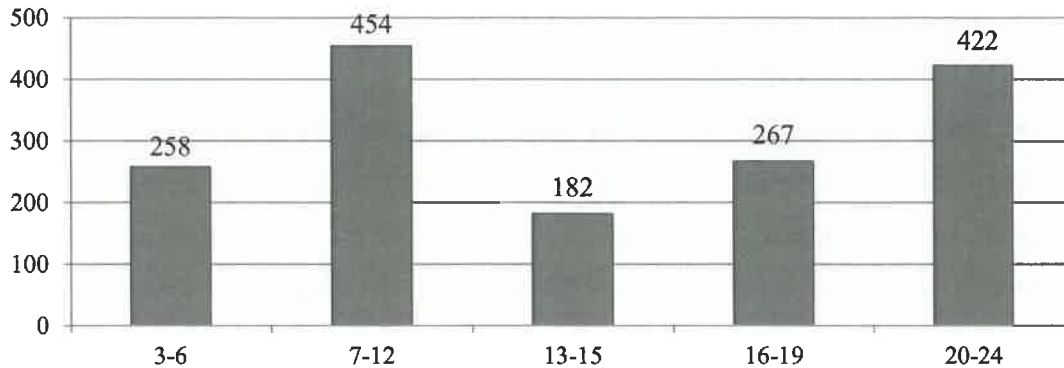

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) jest 1 583 mieszkańców gminy Iłowa. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej mieszkańców jest w wieku 7-12 lat (454 osoby). Na drugim miejscu pod tym względem znajdują się osoby mające 20-24 lata (422 osoby), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (267 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku w 2018 roku prezentuje poniższa tabela.

Wykres 12. Ludność gminy Iłowa według edukacyjnych grup wieku w 2018 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Iłowa znajdują się następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa im. Lotników Alianckich w Iłowej,
2. Przedszkole Miejskie w Iłowej,
3. Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Mała Szkoła”,
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Iłowej⁸.

W gminie Iłowa nie funkcjonują żadne żłobki, ani kluby dziecięce.

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określonego

⁸ <http://ilowa.pl/dla-mieszkanow/edukacja>

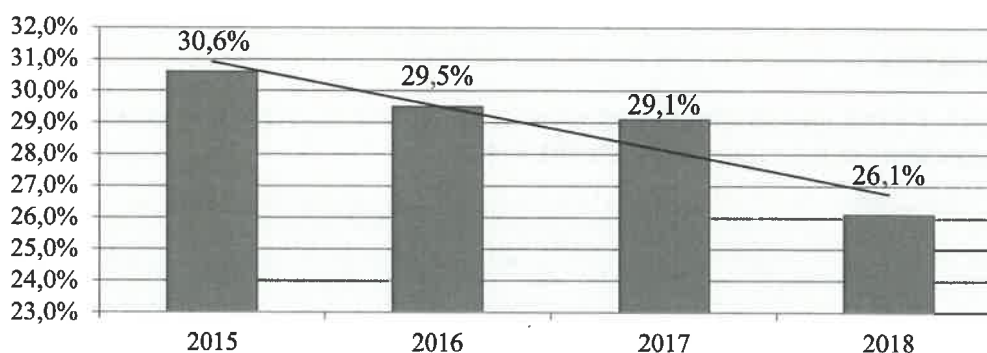

corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁹.

W 2016 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 8 035 847,32 zł, w 2017 roku kształtowały się na poziomie 8 128 680,48 zł, natomiast w 2018 roku Gmina poniosła wydatki z tym związane w wysokości 10 774 382,37 zł.

Znaczny odsetek wydatków gminy Iłowa przeznaczony zostaje co roku na oświatę i wychowanie. Jednocześnie możemy zauważyć spadek udziału wydatków z budżetu Gminy na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. W 2015 roku wydatki te stanowiły 30,6%, w 2016 roku – 29,5%, w 2017 roku – 29,1%, natomiast w 2018 roku – 26,1% wszystkich wydatków Gminy. W porównaniu do roku 2015, w roku 2018 nastąpił spadek o 4,5 pp.

Wykres 13. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na oświatę i wychowanie w latach 2015-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA GMINY

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Iłowa to 2 511 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku), w tym na terenie Gminy znajdowało się 12 lokali socjalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2017 roku kształtuje się na poziomie 72,4 m², co jest wartością nieco większą w porównaniu do całego województwa lubuskiego, gdzie kształtuje się na poziomie 49 m². Na przestrzeni lat 2014-2018 możemy zauważyć znaczny spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

⁹ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

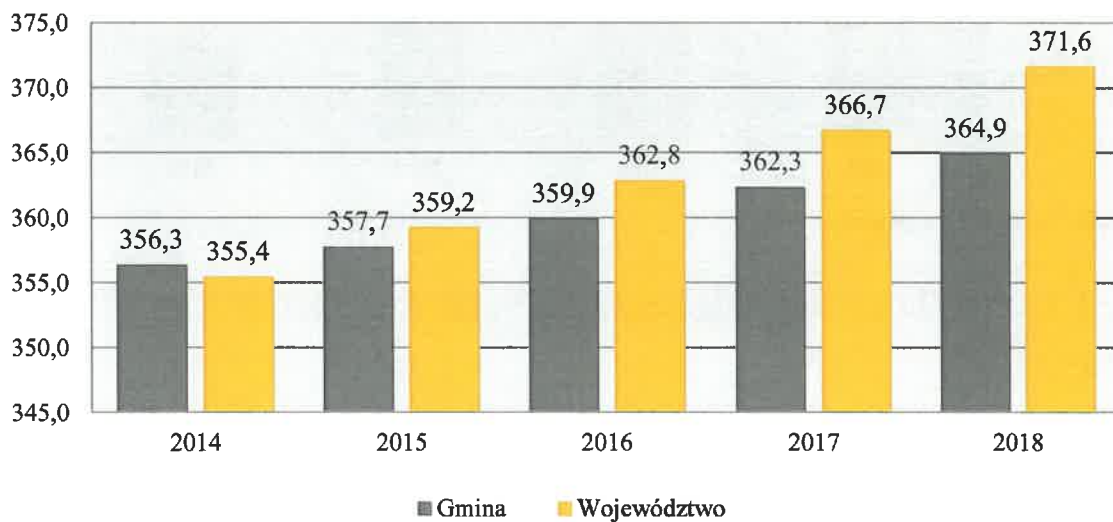
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Mieszkania	2	2	2	2	2
	497	500	506	511	511
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	72,0	72,1	72,2	72,4	72,5
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	949	875	771	667	575
Liczba lokali socjalnych	12	12	16	20	12

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdego 1000 mieszkańców w gminie Iłowa, jest nieco mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie lubuskim. W Gminie jest to 364,9 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 371,6. Z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań Gminie przypadająca na 1000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2014-2018 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminie Iłowa oraz województwie lubuskim w latach 2014-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w gminie Iłowa według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2017 roku przedstawia się następująco:

- 94,93% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,
- 88,63% mieszkań wyposażonych jest w ustęp spłukiwany,
- 84,04% mieszkań posiada łazienkę,
- 70,19% mieszkań korzysta z centralnego ogrzewania,

- 58,18% mieszkań korzysta z gazu sieciowego.

Łączna długość dróg w gminie Iłowa o **nawierzchni twardej** kształtuje się na poziomie 1,511 km, dróg o **nawierzchni twardej ulepszonej** - 20,478 km, natomiast dróg o **nawierzchni gruntowej** – 36,559 km¹⁰.

Przez Gminę przebiegają: autostrada A18, droga wojewódzka DW 296 (Kozuchów-Żagań-Lubań) oraz droga wojewódzka DW 300 (Iłowa-Gozdnicza). Około 35 km na południe od Iłowej zlokalizowany jest węzeł Godzieszów na autostradzie A4. W Iłowej znajduje się również stacja kolejowa Iłowa Żagańska. Przez miasto Iłowa przebiega czynna od roku 1846 linia kolejowa nr 282 Jasień-Miłkowice.

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi **Centrum Kultury w Iłowej**, którego zakres działań określony został w Statucie Centrum Kultury w Iłowej zatwierdzonym uchwałą Nr 42/8/VI/19 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 28 marca 2019 roku. Według Statutu podstawowym przedmiotem działania Centrum Kultury jest: *„wykonywanie zadań własnych Gminy Iłowa w zakresie organizowania działalności kulturalnej, w szczególności prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców”*¹¹.

Do działalności Centrum Kultury należy również tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, a zwłaszcza: zespołów tanecznych, muzycznych, plastycznych, folklorystycznych, żywego słowa oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Mieszkańców Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez Centrum Kultury różnorodnych sekcjach i klubach, takich jak:

- zajęcia gry na instrumentach klawiszowych,
- taniec nowoczesny,
- zajęcia wokalne,
- zajęcia teatralne,
- siatkówka, koszykówka,
- zumba,
- próby Orkiestry Dętej,

¹⁰ *Strategia Rozwoju Gminy Iłowa na lata 2014-2020* (uchwała Nr 312/6/XL/14 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 24 września 2014 roku).

¹¹ *Statut Centrum Kultury w Iłowej* (uchwała Nr 42/8/VI/19 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 28 marca 2019 roku).

- nauka gry na gitarze,
- Klub Seniora,
- zajęcia plastyczne.

Centrum Kultury jest organizatorem również różnego rodzaju imprez o charakterze kulturalnym:

- 23 finał WOŚP,
- Walentynki,
- Lubuski Konkurs Recytatorski - eliminacje gminne,
- 59 OKR eliminacje powiatowe,
- Dzień Kobiet,
- Wielkanocny Konkurs na Wypieki Ludowe i Plastykę Obrzędową,
- Lubuski Dziecięcy Festiwal Piosenki (powiatowy),
- Lubuska Gala Teatralna (powiatowa),
- Festyn Kwiaty Iłowej,
- Lubuska Gala Taneczna (powiatowa),
- Dzień Dziecka,
- XVII Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej,
- Dożynki Powiatowe 2015 Pożegnanie lata z...
- Plener Malarski Iłowa 2015,
- III Wystawa „Iłowa artystycznie”,
- Dzień Seniora,
- Święto Niepodległości,
- Zabawa z Mikołajem,
- Sylwester pod gwiazdami.

W zakresie upowszechniania kultury na terenie Gminy działalność prowadzi również **Miejska Biblioteka Publiczna**, która została utworzona na mocy uchwały Nr 48/5/VII/07 z dnia 26 kwietnia 2007 roku Rady Miejskiej w Iłowej. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury. Do działań realizowanych przez Bibliotekę należy w szczególności:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz ludzi niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- organizowanie czytelnictwa i udostępnienie materiałów bibliotecznych ludziom chorym i niepełnosprawnym,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

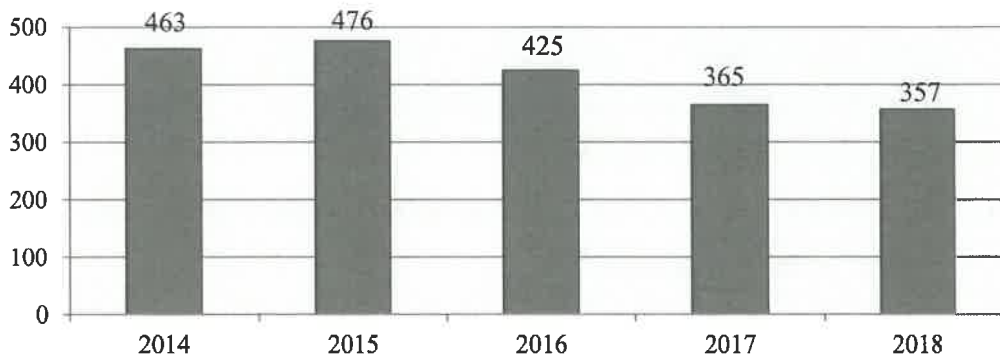
Miejska Biblioteka w Iłowej służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, ale zajmuje się także upowszechnianiem kultury i wiedzy, na przykład poprzez prowadzenie lekcji bibliotecznych dla dzieci ze szkół i przedszkoli, organizowanie spotkań autorskich, konkursów, prelekcji oraz branie udziału w ogólnopolskich kampaniach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i stanu na koniec 2018 roku, **księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iłowej** liczył 9 122 woluminów, a ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie kształtowała się na poziomie 6 882 osób (w całym województwie lubuskim były natomiast 2 984 osoby na 1 placówkę biblioteczną). Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w Gminie kształtowały się na poziomie 26,0 woluminów, co jest wartością nieco większą w porównaniu do województwa lubuskiego, gdzie wyniosła 17,4 woluminów.

Biblioteka w ciągu 2018 roku miała **357 czytelników**. Możemy zauważyć systematyczny spadek liczby czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej na przestrzeni lat 2014-2018. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 15. Liczba czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iłowej w latach 2014-2018

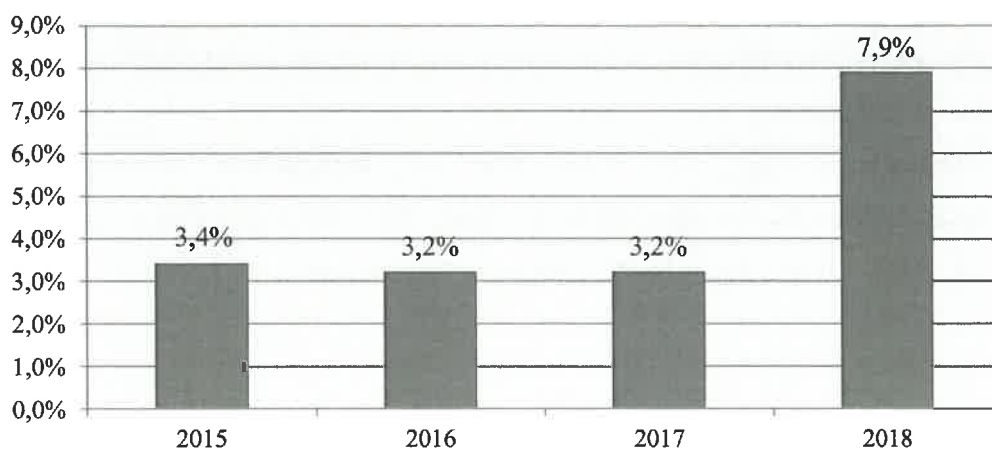

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2016 roku wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły 871 947,82 zł, w 2017 roku kształtowały się na poziomie 943 169,49 zł, natomiast w 2018 roku Gmina poniosła wydatki z tym związane w wysokości 2 956 602,59 zł.

W 2015 roku wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowiły 3,4%, w 2016 roku – 3,2%, w 2017 roku również 3,2%, natomiast w 2018 roku 7,9% wszystkich wydatków Gminy. Możemy zauważyć, iż w porównaniu do lat poprzednich, w roku 2018 nastąpił znaczny wzrost udziału wydatków z budżetu Gminy na ten cel.

Wykres 16. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2015-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Atrakcją turystyczną Gminy w zakresie rekreacji jest zespół pałacowo-parkowy w Iłowej, w którego skład wchodzi budynek pałacowy i park dworski, w którym mieszczą się między innymi ogrody: różany, chiński i japoński, plac zabaw dla dzieci, plac do ćwiczeń dla dorosłych oraz wybieg dla psów. W parku znajduje się także ciekawy układ ścieżek.

„Rozwój ogrodnictwa w XVII w. i założenie parku na początku XX w. określiły charakter Łowej. Znajdujące się u nas ogrody, zwłaszcza chiński i japoński, wyznaczyły nowy kierunek w zagospodarowywaniu przestrzeni miejskiej. Miasto i okolice urzekają również obiektami o ciekawej architekturze – pamiątkami po niemieckiej przeszłości.” - <http://ilowa.gotopoland.eu/pl/turystyka/>

Gmina Łowa jest atrakcyjna dla odwiedzających ją turystów między innymi ze względu na **liczne zabytki** znajdujące się na jej obszarze, takie jak:

- kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki filialny pod wezwaniem Chrystusa Króla z 1729 roku,
- dawna plebania murowano-szachulcowa z XVII wieku przy Rynku 10,
- zespół pałacowy z XVII-XX wieku,
- zespół willowy przy ul. Kolejowej 15 z początku XX wieku: willa, budynek gospodarczy, ogród, brama wjazdowa z furta,
- domy - Rynek 3 z 1752 roku oraz Rynek 5,
- gospoda - zajazd przy ul. Żagańskiej 21 z XVIII wieku,
- młyn wodny - ul. Młyńska 5 z połowy XVIII wieku,
- urządzenia hydrotechniczne, zbiornik wodny.

Teren Gminy obfituje również w **liczne pomniki przyrody**, do których należą: Dąb Henryk - obręb Żaganiec - leśnictwo Cietrzewo, Dąb Jerzy - obręb Czerna - leśnictwo Podlaski, Lipa Wanda - obręb Czerna - leśnictwo Kowalice, Dąb Paweł - obręb Żaganiec – leśnictwo Karliki.

Do **infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** znajdującej się w gminie Łowa należą następujące obiekty:

- hala widowiskowo – sportowa,
- Stadion Miejski w Łowej,
- kompleks boisk "Orlik" przy ul. Ogrodowej w Łowej, którego administratorem jest Dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Łowej,
- kompleks boisk „Orlik” przy ul. Piaskowej w Łowej, którego administratorem jest Dyrektor Szkoły Podstawowej w Łowej,
- obiekt sportowy w Koninie Żagańskim,

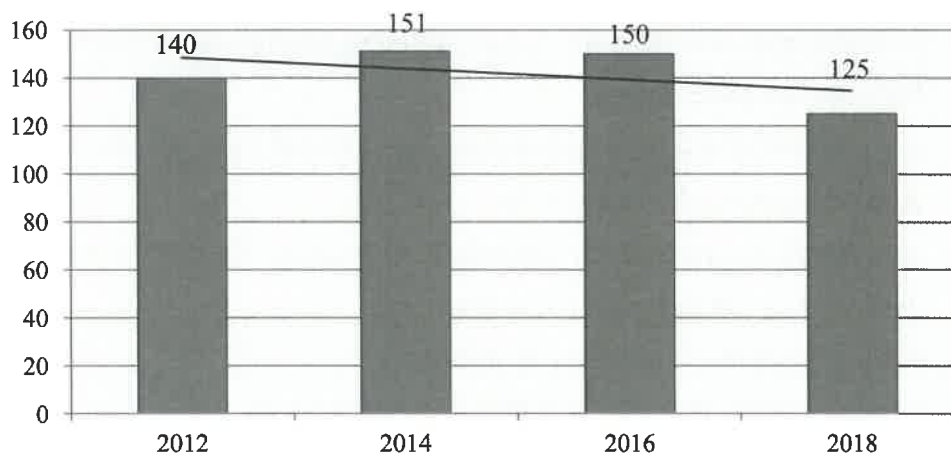
- boisko piłkarskie w Czernej.

Kluby sportowe działające w Gminie to:

1. Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Orzeł” w Koninie Żagańskim,
2. Stowarzyszenie LZS „Płomień” w Czernej,
3. Uczniowski Klub Sportowy „Orliki” w Iłowej.

Według stanu na koniec 2018 roku w gminie Iłowa było **ogółem 125 osób ćwiczących w działających klubach sportowych**. Możemy zauważyć, że w tymże roku liczba osób ćwiczących kształtowała się na niskim poziomie, w stosunku do lat poprzednich. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2012-2018 przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 17. Liczba ćwiczących osób w klubach sportowych funkcjonujących na terenie gminy Iłowa w latach 2012-2018

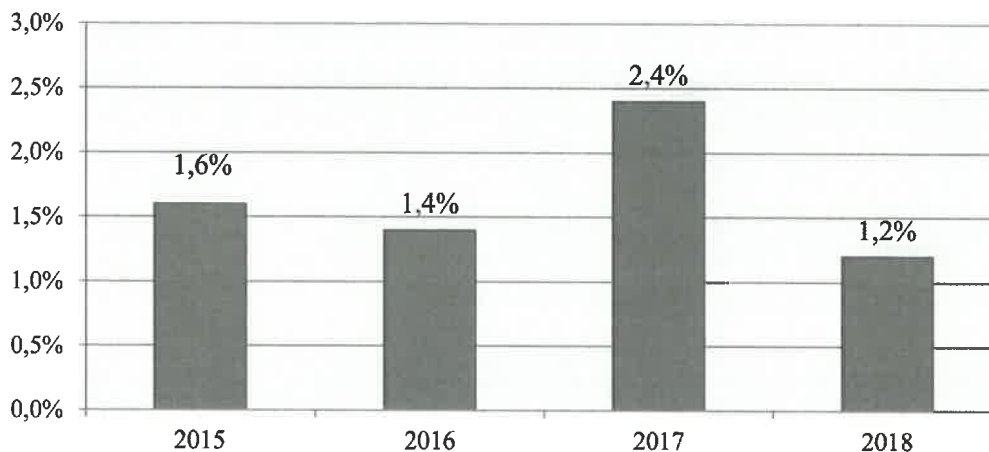
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2016 roku wydatki na kulturę fizyczną wyniosły 390 831,51 zł, w 2017 roku kształtowały się na poziomie 713 833,41 zł, natomiast w 2018 roku Gmina poniosła wydatki z tym związane w wysokości 438 976,62 zł.

Poniższy wykres przedstawia **udział wydatków na kulturę fizyczną** w latach 2015-2018, w ogólnej liczbie wszystkich wydatków poniesionych przez gminę Iłowa. W 2018 roku Gmina przeznaczyło na ten cel 1,2% wszystkich wydatków, czyli dwa razy mniej niż w roku poprzednim.

Wykres 18. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na kulturę fizyczną w ogólnej liczbie wydatków w latach 2015-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Iłowa usługi świadczą następujące placówki:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Praktyka Lekarza Rodzinnego „Salus” Wioletta Falandysz-Kuprewicz,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Praktyka Lekarza Rodzinnego „Zdrowie” Elżbieta Gliniak,
3. NZOZ "Hygieja" S.C. Poradnia Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych.

Zakłady te mają podpisane kontrakty z NFZ, dzięki czemu prowadzą bezpłatne świadczenia głównie z zakresu medycyny rodzinnej. Na terenie Gminy znajdują się również dwie apteki.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Iłowa na 1 przychodnię przypada 3 466 mieszkańców. Jest to wartość nieco większa, w porównaniu do liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosi 3 081. W ramach POZ w 2017 roku udzielono 3,3 porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest znacznie mniejszą wartością w porównaniu do całego powiatu.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Iłowa w porównaniu do powiatu w 2017 roku

	Powiat	Gmina
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	3 081	3 466
Przychodnie	26	2
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,2	3,3

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2018*

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Iłowa o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z **Komisariatu Policji w Iłowej**. Jednostka ta podlega Komendzie Powiatowej Policji w Żaganiu, a Komisariat obejmuje swoim działaniem teren trzech gmin: Iłowej, Wymiarek i Gozdnicy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają działające w formie stowarzyszeń trzy **ochotnicze straże pożarne**: OSP Iłowa, OSP Borowe i OSP Konin Żagański.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku¹². Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej" [Oniszczyk 2008 str. 269]. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora

¹² <https://poradnik.ngo.pl/>

prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem. (Yaziji M, Doh J.2011, s. 15).

Na terenie gminy Iłowa funkcjonują **organizacje pozarządowe**, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

1. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie,
2. Fundacja „Bory Dolnośląskie”,
3. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Producentów Świec i Zniczy,
4. Stowarzyszenie Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo w Iłowej,
5. Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Orzeł” Konin Żagański,
6. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Piękni Życiem”,
7. Klub Piłkarski „Piaś”,
8. Stowarzyszenie Oświatowe „Mała Szkoła”,
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Borowym,
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Koninie Żagańskim,
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Iłowej,
12. Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Czerna,
13. Klub Sportowy „Akademia Sportu” Iłowa.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w rocznym programie współpracy gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019 zatwierdzonym uchwałą Nr 417/7/LVII/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 13 listopada 2018 roku. Priorytetowym celem programu jest: *„coraz lepsze zaspokajanie potrzeb społeczeństwa oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców”*.

Jak wynika ze sprawozdania z realizacji rocznego programu współpracy gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za rok 2018, współpraca realizowana była w przedmiotowym roku między innymi poprzez:

- zlecenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów prawa miejscowego Rady Miejskiej w Iłowej w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie¹³.

W 2018 roku zadania programowe realizowało 5 organizacji pozarządowych. Łącznie w zadaniach tych uczestniczyło 171 osób, w tym:

- w organizacji działalności szkoleniowej i współzawodnictwa sportowego o charakterze gminnym dzieci i młodzieży na terenie Iłowej – 155 osób;
- w organizacji działalności szkoleniowej i współzawodnictwa sportowego o charakterze gminnym dzieci i młodzieży na terenie Konina Żagańskiego – 6 osób;
- wyrównywaniu szans życiowych dla osób niepełnosprawnych z Gminy Iłowa – 10 osób¹⁴.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

¹³ Sprawozdanie z realizacji rocznego programu współpracy gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za rok 2018.

¹⁴ Tamże.

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Iłowa jest **Ośrodek Pomocy Społecznej**. Według *Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej* zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej Nr 117/6/XII/12 z dnia 29 lutego 2012 roku, realizuje on zadania wynikające z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, ustawowo zlecone z zakresu administracji rządowej, własne gminy, wynikające z programów rządowych oraz inne – według zawartych umów i porozumień.

Przedmiotem działalności Ośrodka jest w szczególności:

1. prowadzenie pracy socjalnej jako szeroko rozumianej działalności zawodowej skierowanej na pomoc potrzebującym w odzyskiwaniu i umacnianiu zdolności funkcjonowania w społeczności;
2. podejmowanie działań zapobiegających izolacji, marginalizacji i społecznemu wykluczeniu osób i rodzin;
3. pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej;
4. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych przepisami prawa świadczeń;
5. prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
6. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
7. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu;
8. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
9. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
10. ustalanie uprawnień do świadczeń rodzinnych i ich wypłacanie;
11. ustalanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym do alimentów i ich wypłacanie;

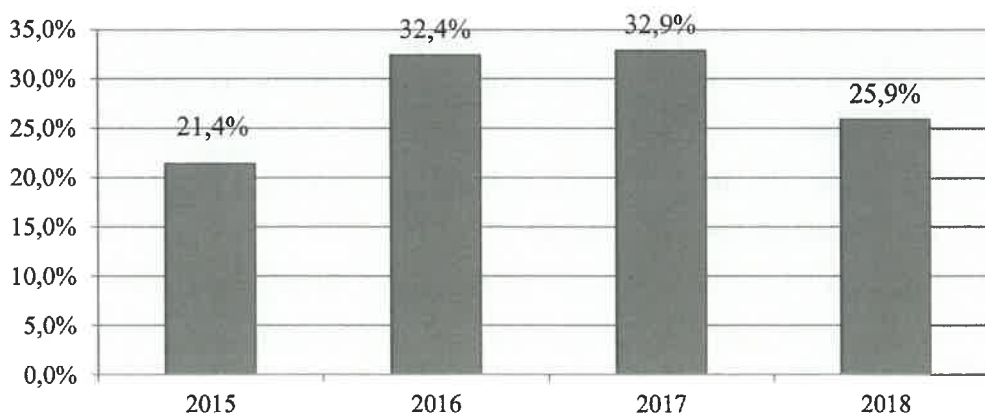
12. postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, w tym m.in. aktywizacja zawodowa dłużników alimentacyjnych, wnioskowanie o zatrzymanie prawa jazdy, wnioskowanie o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kk;
13. przyznawanie prawa do dodatków mieszkaniowych zgodnie z ustawą o dodatkach mieszkaniowych;
14. ustalanie prawa do objęcia świadczeniami opieki zdrowotnej finansowanymi ze środków publicznych w przypadku świadczeniobiorcy innego niż ubezpieczony;
15. obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego;
16. realizacja projektów społecznych (socjalnych) finansowanych z różnych źródeł, w tym ze środków zagranicznych¹⁵.

W 2018 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 9 688 198,69 zł.

W 2017 roku kwota wydatków na ten cel kształtowała się na poziomie 9 712 388,34 zł, natomiast w 2016 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 8 791 361,55 zł.

W 2015 roku wydatki na pomoc społeczną stanowiły 21,4%, w 2016 roku – 32,4%, w 2017 roku – 32,9%, natomiast w 2018 roku 25,9% wszystkich wydatków Gminy. Możemy zauważyć, iż w porównaniu do roku 2016 i 2017, w roku 2018 nastąpił spadek udziału wydatków z budżetu Gminy na ten cel.

Wykres 19. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na pomoc społeczną w latach 2015-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej

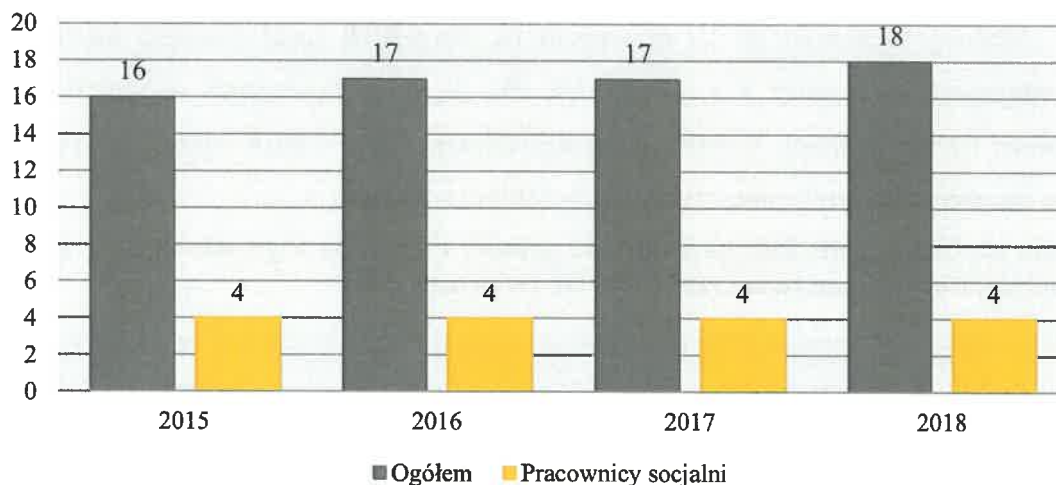
¹⁵ Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej (uchwała Rady Miejskiej Nr 117/6/XII/12 z dnia 29 lutego 2012 roku).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Iłowej w 2018 roku zatrudnionych było 18 pracowników, w tym: kierownik Ośrodka, główna księgowa, 1 księgowa, 3 pracowników socjalnych, 1 specjalista pracy socjalnej, 2 asystentów rodziny, 2 referentów, 3 inspektorów, 4 opiekunki świadczące pomoc usługową.

Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2015-2018 zwiększała się liczba zatrudnionych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Z danych wynika również, iż Ośrodek spełniał ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych. Na przestrzeni lat 2015-2018 zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych.

Wykres 20. Liczba zatrudnionych osób w Ośrodku Pomocy Społecznej w Iłowej na przestrzeni lat 2015-2018

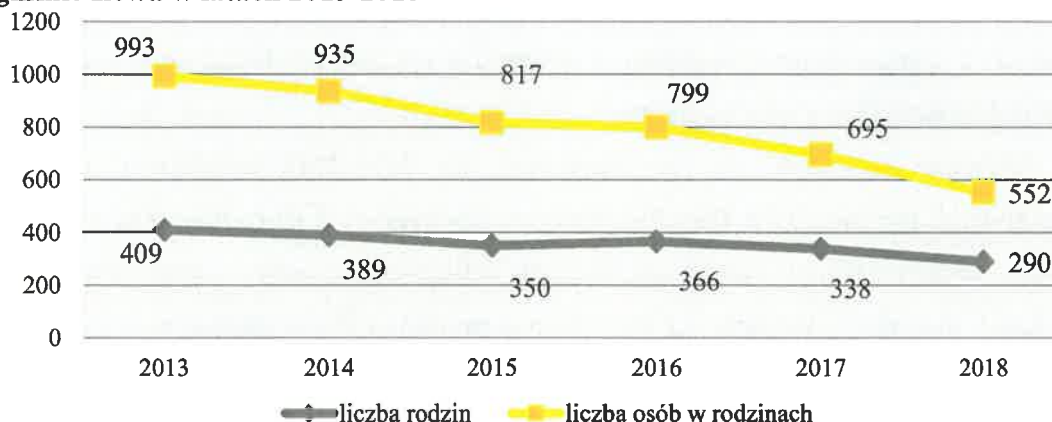

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 i 2017 rok

Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2013-2018 systematycznie maleje. W 2018 roku z pomocy skorzystało 290 rodzin – to o 48 rodzin mniej niż w 2017 roku, oraz 76 rodzin mniej niż w 2017 roku. Spadła znacznie również liczba osób w rodzinach, które korzystają z pomocy społecznej.

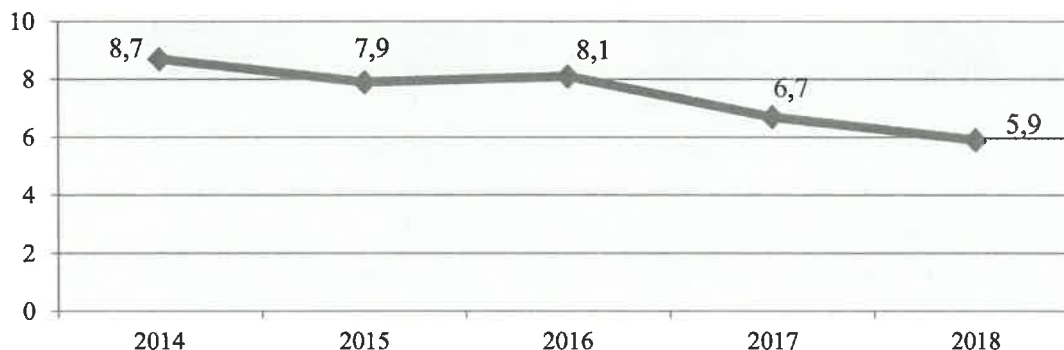
Wykres 21. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Iłowa w latach 2013-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2014-2018 spadł znacznie udział osób korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Iłowa, w ogólnej liczbie ludności. Różnica pomiędzy rokiem 2014, a 2018 wynosi 2,8 pp. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 22. Udział osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Iłowa w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2014-2018 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2018 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy jest w wieku produkcyjnym. Pod względem płci możemy zauważyć, że korzystających z pomocy społecznej kobiet jest nieco mniej od mężczyzn (liczba kobiet - 211, liczba mężczyzn - 245). Znaczną część wszystkich osób pobierających świadczenie w 2018 roku stanowiły również osoby w wieku 0-17 lat.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć w latach 2015-2018

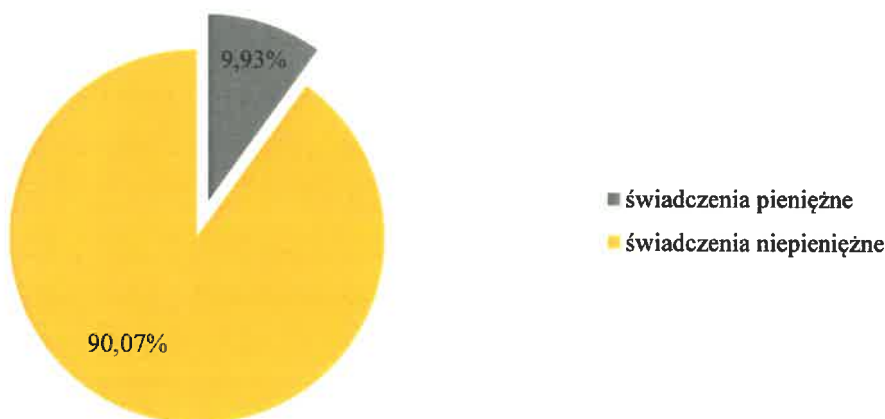
Wiek	2015		2016		2017		2018	
	Ogółem m	Kobiet y	Ogółem m	Kobiet y	Ogółem m	Kobiet y	Ogółem m	Kobiet y
0-17	222	111	223	113	159	78	121	51
Produkcyjny	413	196	410	184	346	148	294	123
Poprodukcyjny	38	33	48	40	54	44	50	37
Ogółem	673	340	681	337	559	270	465	211

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Według Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, w 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 427 osobom, natomiast w formie świadczeń niepieniężnych – 258 osobom.

W 2018 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom gminy Iłowa stanowiły 9,93% wszystkich udzielonych świadczeń. Świadczenia niepieniężne stanowiły natomiast 90,07%.

Wykres 23. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2018 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Możemy zauważyć również, iż w 2018 roku zmalała liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w porównaniu do roku 2014, 2015 i 2016¹⁶. Jednocześnie

¹⁶ Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej definiowane to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy.

dostrzegalny jest nieco większy udział mężczyzn długotrwale pobierających świadczenie w 2018 roku – stanowili oni 52% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane.

Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2014-2018 w podziale na płeć

	2014	2015	2016	2017	2018
Kobiety	184	171	152	113	112
Mężczyźni	135	138	127	108	120
Ogółem	319	309	279	221	232

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

W 2018 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymało aż 187 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność (136 rodzin), natomiast na trzecim – długotrwała lub ciężka choroba (135 rodzin).

Tabela 7. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2015-2018

L.P.	powód udzielenia świadczeń	2015	2016	2017	2018
1	ubóstwo	266	264	230	187
2	bezrobocie	191	192	147	114
3	niepełnosprawność	138	129	150	136
4	długotrwała lub ciężka choroba	177	172	146	135
5	alkoholizm	43	49	47	48
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	50	46	31	27
7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	58	50	42	35
8	narkomania	6	7	6	4
9	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	12	12	2
10	przemoc w rodzinie	2	1	1	1
11	bezdomność	16	25	20	24

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

W 2018 roku przeprowadzono wywiady środowiskowe z 280 osobami. Liczba osób, z którymi przeprowadzono takie wywiady w porównaniu do 2017 roku zmalała o 13%, a w porównaniu do roku 2016 o 27%.

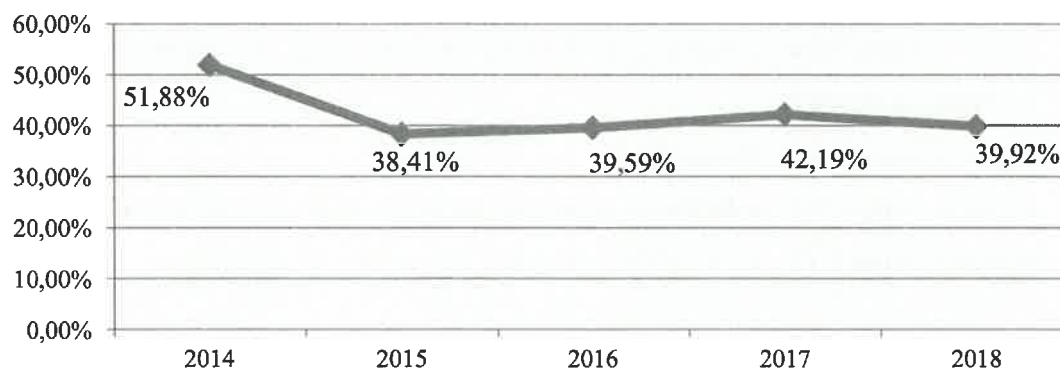
Tabela 8. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe

	2015	2016	2017	2018
Liczba osób ogółem	342	381	320	280
Liczba rodzin	328	365	313	274
Liczba osób w rodzinach	755	765	620	580

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2018 roku na poziomie 39,92%. W porównaniu do roku 2014, wskaźnik ten znacznie zmalał, natomiast w latach 2015-2018 utrzymywał się na względnie stałym poziomie.

Wykres 24. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Od 01.06.2018 roku do 30.11.2019 roku w OPS w Iłowej realizowany był projekt pn. „Dobry kierunek zmian”. Wsparcie jakie Ośrodek otrzymał w ramach realizacji to między innymi podnoszenie kwalifikacji kadry OPS poprzez udział w szkoleniach i mentoringu.

W 2018 roku pozyskano również środki na dofinansowanie stanowisk asystenta rodziny w ramach resortowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 2018”, w ramach którego przeprowadzono dla nich szkolenie podnoszące kompetencje zawodowe.

8.3. INNE ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały **inne zasoby instytucjonalne** w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Iłowa oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej. Należą do nich:

- Komisariat Policji w Iłowej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ośrodki zdrowia,
- placówki oświatowe,
- Rodzinny Dom Seniora „Cichy dom”,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie,
- Ogrzewalnia dla osób bezdomnych,
- świetlice wiejskie o charakterze placówek wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie Konina, Klikowa, Czernej, Borowego, Czyżówka i Szczepanowa.

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT¹⁷,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Iłowa.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹⁷ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Cel strategiczny:

Sprawny i odpowiedni do potrzeb, system rozwiązywania problemów społecznych w gminie Iłowa.

POPURZEZ

- Podejmowanie interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców w Gminie,

TAK, ABY

- interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany

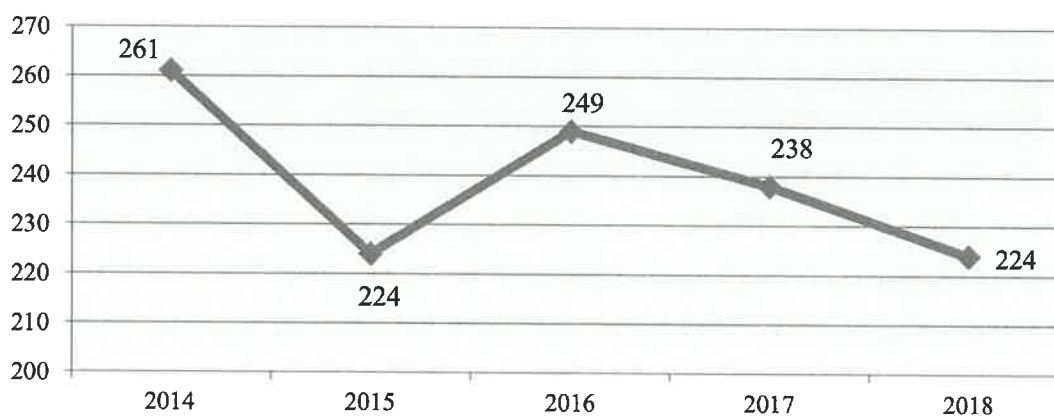

w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W poniższej tabeli zaprezentowana została **średniomiesięczna liczba rodzin** korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2014-2018. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2018 roku korzystały średnio 224 rodziny, czyli o 6% rodzin mniej niż w roku 2017 oraz 10% mniej niż w roku 2016. W latach 2016-2018 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 25. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2016 roku ze **świadczenia wychowawczego 500+** skorzystały 464 rodziny, w 2017 roku – 429 rodzin, natomiast w 2018 roku – 385 rodzin. Na przestrzeni lat 2016-2018 dostrzegalny jest spadek liczby rodzin, pobierających to świadczenie.

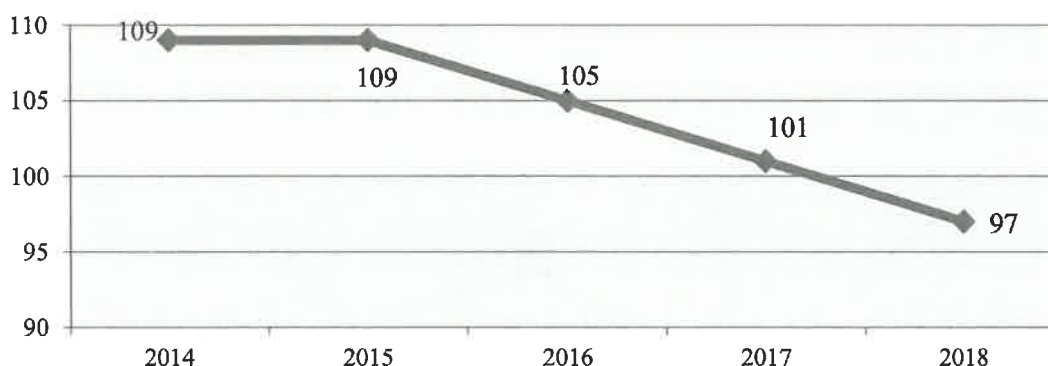
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2016-2018 oraz kwota przyznanych świadczeń

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	464	429	385
Kwota świadczeń	3 053 035	4 061 592,00 zł	3 694 513,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z **funduszu alimentacyjnego**. W roku 2018 z omawianych świadczeń skorzystało 97 rodzin. W porównaniu do lat poprzednich możemy zauważyć niewielki spadek liczby rodzin korzystających z tego świadczenia. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Wykres 26. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2014-2018

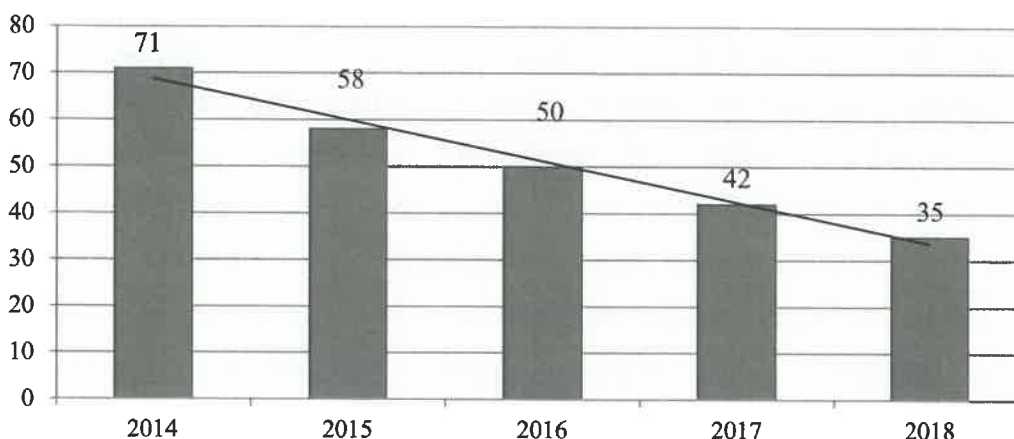

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Na przestrzeni lat 2014 – 2018 spadła znacznie liczba rodzin, którym udzielona została **pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych**. W 2018 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 35 rodzin, czyli ich liczba w porównaniu do roku 2014 zmalała aż o 50%.

Wykres 27. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2014 – 2018

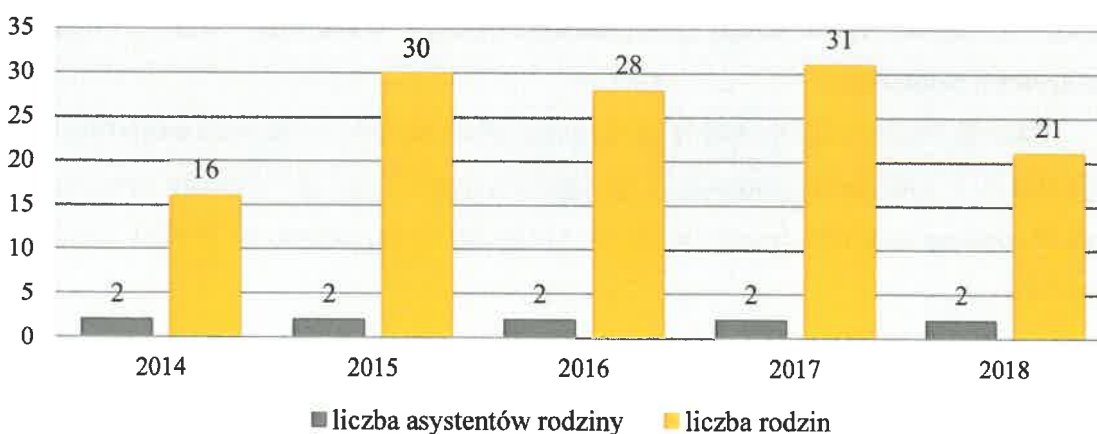

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Iłowa realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

Na przestrzeni lat 2014-2018 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Iłowej zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych ich pomocą wynosiła kolejno: 16 w roku 2014, 30 w roku 2015, 28 w roku 2016, 31 w roku 2017 i 21 w roku 2018.

Wykres 28. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2018 roku podobnie jak w roku poprzednim, pozyskano środki na dofinansowanie stanowisk asystenta rodziny w ramach resortowego programu „**Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 2018**”. W ramach współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, rodziny objęte wsparciem asystenta miały możliwość z korzystania z pomocy psychologa dziecięcego, a dla pracowników przeprowadzono szkolenie podnoszące ich kompetencje zawodowe. W gminie Iłowa asystent rodziny jest członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co pozwala na pozyskanie głębszej wiedzy dotyczącej występujących problemów. W 2018 roku w ramach współpracy z GKRPA, wparciem OPS objętych zostało 36 dzieci. Skorzystały one z możliwości wyjazdu na kolonie letnie organizowane przez Komisję.

Asystenci rodziny z gminy Iłowa współpracują z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Żaganiu, do której występują z wnioskami o przeprowadzenie warsztatów związanych z podniesieniem kompetencji w interesujących dziedzinach. W 2018 roku odbyło się szkolenie pt. „**Zaburzenia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Przeciwdziałanie depresji, problemom samobójczym i samobójstwom.**” Na terenie Gminy możliwe było również skorzystanie z konsultacji z psychologiem dziecięcym.

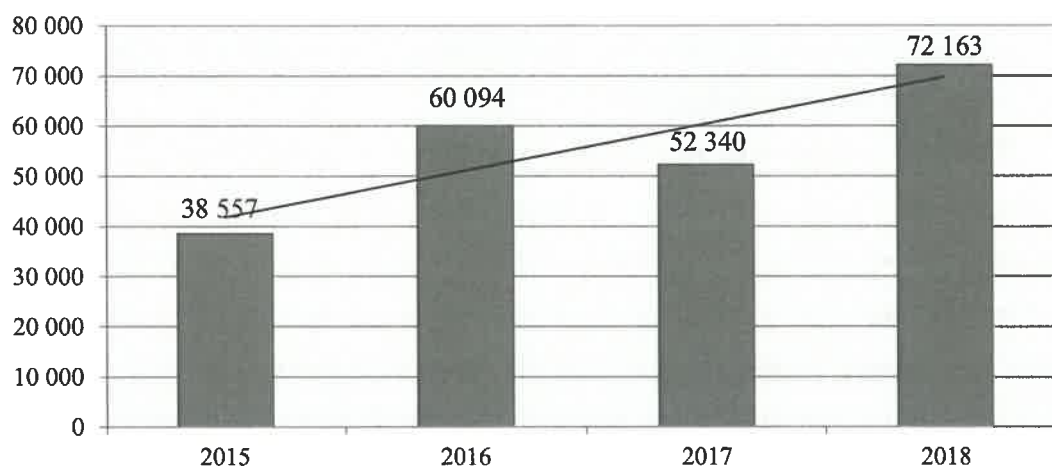
W 2018 roku w pomoc rodzinom potrzebującym włączyła się Piekarnia „Ptyś” fundując ciasto, masarnia „Tako” zapewniająca wędliny oraz Poczta Polska, która zorganizowała 12 paczek dla dzieci, w których znalazły się słodycze, zabawki, gry oraz książeczki.

W roku 2018 w gminie Iłowa nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2018 roku poniósł wydatki związane z **odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych** na łączną kwotę 72 163 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2015-2018 ulegała wzrostowi.

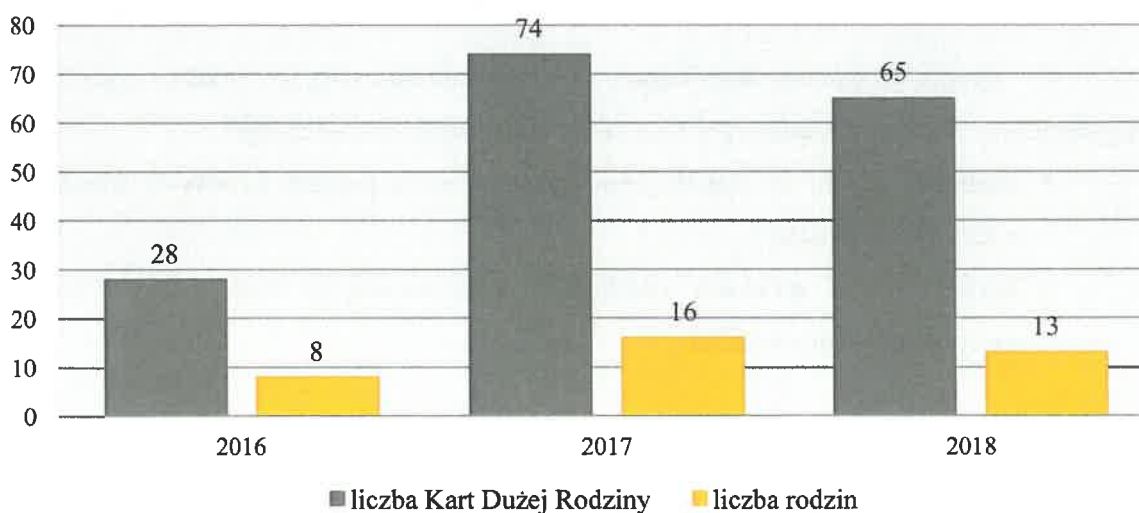
Wykres 29. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2015-2018 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Rodziny z gminy Iłowa mają możliwość korzystania z **Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny**. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. W latach 2016-2018 w gminie Iłowa wydano łącznie 167 Kart Dużej Rodziny, w tym 28 w 2016 roku dla 8 rodzin, 74 w 2017 roku dla 16 rodzin oraz 65 w 2018 roku dla 13 rodzin.

Wykres 30. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz liczba rodzin, którym zostały one wydane na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej za 2016, 2017, 2018 rok

Analizując obszar „wspieranie rodziny” nie można pominąć funkcji, jaką pełnią placówki wsparcia dziennego znajdujące się na terenie Konina, Klikowa, Czernej, Borowego, Czyżówka i Szczepanowa. Zadaniem tego typu miejsc jest zapewnienie dzieciom pomocy w nauce, opiekę oraz rozrywkę po lekcjach.

Placówki znajdujące się na terenie Gminy dysponują łącznie 80 miejscami. W 2018 roku uczęszczało do nich 20 dzieci, a Gmina poniosła koszty związane z ich prowadzeniem i utrzymaniem w wysokości 56 953 zł. Dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do tego typu placówek oraz koszty związane z ich prowadzeniem na przestrzeni lat 2015-2018 przedstawione zostały poniżej. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2015-2018 spadła nieco liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy.

Tabela 10. Liczba miejsc i dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego oraz koszty związane z ich prowadzeniem na przestrzeni lat 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
liczba miejsc	100	120	120	80
liczba dzieci	31	33	30	20
roczny koszt utrzymania i prowadzenia placówki (w złotych)	50 433	83 888	62 851	56 953

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Pełne wsparcia psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne oraz rehabilitacyjne rodziny z gminy Iłowa uzyskać mogą w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żaganiu lub w Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w Żaganiu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- trudności rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych wynikające z niskich dochodów,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewycięzania sytuacji kryzysowych rodzinom, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja czasu dzieci i młodzieży w postaci zajęć pozalekcyjnych, kolonii, kół zainteresowań itp.	Liczba zajęć gospodarujących czas wolny zorganizowanych dla dzieci i młodzieży.
2	Utworzeniu klubu dziecięcego lub żłobka sprawującego opiekę nad dziećmi do lat 3.	Liczba miejsc dostępnych w klubie dziecięcym/żłobku.
3	Rozwój placówek wsparcia dziennego (doposażenie, dofinansowanie działalności, wzrost liczby odbiorców, poszerzenie oferty zajęć).	Populacja dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego oraz liczba działań zrealizowanych dla dzieci i młodzieży w ramach ich funkcjonowania.

4	Zorganizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
5	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
7	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
8	Organizowania różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
9	Utworzenie Świetlicy Środowiskowej wspierającej lokalną społeczność w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.	Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej na terenie gminy Iłowa.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na organizowaniu sieci wsparcia umożliwiającej pomoc rodzinie zagrożonej problemami wychowawczo-opiekuńczymi na jak najwcześniejszym etapie problemu, zarówno poprzez działania profilaktyczne jak i interwencyjne. Zapewniona zostanie lepsza dostępność i promocja dostępnych usług oraz zostanie wzmocniona zdolność reagowania właściwych podmiotów na wszelkie informacje o możliwości występowania problemów w rodzinach z dziećmi.

Istotną rolę w realizacji celu mają pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do zadań tych dwóch grup zawodowych należy diagnozowanie sytuacji, zarówno problemów, jak i zasobów rodziny – możliwości ich rozwiązywania, a następnie, wspólnie z rodziną kreowanie drogi do wyjścia z sytuacji problemowej.

Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych z wykorzystaniem wsparcia pozamaterialnego, w szczególności: zajęć wyrównawczych prowadzonych w placówkach oświatowych, zajęć pozalekcyjnych

ukierunkowanych na rozwój zainteresowań (np. zajęcia w świetlicach środowiskowych oraz placówkach oświatowych, rozwój oferty pomocowej w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcie rodziców w edukowaniu ich dzieci). Istotne wydają się szkolenia/warsztaty dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich. Szkolenia prowadzone powinny być w nurcie strategii edukacyjnej. Równie ważne jest inicjowanie zajęć integrujących rodziny, a więc warsztatów dla rodzin, czy wspólnych zajęć. Nie bez znaczenia pozostaje edukacja dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	Placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego, PCPR.	Środki własne, OPS, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

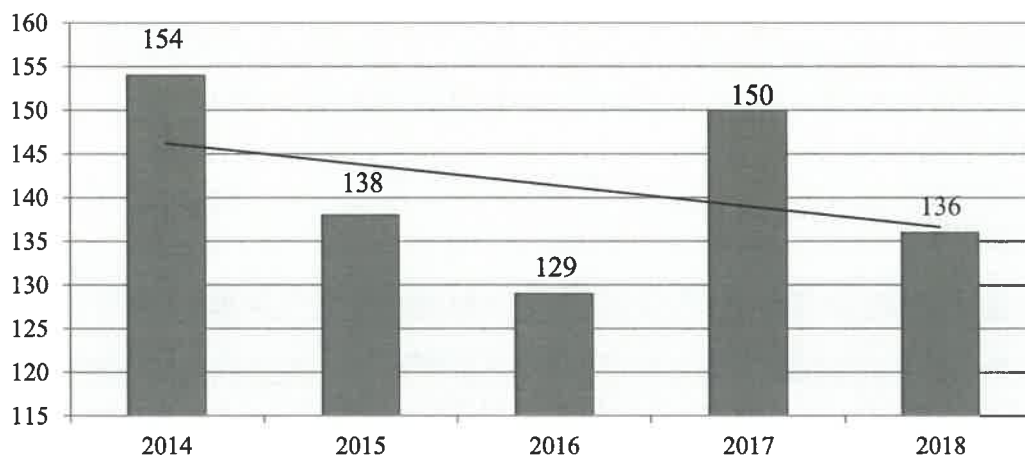
Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze gminy Iłowa, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2018 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 136 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i

wsparcia znalazła się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Gminie w 2018 roku.

Wykres 31. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2014 – 2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Osobom niepełnosprawnym z terenu Gminy udzielone zostaje wsparcie między innymi w postaci **zasiłków okresowych**. W 2018 roku z tego typu świadczenia skorzystało 12 osób, czyli o 3 osoby mniej niż w 2017 roku. Na przestrzeni lat 2014-2019 dostrzegalny jest ogólny wzrost liczby osób niepełnosprawnych pobierających tego typu zasiłek.

Tabela 11. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności

	2014	2015	2016	2017	2018
liczba osób	6	10	10	15	12
kwota świadczeń (zł)	4 621	9 720	12 139	11 461	8 944

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 rok

Na przestrzeni lat 2016 – 2018 nastąpił niewielki spadek liczby przyznanych **zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka**. W 2016 roku przyznano 632 świadczenia na kwotę 96 696 zł, w 2017 roku liczba świadczeń wynosiła 589 na kwotę 90 117 zł, z kolei w 2018 roku kształtowała się na poziomie 578 świadczeń na kwotę 91 262 zł.

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka

	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	554	556	632	589	578
kwota świadczeń (zł)	84 762,00	85 068,00	96 696,00	90 117,00	91 262,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W 2017 roku przyznano 2 570 zasiłków dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2018 roku nastąpił z kolei nieznaczny spadek liczby przyznanych świadczeń do 2 478.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności

	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	2 637	2 522	2 498	2 570	2 478
kwota świadczeń (zł)	403 461,00	385 866,00	382 194,00	393 210,00	391 796,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W 2016 i 2017 roku przyznano 797 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, natomiast w 2018 roku o 31 więcej, tj. 828.

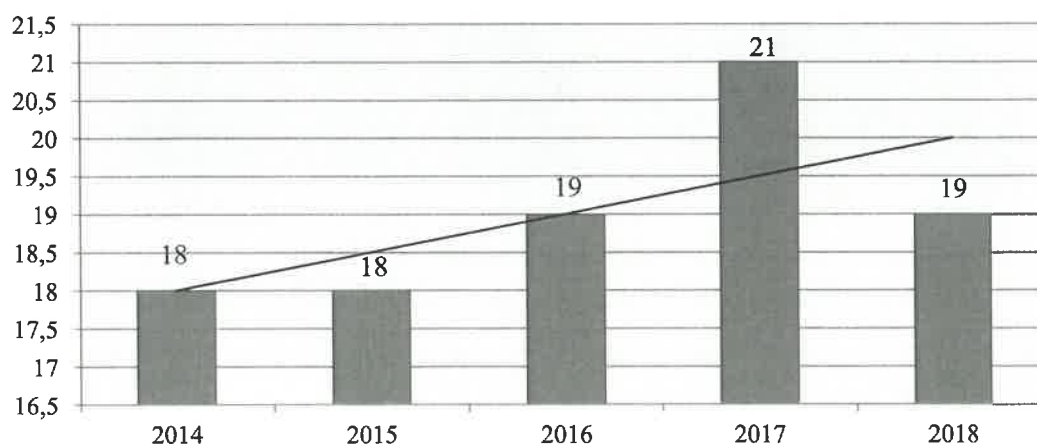
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia

	2014	2015	2016	2017	2018
liczba świadczeń	854	817	797	797	828
kwota świadczeń (zł)	130 662,00	125 001,00	121 941,00	121 941,00	131 051,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W 2018 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) korzystało 19 rodzin. Na przestrzeni lat 2014-2019 liczba osób korzystających z tej formy wsparcia, pozostaje - z wyjątkiem roku 2017 - na względnie stałym poziomie.

Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2014-2018 w latach 2014 – 2018

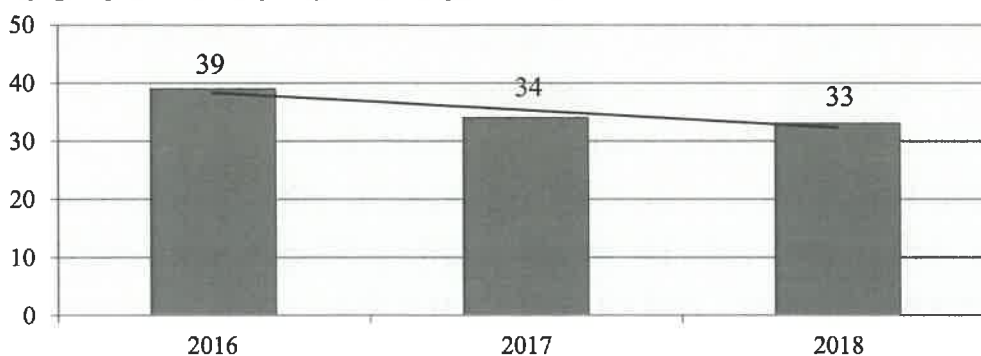

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Na poniższym wykresie przedstawiona została **liczba osób niepełnosprawnych** z terenu gminy Iłowa na podstawie złożonych wniosków w ramach realizacji zadań z Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także w ramach realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Wykres 33. Liczba osób niepełnosprawnych na podstawie złożonych wniosków oraz realizacji programu „Aktywny Samorząd” w latach 2016 – 2018

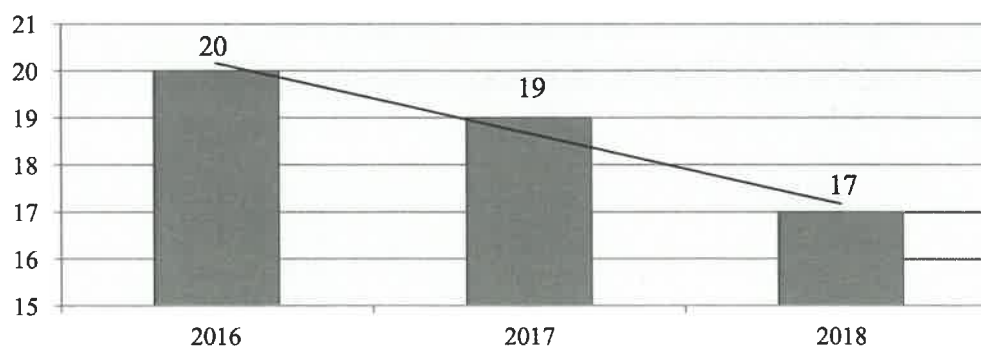
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Żaganiu

W latach 2016-2019 realizowane były następujące **programy na rzecz osób niepełnosprawnych**:

- Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd”,
- Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III.

W latach 2016-2018 wsparcie finansowe w ramach wyżej wymienionych zadań otrzymało 56 osób, w tym 20 w 2016 roku, 19 w 2017 roku oraz 17 w 2018 roku.

Wykres 34. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem finansowym w latach 2016 – 2018

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Żaganiu

Z danych przedstawionych przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Żaganiu wynika, że w 2016 roku wnioski o likwidację barier funkcjonujących w Gminie złożyła 1 osoba. W 2017 i 2018 nie złożono takich wniosków.

Przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej w ubiegłym roku koordynował działania w ramach projektu pn. „**Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie lubuskim w kontekście realizacji praw osób z niepełnosprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych**”, realizowanego przez Stowarzyszenie Młodych Lubuszan i Fundację Eudajmonia, na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w okresie od kwietnia 2017 roku do marca 2019 roku. W ramach realizacji projektu badano zapotrzebowanie szkoleniowe dla pracowników wykonujących zadania w zakresie planowania przestrzennego, w zakresie dostępności przestrzeni i budynków dla osób z niepełnosprawnościami. Głównym założeniem projektu jest wprowadzenie zmian w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami zagwarantowanych w konwencji ONZ i zrealizowanie wyznaczonych rekomendacji. Wyznaczone rekomendacje pozwolą na wprowadzenie zmian w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych i na wprowadzenie dla nich udogodnień.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.

- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
3	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób, którym zostało przyznane dofinansowanie.
6	Dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7	Rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	Liczba rozpowszechnionych informacji.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na integracji osób niepełnosprawnych muszą być komplementarne w trzech płaszczyznach: integracji osobistej (uwzględniającej ograniczenia wynikające z barier osobistych występujących u osób niepełnosprawnych), integracji społecznej oraz integracji funkcjonalnej (ograniczającej bariery funkcjonalne, w różnych aspektach życia).

Dla zapewnienia warunków integracji w sferze osobistej szczególne znaczenie ma przezwyciężenie barier związanych m.in. z niskim poczuciem wartości, ograniczonym poczuciem sprawczości i wpływu na życie oraz poczuciem zależności od innych. Istotne znaczenie ma również zapewnienie dostępu do aktualnych informacji na temat usług i wsparcia kierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dla zapewnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych konieczne jest zapewnienie warunków umożliwiających pełnienie przez nich ról społecznych oraz funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Integracja na tych dwóch płaszczyznach wiąże się z koniecznością ograniczania oraz likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

OPS, UM.

Podmioty współpracujące

PCPR, placówki oświatowe.

Źródła finansowania

Środki własne, PFRON,
środki europejskie.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny”

głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁸.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Na terenie gminy Iłowa nie ma miejsc pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wsparcie w tym zakresie mieszkańcy Gminy mogą uzyskać na terenie powiatu żagańskiego w:

- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żaganiu i Szprotawie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu,
- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Ośrodka Terapeutycznym w Żaganiu (Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych),
- Kresowym Szpitalu Wojskowym z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarach (Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych),
- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Spec-Med” Specjalistyczny Ośrodek Higieny i Terapii Psychiczej w Szprotawie (Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przezwyciężane we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności

¹⁸ www.psychiatriapolska.pl

społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;

- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na zwiększaniu dostępności do placówek wsparcia zdrowia psychicznego będą wynikać przede wszystkim z holistycznego pojęcia „zdrowie psychiczne”,

często związanego z tematyką uzależnień, czy też występowania przemocy w rodzinie. Należy pamiętać jednak, że stan zdrowia psychicznego to również wszelkiego rodzaju choroby i zaburzenia dotyczące jednostkę: depresja, zaburzenia maniakalno-obsesyjne, zaburzenia z pogranicza (borderline), schizofrenia, wszelkiego rodzaju nerwice np. nerwica natręctw i wiele innych. Należy uświadamiać mieszkańców, że zaburzenia psychiczne przyjmują miano jednostki chorobowej – a co za tym idzie – można je efektywnie leczyć i przeciwdziałać im nawrotom. Takie działania mają szansę zmniejszyć poczucie osamotnienia i niezrozumienia, którego często doświadczają osoby na skraju załamania psychicznego. Pierwszym krokiem powinno być uświadomienie społeczności lokalnej jaka jest istota zaburzeń psychicznych i w którym momencie oraz gdzie należy się zgłosić o pomoc.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	Placówki służby zdrowia, NGO.	Środki własne, środki europejskie.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z

¹⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr 14/8/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok* oraz z przyjętego uchwałą Nr 13/8/III/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2019 rok*.

Do celów mających zostać realizowane w 2019 roku przez GKRPA zawartych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną,
- ograniczenie dostępności alkoholu,
- zapobieganie negatywnym skutkom spożywania alkoholu oraz nich usuwanie,
- udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym: materialnej, prawnej, psychologicznej,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazów zawartych w ustawie z dnia 26 października 1982 rok o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²⁰.

Do celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii należą natomiast:

- ograniczenie zjawiska używania narkotyków oraz substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, w szczególności przez dzieci i młodzież, poprzez realizację działań profilaktycznych,
- doskonalenie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia i edukacji publicznej, poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej,

²⁰ *Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok* (uchwała Nr 14/8/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku).

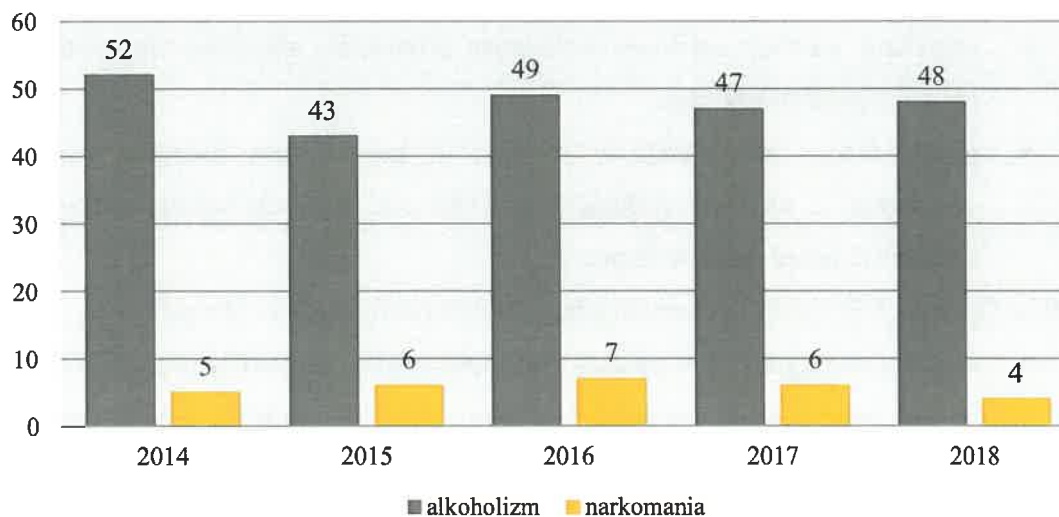
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych²¹.

W razie problemów związanych z uzależnieniem mieszkańcy gminy Iłowa mogą uzyskać pomoc i wsparcie w następujących miejscach:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji,
- grupie samopomocowej AA.

W 2018 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej z powodu **uzależnienia od alkoholu** skorzystało 48 rodzin, a z powodu **narkomanii** 4 rodziny. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2014-2018 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w 2018 roku znajdował się na piątym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc.

Wykres 35. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

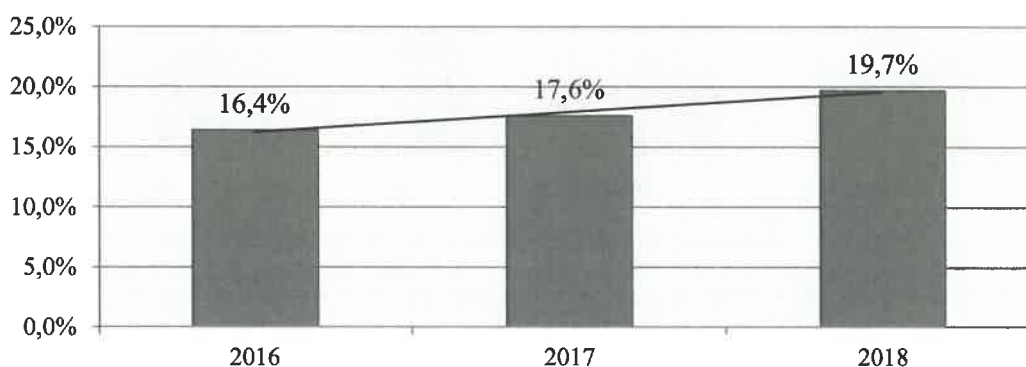
W 2018 roku z powodu uzależnienia od alkoholu lub narkomanii pomoc i wsparcie otrzymało 19,7% rodzin, spośród wszystkich rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej. W 2017 roku ich odsetek kształtował się na poziomie

²¹ Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2019 rok (uchwała Nr 13/8/III/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku).

17,6%, a w 2016 roku – 16,4%. Na przestrzeni lat 2016-2018 dostrzegalny jest wzrost udziału rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej.

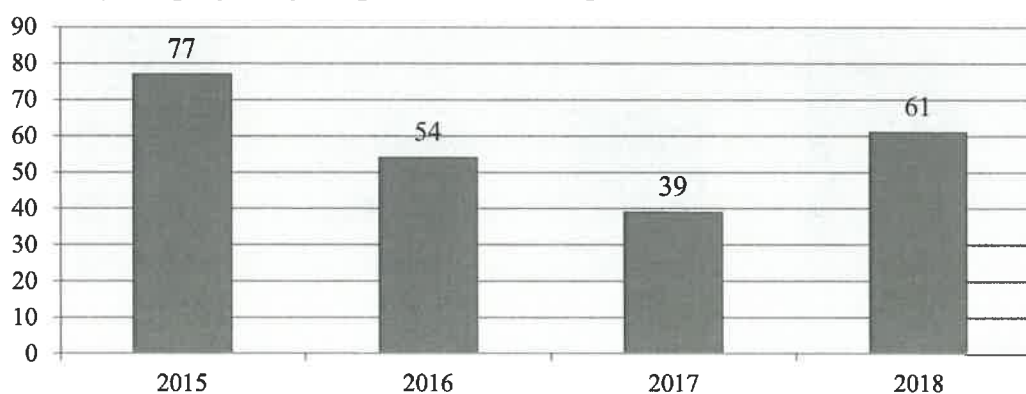
Wykres 36. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA G1 za 2016, 2017 i 2018 rok oraz Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W 2018 roku z konsultacji specjalisty terapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w gminie Łowa skorzystało 61 osób, w 2017 roku 39 osób, w 2016 roku 54 osoby, natomiast w 2015 roku – 77 osób.

Wykres 37. Liczba klientów Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego korzystających z konsultacji ze specjalistą terapii uzależnień na przestrzeni lat 2015-2018

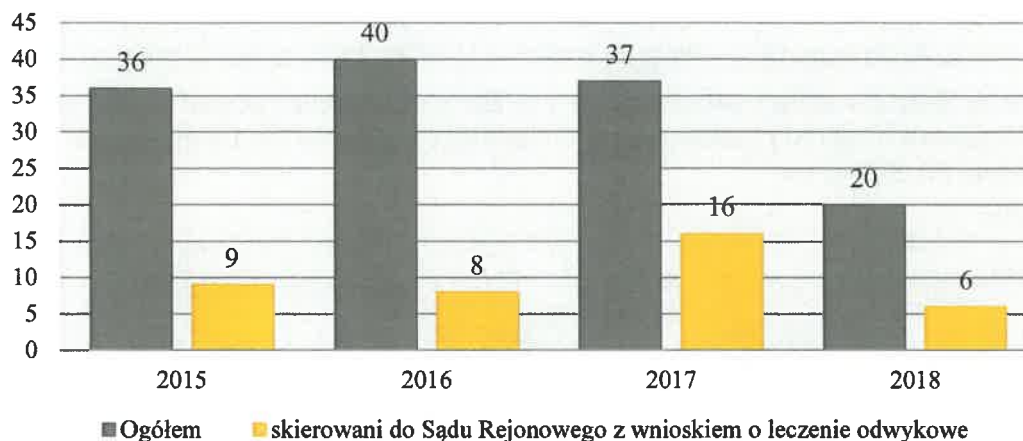

Źródło: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Łowa na 2019 rok

W 2018 roku liczba klientów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowej kształtowała się na poziomie 20 osób, w tym 6 osób skierowanych zostało do Sądu Rejonowego z wnioskiem o leczenie odwykowe. Na poniższym wykresie przedstawiona została liczba klientów GKRPA w Łowej na przestrzeni lat 2015-2018. Możemy zauważyć, że w porównaniu do lat poprzednich, ich liczba nieco spadła.

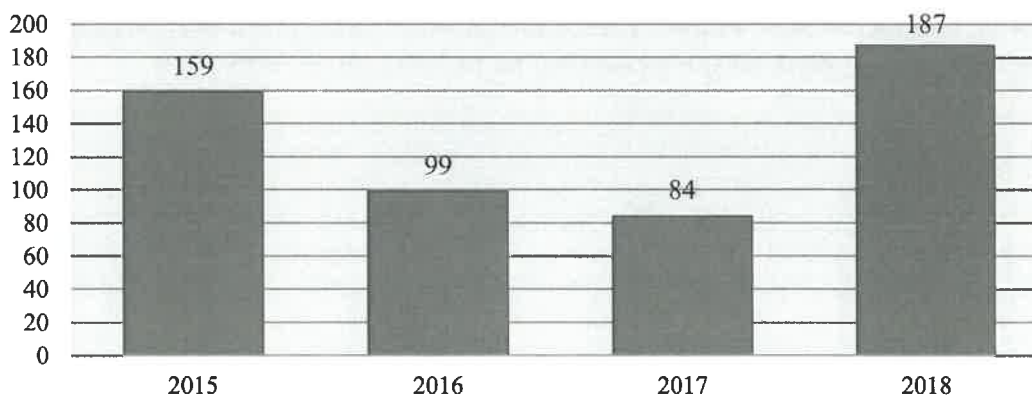
Wykres 38. Klienci Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej na przestrzeni lat 2015-2018

Źródło: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostały dane dotyczące przestępstw/wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe w gminie Iłowa. W 2018 roku przez policję zostało zatrzymanych 187 mieszkańców w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub wykroczenia pod wpływem alkoholu. W porównaniu do roku poprzedniego, liczba osób zatrzymanych z tego powodu wzrosła aż o 55%.

Wykres 39. Liczba osób zatrzymanych przez policję w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa/wykroczenia pod wpływem alkoholu na przestrzeni lat 2015-2018

Źródło: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok

Według informacji zawartych w *Raporcie o stanie gminy Iłowa*, w 2018 roku prowadzone były następujące działania w zakresie profilaktyki i uzależnień:

- realizacja programu profilaktycznego – przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy i ochrony zdrowia dla uczniów klas VII szkoły podstawowej oraz klas II gimnazjum;
- realizacja programu profilaktycznego pn. „Oblicza przemocy dla uczniów VI i VII klas szkół podstawowych;

- realizacja programu „Trzymaj formę” i „Bieg to zdrowie”;
- koordynacja i prowadzenie ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z programem socjoterapeutycznym;
- organizacja XVI „Maratony Trzeźwości” – imprezy sportowej propagujących zdrowy styl życia i zabawę bez alkoholu;
- organizacja szkolenia pn. „Trening dla osób sprzedających i podających napoje alkoholowe” w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE IŁOWA

W roku 2018 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Iłowa wyniosła **łącznie 7 876 051,23 zł**, w tym 3 800 048 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 637 983,09 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 438 020 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%.

Rysunek 5. Wartość sprzedanego na terenie gminy Iłowa alkoholu w latach 2016-2018

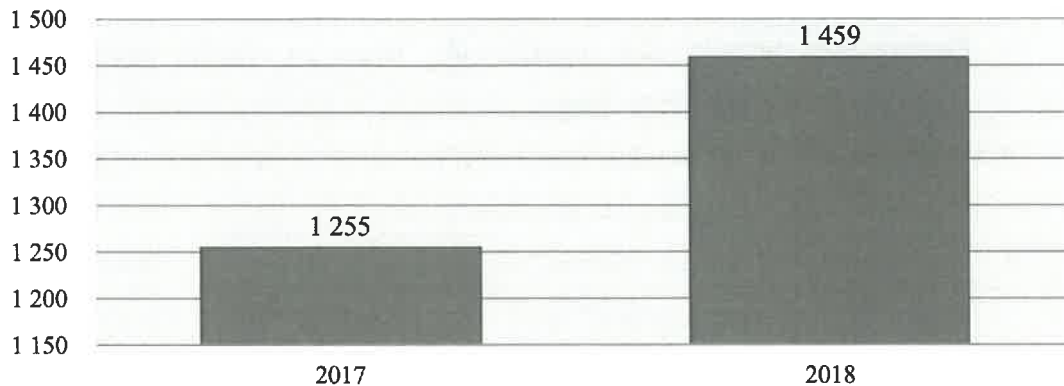

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2018 roku wartość sprzedanego na terenie gminy Iłowa alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia kształtowała się na poziomie 1 459 zł. W porównaniu do roku poprzedniego wartość ta wzrosła o 204 zł.

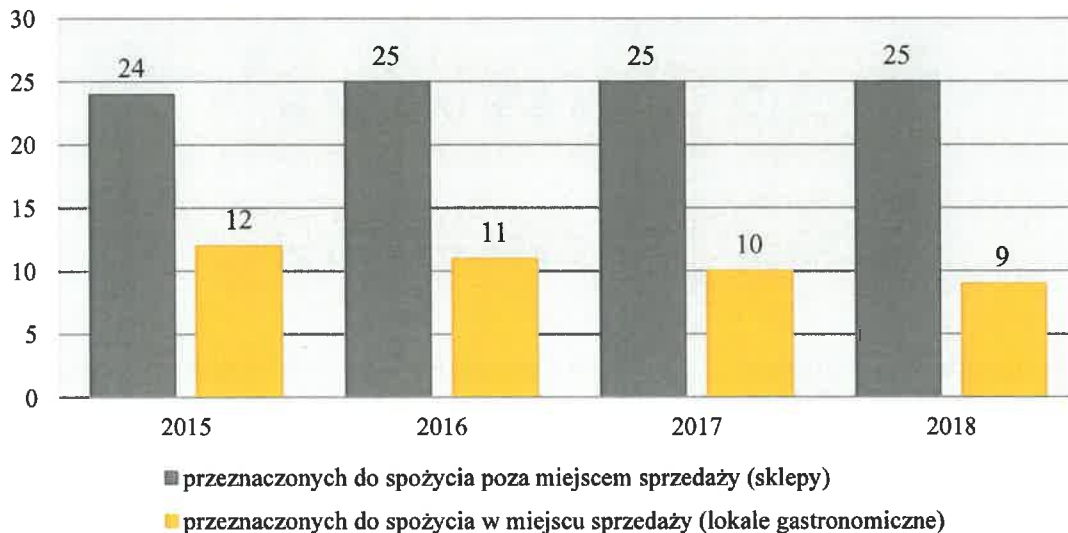
Wykres 40. Wartość sprzedanego na terenie gminy Iłowa alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017 i 2018 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-GI

W roku 2018 na terenie gminy Iłowa znajdowały się łącznie 34 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 25 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 9 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Na przestrzeni lat 2015-2018 dostrzegalny jest spadek liczby lokali gastronomicznych, w których prowadzona jest sprzedaż alkoholu, natomiast liczba sklepów pozostaje na stałym poziomie.

Wykres 41. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2015-2018

Źródło: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,
- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin z problemem uzależnienia, którym po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych, udzielona została pomoc materialna.
3	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4	Organizowanie na terenie Gminy grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba członków grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy.
5	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na zapewnieniu warunków do podjęcia leczenia osobom doświadczającym szkód oraz uzależnionym od substancji psychoaktywnych oraz diagnozowaniu występujących na terenie Gminy problemów związanych z uzależnieniami.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	UM, podmioty lecznicze, grupy samopomocowe, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

Cel operacyjny nr 2 - budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Gminy.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez Świetlicę.

6	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
7	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
8	Realizacja warsztatów dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach.

Strategia realizacji celu

Kluczowym elementem działania będzie systemowe podejście do problematyki uzależnień, integracja działań instytucji i służb oraz partnerstwo z organizacjami realizującymi zadania własne Gminy – mające na celu budowanie sieci współpracujących i wzajemnie uzupełniających się w swoich działaniach instytucji pomagających dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom. Ze względu na specyfikę wieku dorastania konieczne są kompleksowe działania, związane z pomocą psychologiczną, medyczną, prawną, społeczną a nawet socjalną skierowaną do całej rodziny. Tworzony na terenie Gminy system wczesnej pomocy młodzieży używającej substancji psychoaktywnych ma stać się formą zintegrowanych działań służących jak najwcześniejszej pomocy młodemu człowiekowi i jego rodzinie, zapobieganiu oraz leczeniu uzależnień. Cele profilaktyki problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami odnoszą się do:

- zapobiegania i zmniejszania aktualnie występujących szkód;
- zapobiegania przyszłym szkodom, które mogą się pojawić po dłuższym zażywaniu;
- zmniejszania szkód wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji przez inne osoby z otoczenia młodych ludzi.

Nowoczesna profilaktyka powinna przebiegać równolegle w wielu środowiskach, tj.: szkoła, rodzina, społeczność lokalna, globalne środowiska kulturowo-społeczne realizujące się za pomocą globalnych przekazów kulturowych, medialnych, generacyjnych, itp.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne OPS, placówki oświatowe, GKRPA.	Podmioty współpracujące NGO, ochrona zdrowia, UM, świetlice.	Źródła finansowania Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ
---	--	---

Cel operacyjny nr 3 - wzrost poziomu wiedzy w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji międzyinstytucjonalnej wymiany doświadczeń, promowaniu dobrych praktyk oraz podejmowaniu wspólnych działań na rzecz budowania wiedzy dotyczącej możliwości zapobiegania wystąpieniu zjawiska uzależnienia, a także na zwiększeniu świadomości mieszkańców na temat konsekwencji nadużywania alkoholu oraz możliwych form pomocy w przypadku występowania tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, placówki oświatowe, GKRPA.	UM, PARPA, KBPN, KP, NGO.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Iłowa zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny** powołany zarządzeniem Burmistrza Iłowej Nr 51/11 z dnia 5 maja 2011 roku. W skład ZI wchodzi przedstawiciele placówek oświatowych z terenu Gminy, komisariatu policji, służby zdrowia, kuratora zawodowego oraz pracowników socjalnych.

Instytucje, do których można się zgłosić w przypadku doświadczenia problemu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na terenie gminy Iłowa to:

- Komenda Policji,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- placówki służby zdrowia.

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Iłowa na lata 2018-2023* przyjętym uchwałą Rady Miejskiej nr 380/7/LII/18 z dnia 5 czerwca 2018 roku. Celem głównym Programu jest „*zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Iłowa*.” Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

- zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy;
- zmniejszenie negatywnego następstwa dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie;
- zapobieganie stosowania przemocy w rodzinie;
- poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowania działań²².

Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz profilaktyka z tym związana należy do zadań:

- Policji,
- Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- służby zdrowia,
- placówek oświatowych,
- administracji samorządowej²³.

W 2018 roku na rzecz osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie świadczona była pomoc:

- w trybie interwencyjnym, w tym wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”,
- w kontakcie indywidualnym (wsparcie pracowników socjalnych i psychologa),
- w formie grupowej (grupa wsparcia prowadzona przez GKRPA).

Z powodu przemocy pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku otrzymała 1 rodzina, podobnie jak miało to miejsce w roku 2016 i 2017. W porównaniu do roku 2014 i 2015 liczba rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z tego powodu zmniejszyła się o 1 rodzinę.

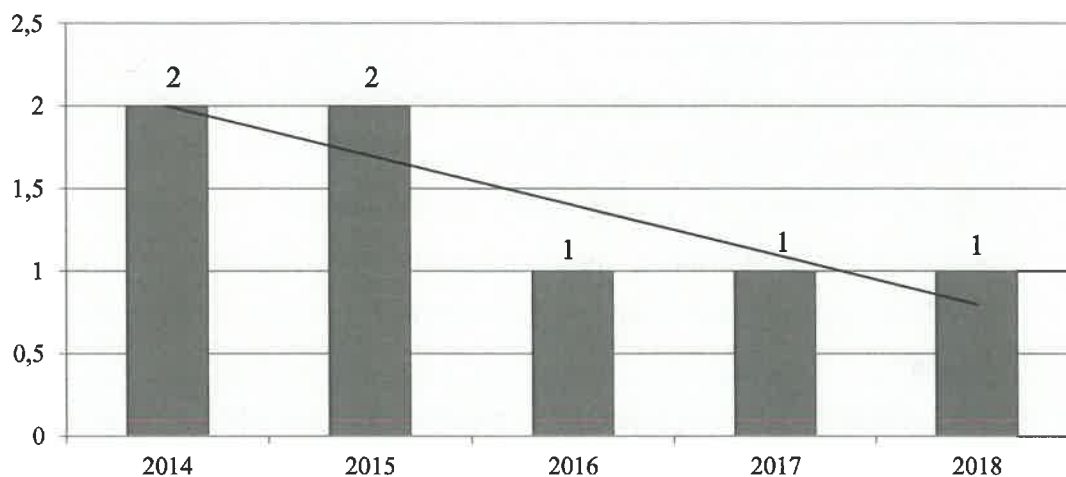
²² Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Iłowa na lata 2018-2023 (uchwała Rady Miejskiej nr 380/7/LII/18 z dnia 5 czerwca 2018 roku).

²³ Tamże.

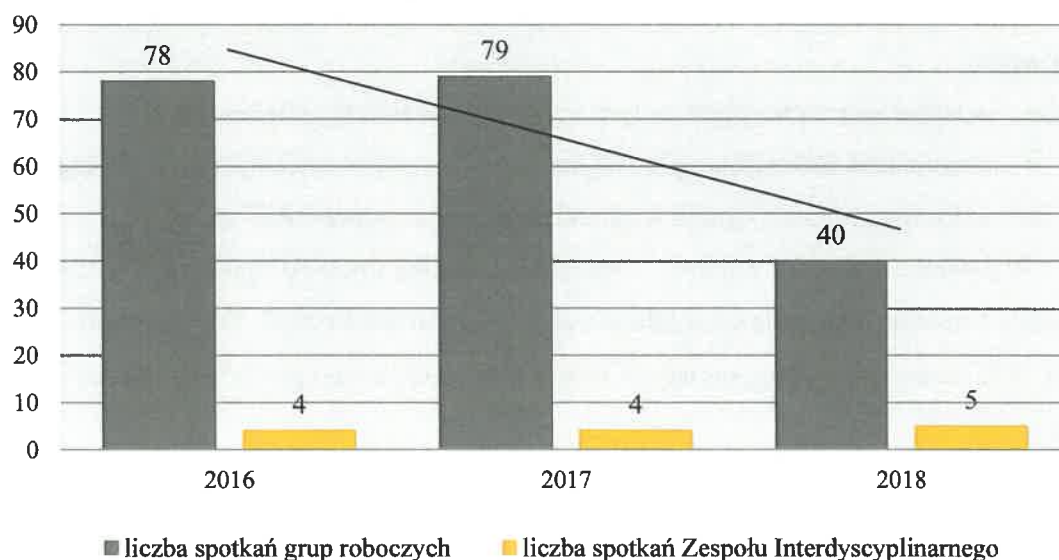
Wykres 42. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

W 2018 roku Zespół Interdyscyplinarny odbył 5 posiedzeń, natomiast w 2016 i 2017 roku - 4. Grupy robocze w 2018 roku odbyły łącznie 40 spotkań, w 2017 roku - 79, z kolei w 2016 roku 78. Dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 43. Dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych na przestrzeni lat 2016-2018

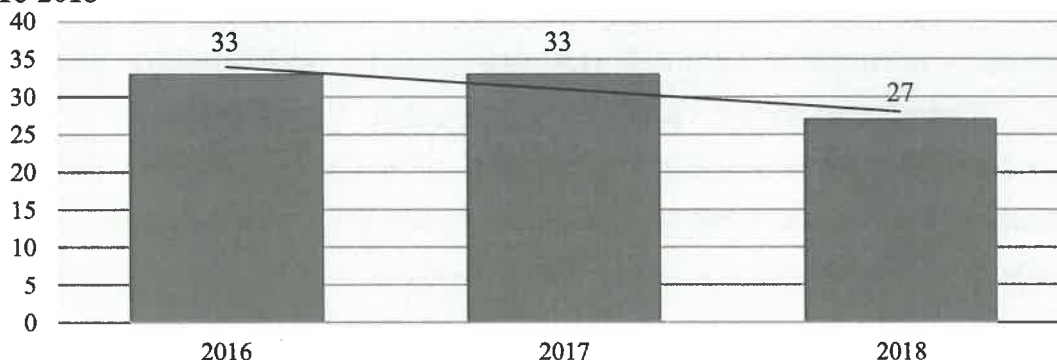

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W 2018 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego zostało objętych 27 rodzin, w 2017 roku - 33 i w 2016 także 33, w tym 16 stanowiły rodziny, którym ta pomoc jest kontynuowana z lat poprzednich.

Wykres 44. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016-2018

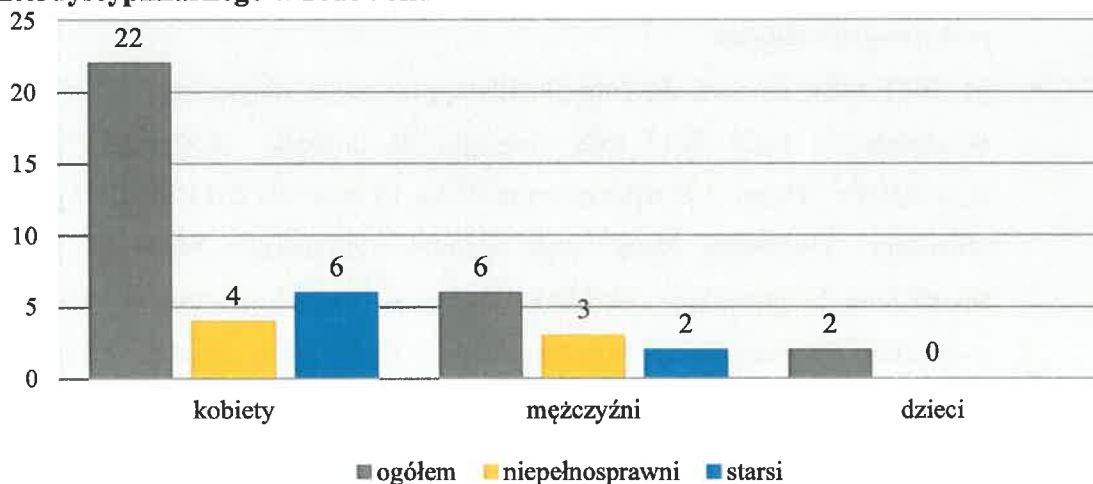
Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

Pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku objętych zostało łącznie 30 osób, w tym:

- 22 kobiety - 4 osoby niepełnosprawne i 6 osób starszych,
- 6 mężczyzn - 3 osoby niepełnosprawne i 2 osoby starsze,
- 2 dzieci.

Osoby niepełnosprawne stanowiły 23% wszystkich osób, którym ZI udzielił w 2018 roku pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie, natomiast osoby starsze stanowiły 27% ogółu.

Wykres 45. Liczba dzieci, kobiet i mężczyzn objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2018 r.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i

realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

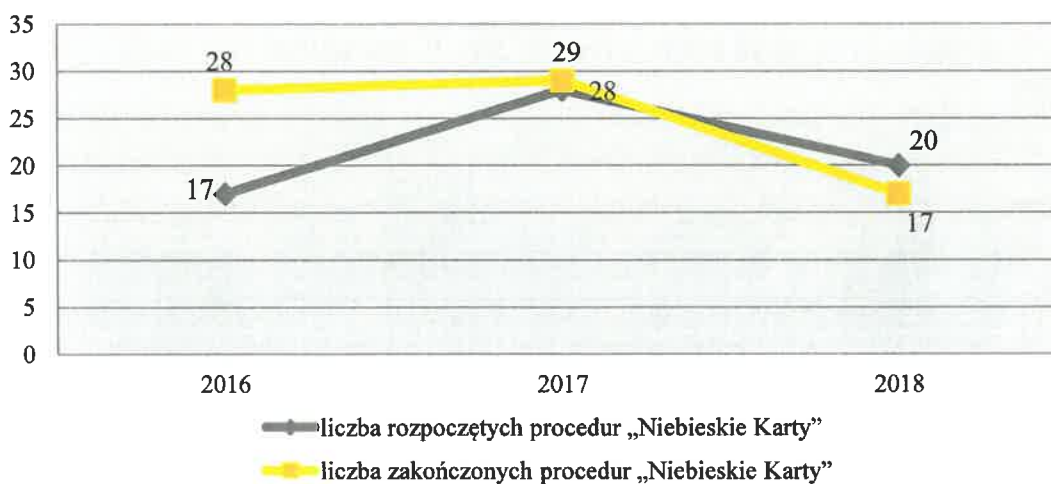
Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Iłowa w latach 2016-2018 przedstawione zostały poniżej.

- W 2018 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęte były 27 rodziny; w okresie od I-XII 2018 roku wszczęto 20 procedur „Niebieskie Karty”; w związku z §18 ust. 1 Rozporządzenia RM z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zakończono 16 procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, natomiast w 1 przypadku rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.
- W 2017 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęte były 33 rodziny; w okresie od I-XII 2017 roku wszczęto 28 procedur „Niebieskie Karty”; w związku z §18 ust. 1 Rozporządzenia RM z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zakończono 23 procedury „Niebieska Karta” ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, natomiast w 6 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.
- W 2016 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęte były 33 rodziny; w okresie od I-XII 2016 roku wszczęto 17 procedur „Niebieskie Karty”; w związku z §18 ust. 1 Rozporządzenia RM z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zakończono 25 procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy w

rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, natomiast w 3 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

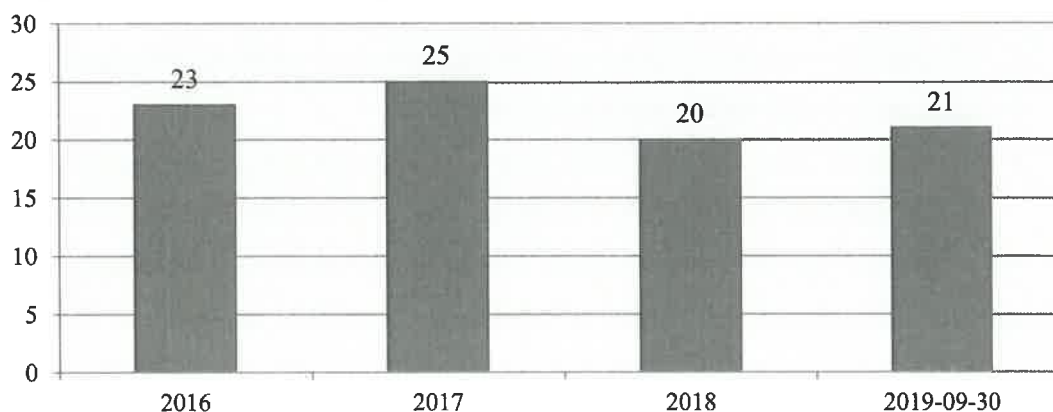
Wykres 46. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

W latach 2016-2019 policjanci z Komisariat Policji w Iłowej przeprowadzili na terenie Gminy łącznie 112 interwencji domowych związanych z ujawnieniem przemocy w rodzinie, w tym 23 interwencje w 2016 roku, 25 w 2017 roku, 20 w 2018 roku oraz 21 do końca września 2019 roku.

Wykres 47. Liczba przeprowadzonych w latach 2016-2019 interwencji domowych przez funkcjonariuszy policji w Iłowej

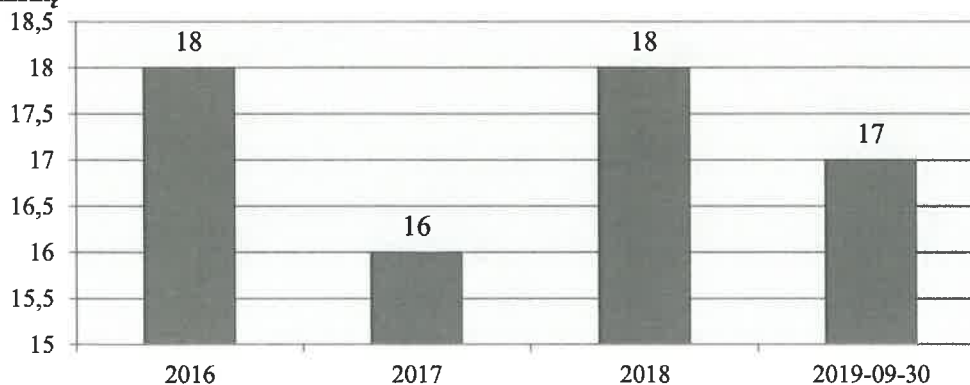
Źródło: Komisariat Policji w Iłowej

Z informacji przekazanych przez Komisariat Policji w Iłowej wynika, że zdecydowana większość interwencji domowych zakończyła się wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” oraz rozpoczęciem procedur związanych z udzieleniem pomocy osobom doznającym

przemocy. W toku prowadzonej na terenie gminy Iłowa procedury „Niebieskie Karty”, do końca września 2019 roku przeprowadzono 17 postępowań karnych o czyn z art. 207 KK, tj. znęcanie się nad osobą najbliższą, w 2018 roku – 18, w 2017 roku – 16, natomiast w 2016 roku – 18.

Wykres 48. Liczba przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji w Iłowej w latach 2016-2019 postępowań karnych o czyn z art. 207 KK, tj. znęcanie się nad osobą najbliższą

Źródło: Komisariat Policji w Iłowej

W gminie Iłowa zatrudniony został psycholog, oferujący wsparcie szczególnie dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Spotkania odbywały się dwa razy w miesiącu w siedzibie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej.

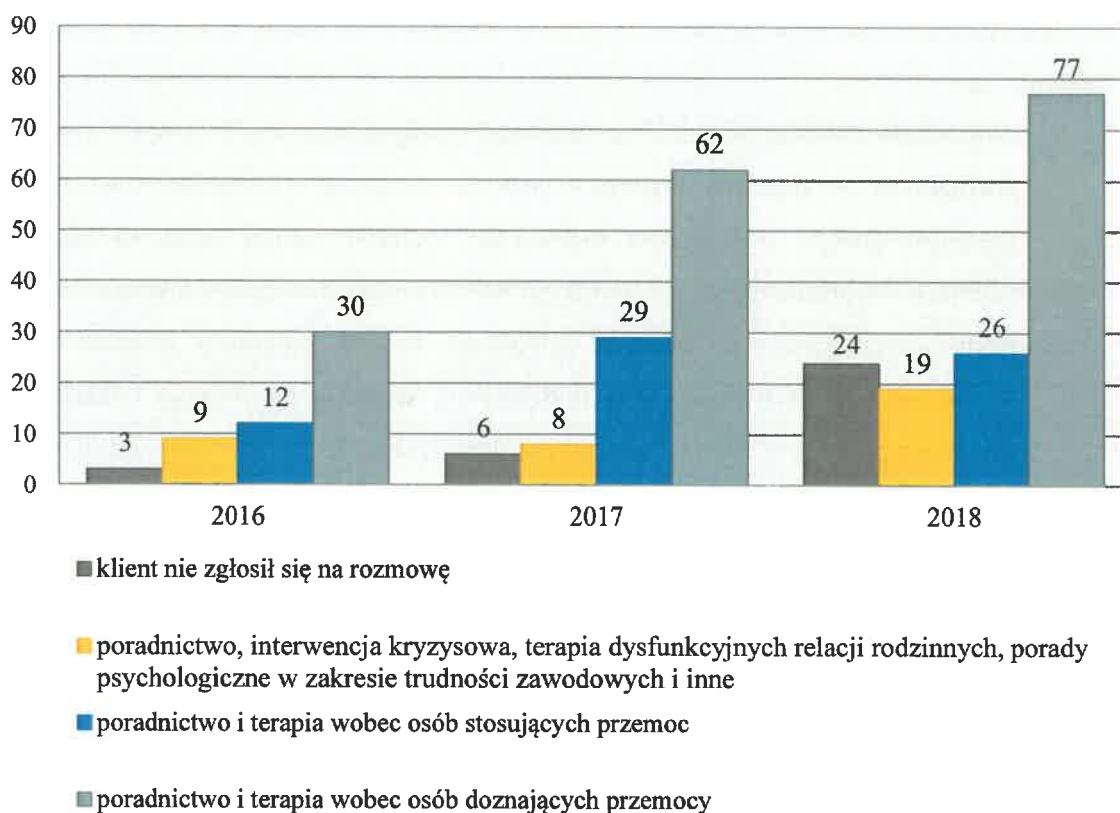
Psycholog w okresie od 20 stycznia do 31 grudnia 2018 roku zrealizowała 146 godzin zegarowych konsultacji (z zakresu poradnictwa, terapii, psychoterapii oraz interwencji kryzysowej), w tym:

- 77 godzin w zakresie poradnictwa i terapii wobec osób doznających przemocy,
- 26 godzin wobec osób stosujących przemoc,
- 19 godzin w zakresie poradnictwa, interwencji kryzysowej, terapii dysfunkcyjnych relacji rodzinnych i porad psychologicznych w przypadku trudności zawodowych.

Na przestrzeni lat 2016-2018 wzrosła liczba godzin konsultacji udzielonych przez psychologa dla osób doznających przemocy w rodzinie w zakresie poradnictwa interwencji kryzysowej, terapii dysfunkcyjnych relacji rodzinnych i porad psychologicznych w przypadku trudności zawodowych oraz liczba przypadków, w których klient nie zgłosił się na rozmowę.

Wykres 49. Ilość godzin konsultacji psychologa w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 rok

Prowadząc oddziaływanie w 2018 roku, psycholog prowadziła głównie terapię dla kobiet doznających różnego rodzaju przemocy (najczęściej powtarzała się przemoc taka jak: psychiczna, fizyczna oraz ekonomiczna, a w nielicznych przypadkach seksualna oraz zaniedbanie wobec dzieci).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy,
- wysoki udział kobiet doznających przemocy w rodzinie w stosunku do ogólnej liczby osób jej doświadczających.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.
- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskują wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.

- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno- edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno- edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno- edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych dotyczących przemocy/agresji skierowanych do dzieci i młodzieży – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjne w szkole.
4	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
5	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
6	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy również w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
7	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

8

Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

Strategia realizacji celu

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadcza się przemocy lub jest się jej świadkiem.

W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców w celu zapobiegania stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Istotne jest również objęcie działaniami profilaktycznymi w zakresie przemocy i agresji dzieci i młodzież ze szkół z gminy Iłowa. Działania informacyjne i edukacyjne kierowane powinny być zarówno do mieszkańców społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie. Działania edukacyjne mają także na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci, natomiast warsztaty psychoedukacyjne na zmniejszenie problemu przemocy rówieśniczej w szkołach.

Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM, Zespół Interdyscyplinarne	NGO, wszystkie instytucje zaangażowane w realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 2 - poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do liczby przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.

6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
7	Stosowanie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja zadań skupiona zostanie na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielania adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, w tym możliwość udzielenia pomocy przez instytucje zobowiązane do pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, przez podjęcie działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”. W tym celu ważne są również szkolenia dla pracowników oświaty oraz ochrony zdrowia w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, gdyż procedurę tą instytucje te wszczynają zdecydowanie najrzadziej.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez wzmocnienie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie Gminy i towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny oraz uświadomienie konieczności refleksji i pracy nad stosowanymi zachowaniami oraz wspieranie osoby w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany, w tym motywowania do uczestnictwa w grupie korekcyjno–edukacyjnej lub kontynuowanie uczestnictwa.

W tym celu prowadzone będą oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, służące zmianie zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Niezbędne wobec osób stosujących przemoc

są również działania o charakterze bezpośrednim, mające na celu egzekwowanie działań w obszarze prawa rodzinnego i karnego wobec osób stosujących przemoc.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, wszystkie instytucje zaangażowane w realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Środki własne, budżet państwa.

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

W 2018 roku na terenie gminy Iłowa mieszkały 1 424 osoby w wieku poprodukcyjnym.

Stanowili oni 20,7% wszystkich mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni lat 2013-2018 możemy zauważyć systematyczny **wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej**. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów.

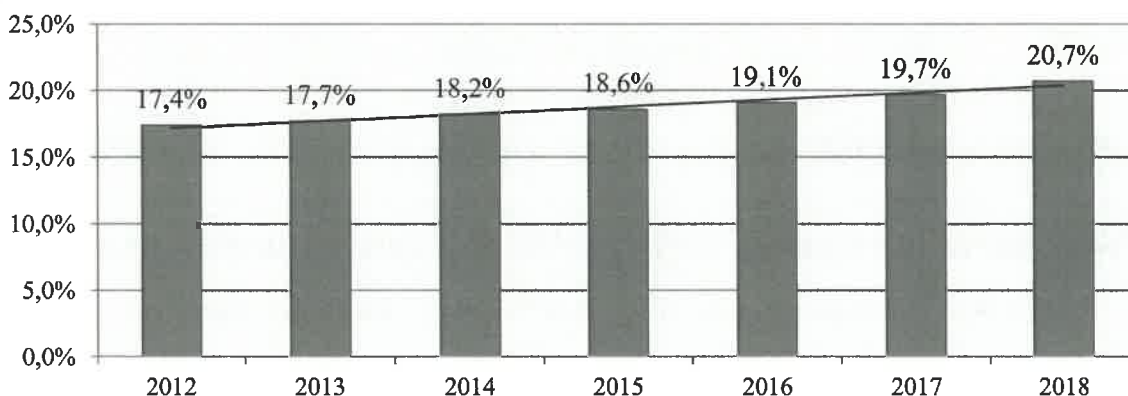

Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

W 2018 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20,7% wszystkich mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2012-2018 możemy zauważyć systematyczny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

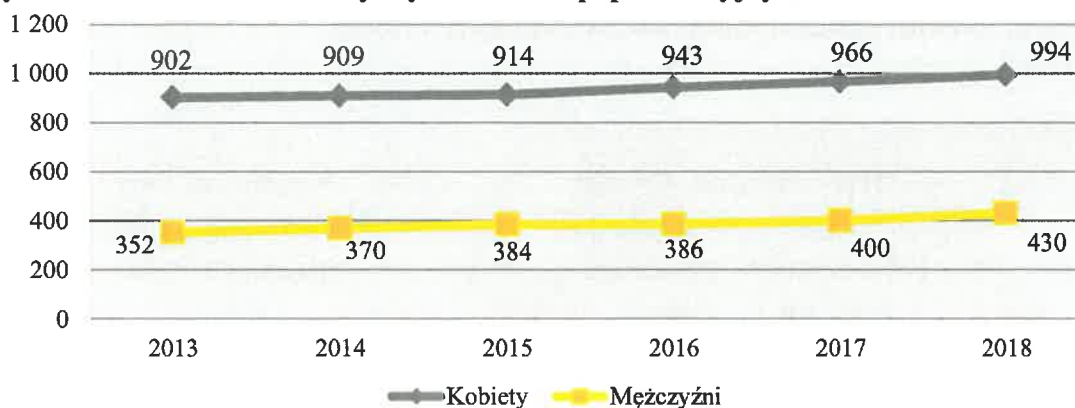
Wykres 50. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2012-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba kobiet oraz mężczyzn będących w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących gminę Iłowa. Można zauważyć, że w 2018 roku gminę Iłowa zamieszkiwały 994 kobiety i 430 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Kobiety stanowiły więc aż 70% wszystkich mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 51. Liczba kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w latach 2013 – 2018

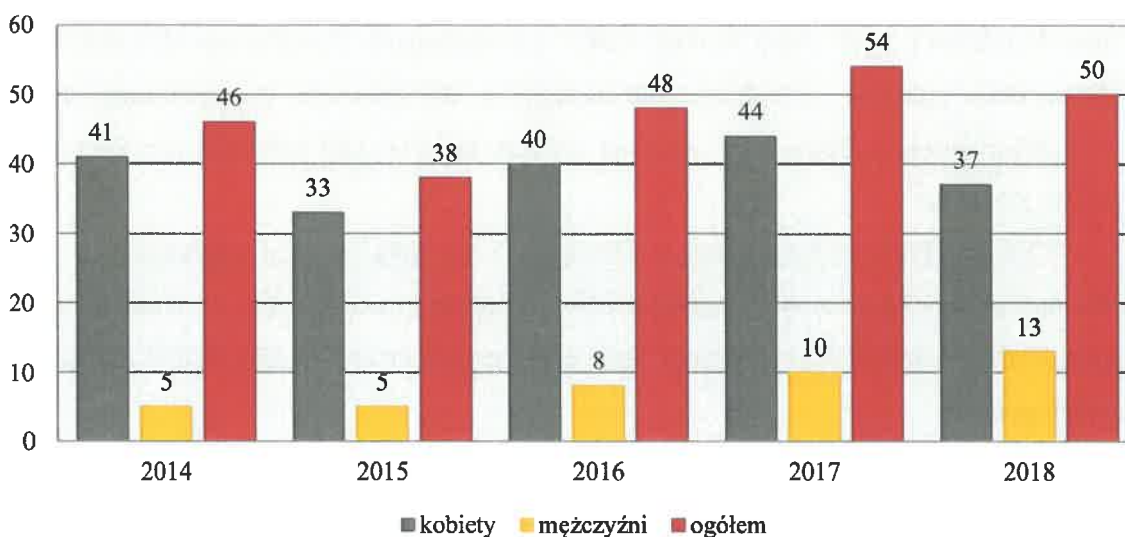
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2018 roku - 51. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 37, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 13. Ogólna liczba osób

w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2018 nieco wzrosła. Dostrzegalny jest także wzrost liczby mężczyzn, korzystających z pomocy społecznej.

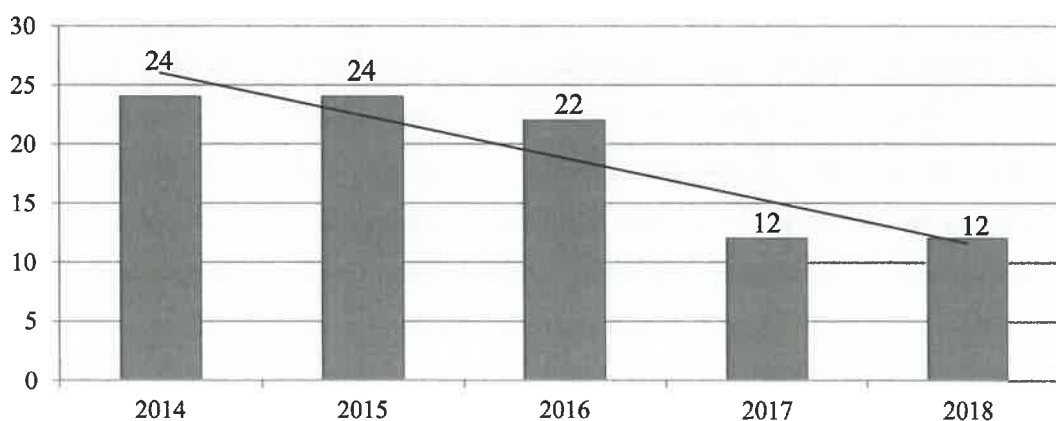
Wykres 52. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2018 i w 2017 roku udzielonych zostało po 12 świadczeń mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest spadek liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie.

Wykres 53. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2014-2018 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w **Domu Pomocy Społecznej**. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany

w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupelnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie²⁴.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej w 2018 roku, poniósł odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej 12 mieszkańców, na łączną kwotę 315 759 zł. Dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2015-2018 znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 15. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
liczba osób	13	12	13	12
kwota świadczeń (zł)	223 925	299 666	347 716	315 759

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

W 2017 roku Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał umowę na prowadzenie rodzinnego domu pomocy w Iłowej pod nazwą **Rodzinny Dom Seniora „Cichy dom”**. Zleceniobiorca zobowiązał się prowadzić rodzinny dom seniora, w którym będzie świadczyć usługi bytowe i opiekuńcze w budynku mieszkalnym jednorodzinny, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. z 2012 r. poz. 719). Pomoc udzielana jest w zależności od indywidualnych potrzeb, w zakresie dbałości o higienę osobistą, ubierania, czesania, przyjmowania leków, przygotowywania posiłków, a także kontaktowania się z lekarzami. Ponadto na terenie domu odbywają się zajęcia z rehabilitantem oraz zajęcia terapeutyczne typu: zabawy, gimnastyka przy muzyce, robótki ręczne, spacerowanie itp. oraz udzielana jest pomoc w utrzymywaniu częstego kontaktu z rodzinami.

Seniorzy z gminy Iłowa swój czas wolny mogą spędzać uczestnicząc w zajęciach oferowanych przez **Klub Seniora**, który jest organizowany przez Centrum Kultury w Iłowej. W 2015 roku dla osób starszych w Gminie utworzony został również **Uniwersytet Trzeciego**

²⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.).

Wiek, w ramach którego odbywają się różne zajęcia, między innymi: zajęcia z języka angielskiego, niemieckiego oraz gimnastyka, plastyka, literatura i informatyka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej w 2018 roku był współorganizatorem **Tygodnia Seniora** oraz **Wigilii dla mieszkańców** w ramach której otrzymał środki finansowe od Radnych Miejskich, które posłużyły do przygotowania 10 paczek dla osób starszych, samotnych i zasłużonych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współudziale z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych dla seniorów.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie i rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności (Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku).	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
6	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach pięciu głównych obszarów: wspieranie aktywności edukacyjnej, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej, budowanie aktywności społecznej promującej integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie wolontariatu i partycypacji społecznej seniorów. Tworzenie płaszczyzn współpracy osób starszych z młodzieżą w szkołach i poza nią będzie kompensacją braku rodzin wielopokoleniowych, wzbogaci życie osób starszych oraz przygotowuje młodzież do lepszego funkcjonowania na rynku pracy w związku z nabyciem kompetencji potrzebnych do

współpracy z osobami starszymi. Realizowane działania budować także będą aktywność społeczną osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	NGO, Klub Seniora, UTW, RDS.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 2 - zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkania chronionego wspieranego adresowanego do osób starszych.	Funkcjonowanie mieszkania chronionego wspieranego.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań nakierowanych na potrzeby seniorów.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
7	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.	Liczba dostępnych miejsc w Domu Dziennego Pobytu.

Strategia realizacji celu

Działania na rzecz osób starszych, których stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna nie determinują konieczności umieszczenia w placówce całodobowej opieki, będą nakierowane na to, aby system wsparcia osób starszych umożliwiał tym osobom możliwość jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Aby podtrzymywać kondycję psychiczną i zwalczać osamotnienie osób starszych przewidziane do realizacji jest również utworzenie Domu

Dziennego Pobytu, jako ośrodka wsparcia zapewniającego kilkugodzinną opiekę, w tym posiłki oraz zajęcia ruchowe, artystyczne, edukacyjne itp.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	NGO, RDS, Klub Seniora, UTW.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

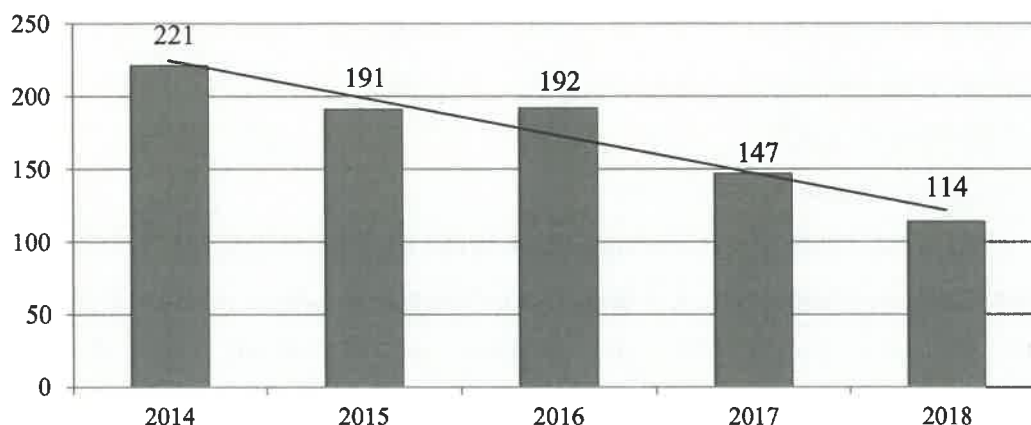
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2018 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 114. Możemy zauważyć na przestrzeni lat 2014-2018 spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego

powodu. Według Oceny Zasobów Pomocy Społecznej z 2018 roku, bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

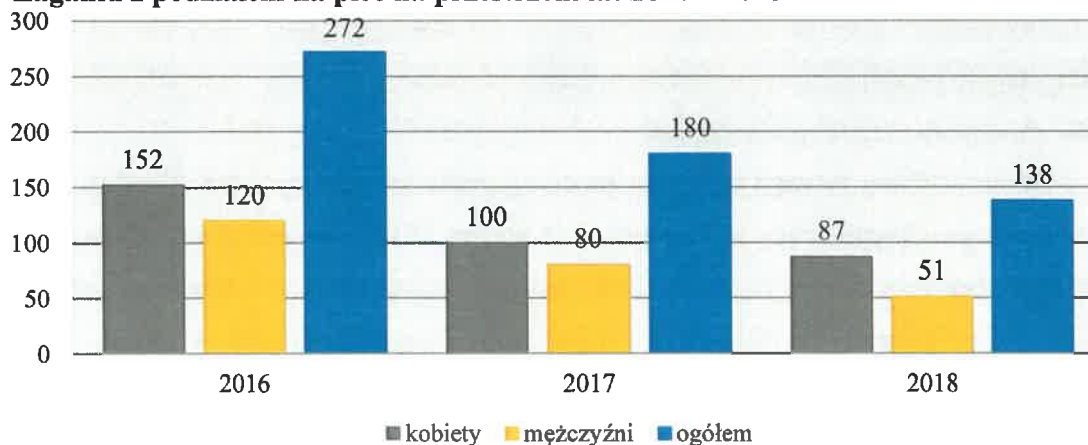
Wykres 54. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2014 – 2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Na przestrzeni lat 2016-2018 obserwowany jest znaczny **spadek liczby bezrobotnych** mieszkańców gminy Iłowa zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. W tym okresie czasu, liczba bezrobotnych kobiet była większa, niż liczba bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 55. Mieszkańcy gminy Iłowa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żaganiu z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2016 – 2018

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na wiek możemy zauważyć, że wzrósł nieco udział osób bezrobotnych mających **mniej niż 25 lat**, natomiast spadł osób będących **powyżej 50 roku życia**. Jednocześnie osoby będące powyżej 50 roku życia, miały większy udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP, niż osoby będące do 30 roku życia.

Tabela 16. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Iłowa w latach 2016-2018 z podziałem na wiek

	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	272	100	180	100	138	100
do 30 roku życia	55	20	28	16	26	19
do 25 roku życia	23	8	13	7	19	14
powyżej 50 roku życia	100	37	68	38	44	32

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żaganiu zamieszkujących gminę Iłowa z podziałem na wybrane kategorie. Dostrzegalny jest znaczny spadek udziału osób **długotrwale bezrobotnych**, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy oraz wzrost udziału osób bezrobotnych z **prawem do zasiłku**.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w gminie Iłowa w latach 2016-2018

	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	272	100	180	100	138	100
z prawem do zasiłku	41	15	32	18	42	30
długotrwale bezrobotni	155	57	85	47	41	30

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

W szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby niepełnosprawne. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Żaganiu, pod koniec 2018 roku **osoby niepełnosprawne** pozostające bez zatrudnienia stanowiły 13%, spośród wszystkich bezrobotnych mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2016-2018 udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, pozostaje na względnie stałym poziomie.

Tabela 18. Niepełnosprawni mieszkańcy gminy Iłowa oraz mieszkańcy mających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia zarejestrowani w PUP w Żaganiu na przestrzeni 2016-2018

	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	272	100	180	100	138	100
niepełnosprawni	30	11	20	11	18	13
Posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	1	0	0	0	2	1

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

Mieszkańcy gminy Iłowa posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia pozostające bez zatrudnienia, stanowiły pod koniec 2018 roku 15% wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Żaganiu. Na przestrzeni lat 2016-2018 nastąpił spadek udziału tej kategorii osób bezrobotnych, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP osób.

Tabela 19. Zarejestrowani w PUP w Żaganiu mieszkańcy gminy Iłowa posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia na przestrzeni 2016-2018

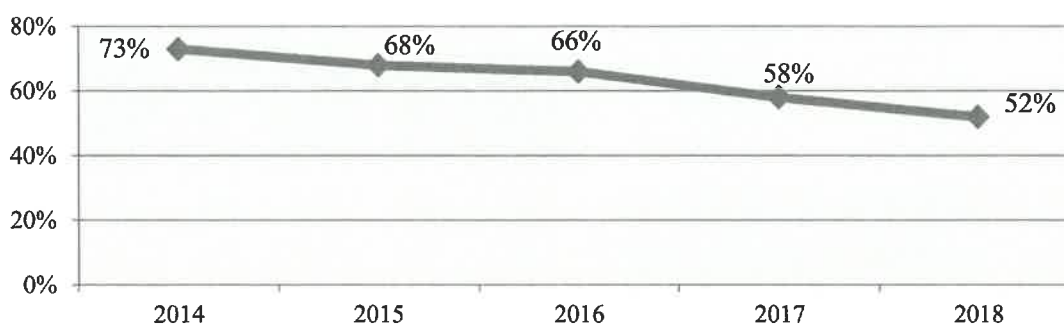
	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	272	100	180	100	138	100
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	59	22	42	23	21	15

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę **wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej**. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W latach 2014-2018 obserwujemy jego niewielki spadek, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2014 roku, utrzymuje się na przestrzeni lat 2014-2018 na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 56. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2014-2018

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok

W stosunku do bezrobotnych mieszkańców gminy Iłowa zarejestrowanych w PUP, podejmowane były aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Pod koniec 2018 roku zatrudnionych przy pracach interwencyjnych było 7 osób, a przy robotach publicznych 2 osoby.

W 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej był ponownie koordynatorem **prac społecznie użytecznych**. W ramach porozumienia zawartego pomiędzy Burmistrzem Gminy Iłowa, a Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Żaganiu działającego z upoważnienia Starosty Powiatu, od lutego do listopada 2018 roku w Gminie aktywizowano 18 osób.

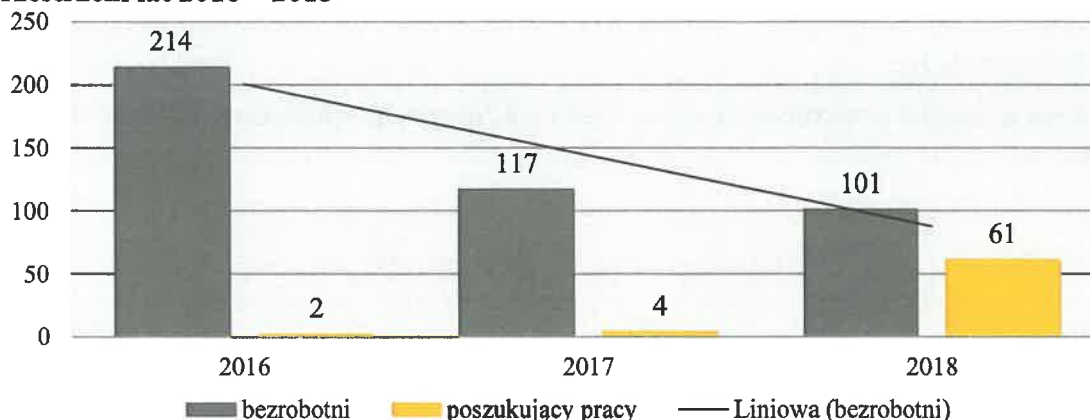
Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy mogą zostać objęte **Indywidualnym Planem Działania**, który obejmuje podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. Pomoc udzielana przez powiatowy urząd pracy w ramach IPD jest dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości, z uwzględnieniem wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej.

Pod koniec grudnia 2018 roku, bezrobotnych mieszkańców gminy Iłowa realizujących Indywidualny Plan Działania było 101, natomiast poszukujących pracy - 5. Pod koniec 2017 roku Indywidualnym Planem Działania objętych zostało 117 osób bezrobotnych oraz 4 poszukujących pracy, natomiast pod koniec 2016 roku – 214 osób bezrobotnych oraz 2 poszukujące pracy. Na przestrzeni lat 2016-2018 dostrzegalny jest spadek mieszkańców Gminy Iłowa objętych Indywidualnym Planem Działania.

Wykres 57. Mieszkańcy gminy Iłowa realizujący Indywidualny Plan Działania na przestrzeni lat 2016 – 2018

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

W 2015 roku utworzone zostało **Międzygminne Centrum Integracji Społecznej WINDA**, którego podmiotem założycielskim jest Lutolska Spółdzielnia Socjalna WINDA.

LSS WINDA jest spółdzielnią założoną przez osoby prawne: Fundację „Nasz Dom” oraz Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział w Żaganiu. Spółdzielnia w szczególności zajmuje się bezrobotnymi i nieaktywnymi zawodowo młodymi ludźmi oraz osobami z niepełnosprawnością. Prowadzi zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej wykorzystując ponad 20 -letnie doświadczenia Fundacji „Nasz Dom” w pracy na rzecz młodzieży pozbawionej wsparcia w najbliższych. Długofalowa reintegracja zawodowa, połączona z programem społecznym, prowadzona jest m.in. w oparciu o umowy wolontariackie, staże zawodowe finansowane przez powiatowe urzędy pracy oraz zatrudnienie monitorowane w spółdzielni.

CIS zakłada realizację działań we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób wykluczonych społecznie w porozumieniu z różnorodnymi instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi. Spółdzielnia współpracuje również z przedsiębiorcami w zakresie odbudowania lub/i podtrzymywania uczestniczenia osób aktywizowanych do pełnienia ról społecznych w miejscu pracy oraz odbudowania i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy²⁵. Realizacja Programu trwa 12 miesięcy z możliwością sześciomiesięcznego przedłużenia. W ubiegłym

²⁵ <http://www.lsswinda.pl/>

roku Indywidualnym Programem Zatrudnienia objętych było 7 osób. W 2018 roku liczba uczestników zajęć w Centrum Integracji Społecznej kształtowała się na poziomie 13 osób, a w 2017 roku – 20.

Rysunek 6. Liczba uczestników zajęć w Centrum Integracji Społecznej w 2017 i 2018 roku

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki poziom wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz wzrost udziału osób bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne,
- niskie kompetencje zawodowe i społeczne utrudniające pełnienie ról społecznych i zawodowych, skutkujące brakiem umiejętności poruszania się po rynku pracy.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia

poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;

- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom	Liczba miejsc dostępnych w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.

4	samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne służące aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania kierowane są do najliczniejszej grupy osób bezrobotnych. Są to osoby nie potrafiące samodzielnie poradzić sobie z problemami utrudniającymi podjęcie pracy. Planuje się realizację zadań dotyczących poprawy funkcjonowania społecznego tych osób jak i podniesienia ich możliwości dla funkcjonowania zawodowego.

Działania o charakterze aktywizacji społecznej skoncentrowane zostaną na podniesieniu kompetencji osobistych w tym: w odniesieniu do pełnionych ról społecznych w rodzinie i pozostałych środowiskach funkcjonowania, wspieraniu motywacji do poszukiwania pracy, podnoszeniu kompetencji w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz kompetencji zawodowych. Wykorzystane zostanie przy tym narzędzie pracy socjalnej w postaci kontraktu socjalnego, który określa uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Ważne jest również doradztwo zawodowe osób młodych, które niedługo wkroczą na rynek pracy.

Zakłada się również podejmowanie działań o charakterze promocyjnym, służących wspieraniu społecznej odpowiedzialności biznesu oraz rozwój wsparcia rodziców w powrocie

na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz wsparcie w utrzymaniu pracy, w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Konieczny jest dalszy rozwój form opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz rozwój form opieki na uczniami w dni wolne od nauki realizowane m.in. przez placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, OPS.	UM, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

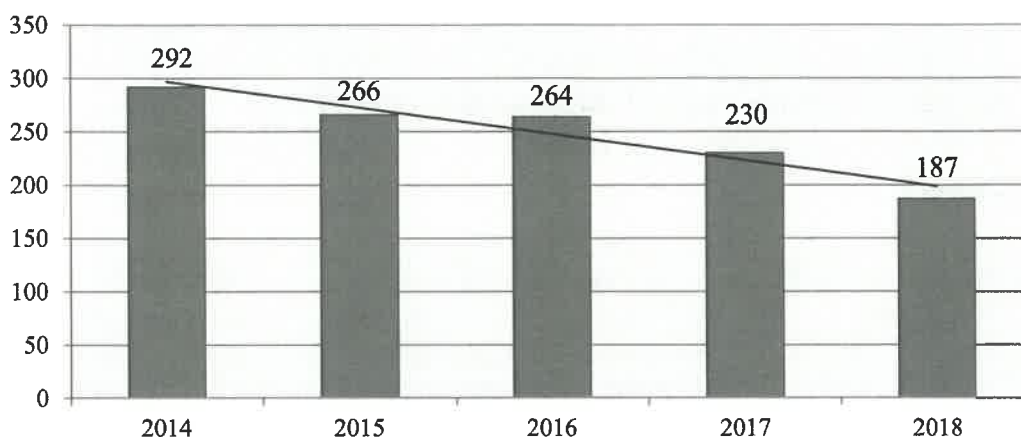
Ubóstwo pozostaje najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy Iłowa. Z tego powodu w 2018 roku wsparcie otrzymało 187 rodzin.

Dane źródłowe, które zostały przekazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa ulegała na przestrzeni lat 2014-2018 systematycznemu spadkowi. W 2014 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 292 rodzin, w 2015 roku - 266, w 2016 roku - 264, w 2017 roku - 230, natomiast w 2018 roku - 187.

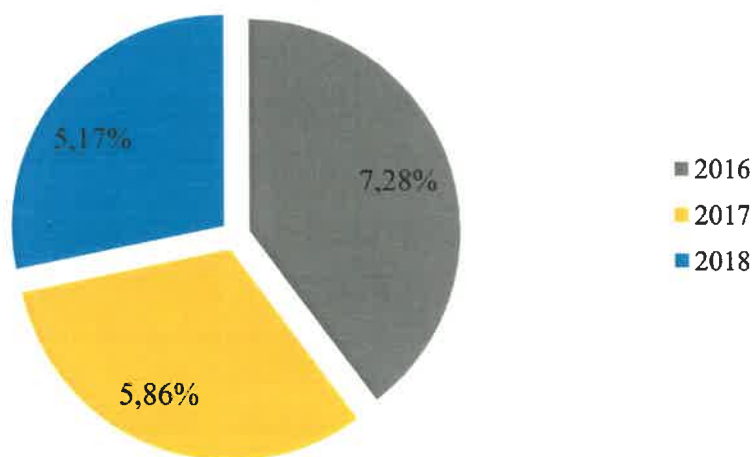
Wykres 58. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Wskaźnik deprivacji lokalnej²⁶ w 2018 roku kształtował się na poziomie 5,17%. Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć stopniowy spadek tego wskaźnika. Różnica pomiędzy rokiem 2016, a 2018 wynosi 2,11 pp.

Wykres 59. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

W 2018 roku **zasiłki stałe** pobierało 89 osób. W przypadku **zasiłków okresowych**, w 2018 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 91 – co oznacza spadek o 15 osób w porównaniu do roku 2017. **Zasiłki celowe** natomiast pobierały 163 osoby i jest to spadek aż o 62 osoby w porównaniu do roku poprzedniego.

²⁶ Obliczany jako liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne/niepieniężne, przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy.

Tabela 20. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
zasiłek stały	92	85	84	93	89
zasiłek okresowy	157	145	143	106	91
zasiłek celowy	312	257	261	225	163

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Mieszkańcy gminy Iłowa korzystają również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

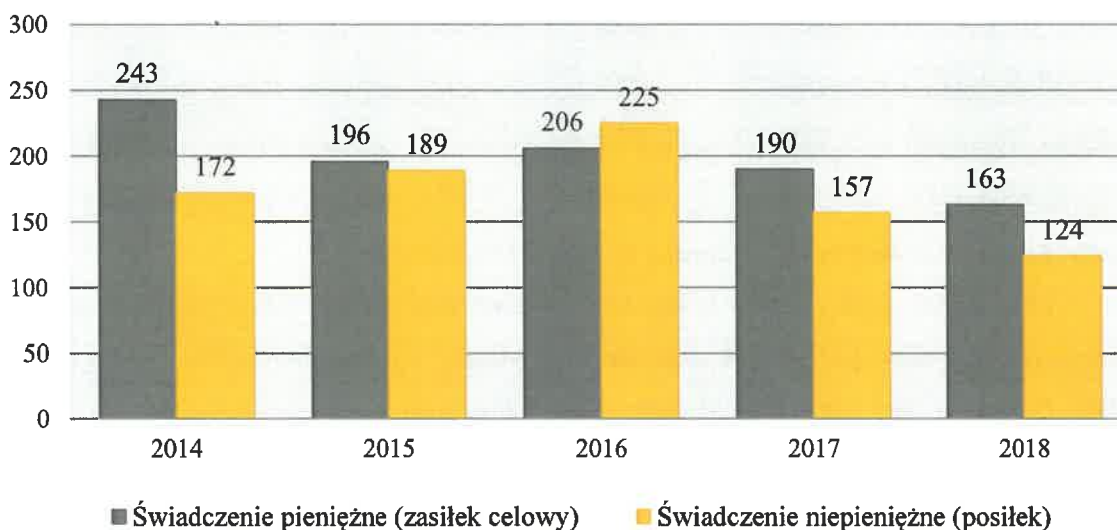
- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²⁷.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku 163 mieszkańcy to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Możemy zauważyć, że od 2014 roku zmalała nieco liczba osób objętych tym programem. W porównaniu do 2014 roku liczba osób korzystających z tego świadczenia zmniejszyła się o 32%. Od 2016 roku zmalała również liczba osób korzystających z Programu w postaci świadczeń niepieniężnych w formie posiłków. W 2016 roku pomoc w takiej postaci otrzymało 225 osób, w 2017 roku – 157, natomiast w 2018 roku tylko 124.

²⁷ www.gov.pl/web/rodzina

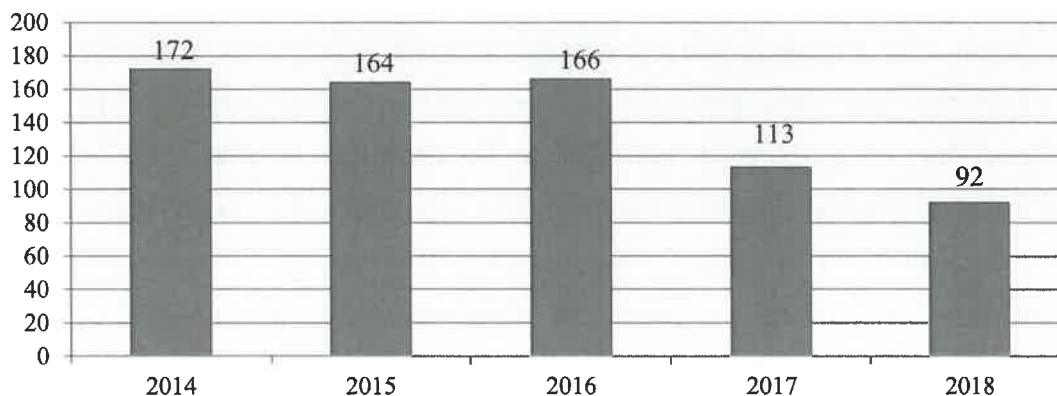
Wykres 60. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Znaczny odsetek osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stanowią dzieci. Spośród wszystkich osób otrzymujących świadczenie niepieniężne w postaci posiłków w 2018 roku dzieci stanowiły 74%.

Wykres 61. Świadczenie niepieniężne (posilek) przyznane dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób)

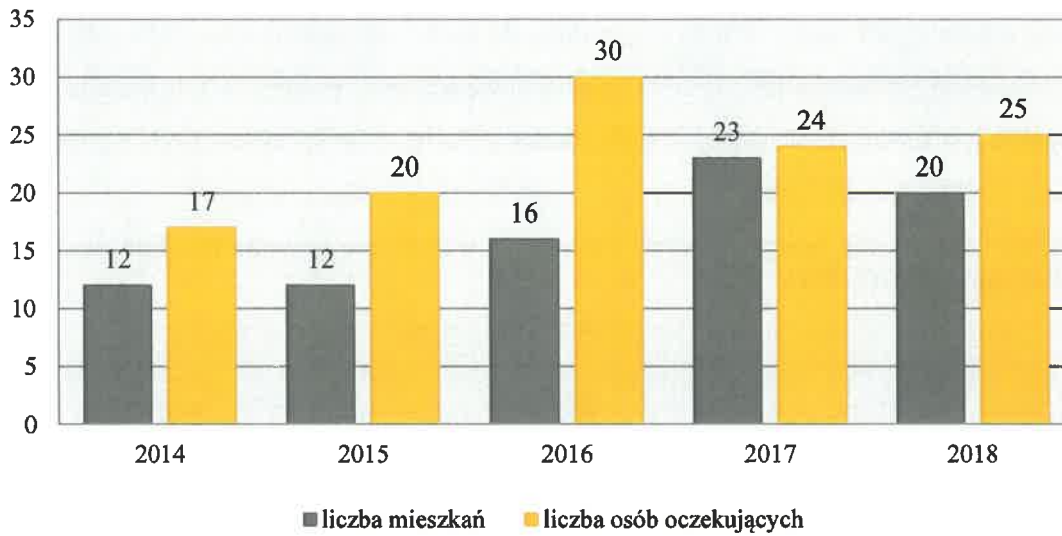

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o **mieszkanie socjalne**. W zasobach gminy Iłowa w 2018 roku znajdowało się 20 tego typu mieszkań, przy czym liczba oczekujących na mieszkanie socjalne w tymże roku kształtowała się na poziomie 25 osób. Na przestrzeni lat 2014-2018 obserwowalny jest wzrost liczby mieszkań socjalnych oraz osób na nie oczekujących.

Wykres 62. Liczba mieszkań socjalnych w zasobach gminy Iłowa oraz liczba oczekujących na mieszkanie socjalne w latach 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

Wartość wskaźnika **barometru ubóstwa w wymiarze finansowym** kształtuje się na niższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego powiatu oraz województwa²⁸. W gminie wynosi -0,29, na terenie powiatu -0,01, natomiast na terenie województwa 0,00.

Rysunek 7. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Iłowa, powiecie żagańskim oraz województwie lubuskim w 2018 roku

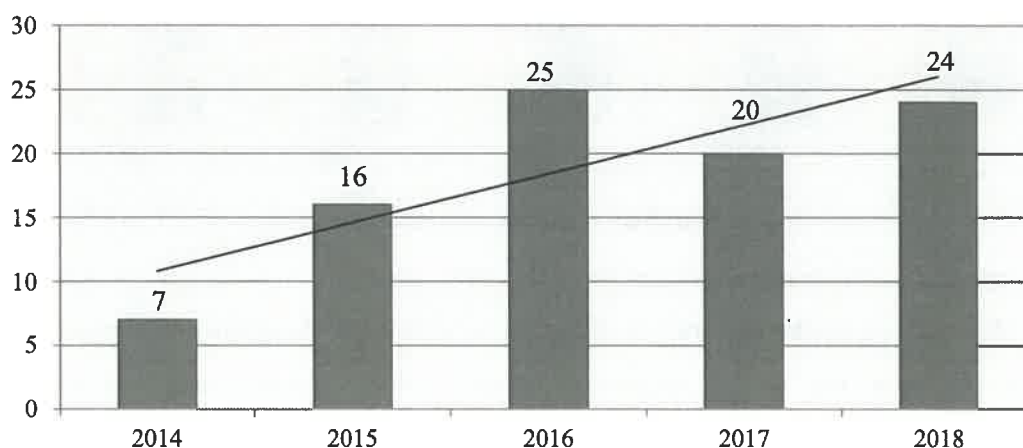
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

²⁸ Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy, odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2018 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymały 24 osoby, w roku poprzednim 20 osób, natomiast w roku 2016 – 25. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2014-2018 przedstawia poniższy wykres. W tym okresie czasu dostrzegalna jest tendencja wzrostowa, jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności.

Wykres 63. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2014-2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

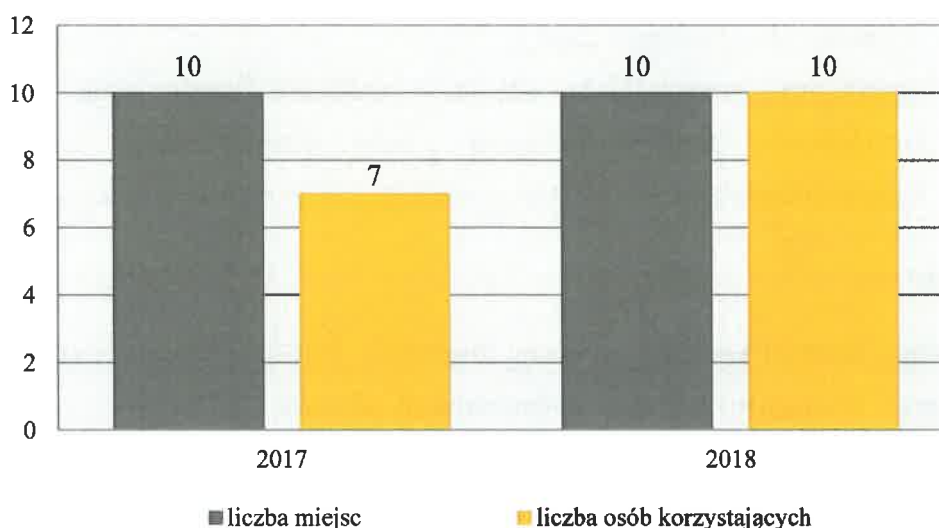
Według informacji zawartych w *Programie Rewitalizacji Gminy Iłowa na lata 2017-2023* zatwierdzonym uchwałą Nr 342/7/XLV/17 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 21 grudnia 2017 roku, widocznym problemem występującym w sferze społecznej w Gminie jest bezdomność. Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania zmierzające do zminimalizowania natężenia tego problemu. OPS posiada podpisaną umowę współpracy ze Stowarzyszeniem MONAR, Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT w Lutyńcu, a od grudnia 2017 roku prowadzi **Ogrzewalnię dla osób bezdomnych** w Iłowej.

Ogrzewalnia dysponowała w 2017 i 2018 roku 10 miejscami i w 2018 roku korzystało z niej 10 osób. W porównaniu do 2017 roku liczba korzystających z Ogrzewalni wzrosła o 3 osoby. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 64. Liczba miejsc w Ogrzewalni dla osób bezdomnych oraz liczba osób z niej korzystających w roku 2017 i 2018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok

W 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej podjął następujące działania zmierzające do poprawy sytuacji osób bezdomnych:

- działania monitorujące, wspierające oraz motywujące osoby bezdomne do zmiany obecnego trybu życia,
- sprawdzanie sytuacji osób bezdomnych oraz proponowanie umieszczenia w odpowiednich placówkach,
- wsparcie w formie gorących posiłków, obuwia, odzieży zimowej, kocy i kołder,
- udostępnianie termosów na ciepłe napoje oraz zupę,
- współpraca z Komisariatem Policji w Iłowej w celu wymiany informacji dotyczących pobytu oraz stanu zdrowia osób bezdomnych,
- organizacja „Apelu Zimowego” skierowanego do mieszkańców gminy Iłowa, w celu uwrażliwiania na problemy osób bezdomnych oraz przekazania informacji na temat możliwości pomocy tym osobom.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przewyżczeniu trudnej

	i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.

Strategia realizacji celu

Dla osiągnięcia celu, działania zostaną skoncentrowane na umożliwieniu wyjścia z trudnej sytuacji finansowej osobom i rodzinom za pomocą aktywności wspieranej. Wspieranie polegać będzie na inicjowaniu, ukierunkowaniu i podtrzymaniu aktywności osób i rodzin dotkniętych oraz zagrożonych problemem ubóstwa, za pomocą zadań realizowanych przez pracowników socjalnych, w tym pracy socjalnej oraz wsparcia pozamaterialnego. Szczególnie istotną rolę pełnią w tym obszarze pracownicy socjalni. Podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych beneficjentów pomocy społecznej odbywać się będzie z wykorzystaniem obecnie dostępnych usług w tym prac społecznie użytecznych i robót publicznych, usług asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej, wolontariusza, itp.

Poszukiwanie skutecznych rozwiązań o charakterze aktywizacji wspieranej warunkowane jest przede wszystkim holistycznym charakterem problemu ubóstwa – które jest zjawiskiem społecznym stanowiącym układ podlegający zasadom niedającym się wywnioskować z prawidłowości rządzących jego składnikami. W rzeczywistości często przyczyna problemu ubóstwa jest jednocześnie jego skutkiem (utrata pracy skutkuje brakiem

środków finansowych prowadzących do deprivacji potrzeb, obniżenia poczucia własnej wartości i sprawczości, a w efekcie do długotrwałego pozostawania bez pracy). Dlatego też efektywna aktywność wspierana nie może dotyczyć wyłącznie jednego aspektu funkcjonowania osoby. Ponieważ działania w zakresie aktywności wspieranej mają na celu podniesienie kompetencji osób i rodzin w obszarach społecznym i zawodowym, przez bezpośredni, ukierunkowany wpływ napełnione role, dla celów niniejszej strategii proponowany katalog usług zbudowany jest z usług dostępnych w ramach innych dziedzin planowania strategicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	UM, NGO, PUP.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 2 - zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywiania – zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie

w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

zasiłków celowych i rzeczowych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji dostępu do skutecznej pomocy o charakterze materialnym, w formie świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz na zapewnieniu skali i zakresu pomocy umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa. Dla uzyskania skuteczności udzielanego wsparcia materialnego, konieczne jest wypełnianie założeń ustawowych w zakresie udzielania pomocy finansowej, w szczególności dążenie do udzielania pomocy w wysokości stanowiącej uzupełnienie różnicy pomiędzy dochodem gospodarstwa domowego a kryterium ustawowym. Natomiast w celu zapobiegania ubóstwu skrajnemu, niezbędne jest utrzymanie rozszerzonej grupy docelowej objętej pomocą w formie dożywiania. Istotnym elementem w realizacji tego celu jest pełne wykorzystanie cechy szczególnej świadczeń pomocy społecznej, którą jest powiązanie ich otrzymywania z obowiązkiem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej. Na realizację zadań: pomoc w formie zasiłków okresowych i w formie dożywiania, część środków pozyskiwana jest z budżetu państwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

OPS.

Podmioty współpracujące

NGO, UM.

Źródła finansowania

Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

Cel operacyjny nr 3 - zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym oraz zmniejszenie natężenia problemu bezdomności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Funkcjonowanie ogrzewalni dla osób bezdomnych.	Liczba miejsc dostępnych w ogrzewalni dla osób bezdomnych.
2	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.

3	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
4	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Gminie oraz sytuacje osób bezdomnych.
5	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
6	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie materialne.
7	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną nakierowane na problem związany ze społeczną bezdomnością. Wskazane jest kontynuowanie prowadzenia ogrzewalni dla osób bezdomnych w okresie zimowym. Ważne jest również, by wszelkie działania w tym zakresie nakierowane były nie tylko na redukcję szkód, lecz na szeroko rozumianą edukację i wsparcie emocjonalne, zdrowotne, prawne i zawodowe osób bezdomnych. Tylko oddziaływania nakierowane na różnorakie płaszczyzny osób pozostających w tak trudnej sytuacji życiowej jaką jest bezdomność, mogą przynieść oczekiwane rezultaty.

Istotna w pomocy osobom bezdomnym będzie również uwrażliwianie mieszkańców na problem bezdomności i solidarność z osobami znajdującymi się w bardzo trudnej sytuacji życiowej oraz współpraca międzyinstytucjonalna, stałe monitorowanie sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy i wsparcie w postaci ubrań, koców, posiłków itp.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

OPS.

Podmioty współpracujące

NGO, UM, NGO.

Źródła finansowania

Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

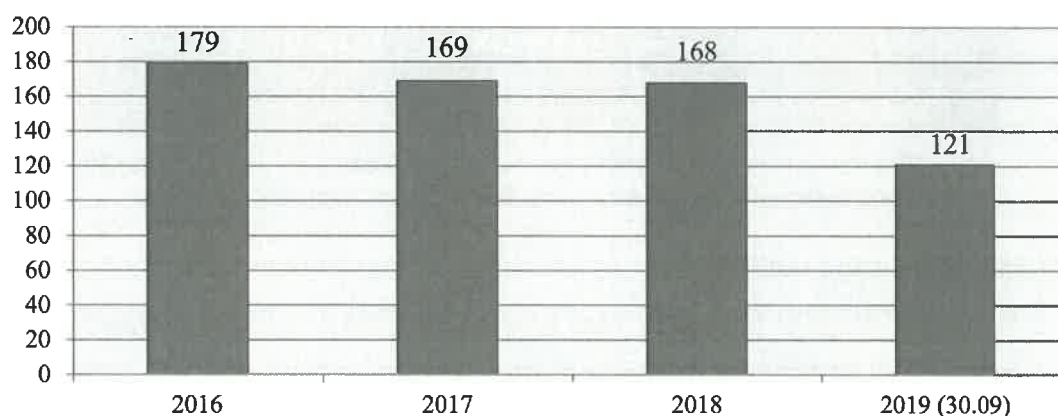

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Iłowej wynika, że w 2019 roku (do 30.09) na terenie Gminy stwierdzono łącznie 121 przestępstw, w 2018 roku – 168, w 2017 roku 169, natomiast w 2016 roku - 179. W grupie popełnionych przestępstw znalazły się czyny dotyczące: kradzieży mienia, włamania i kradzieży mienia, umyślnego zniszczenia mienia, oszustwa, pobicia, znęcania się nad osobą najbliższą, gróźb karalnych, uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, posiadania środków odurzających oraz zdarzeń drogowych.

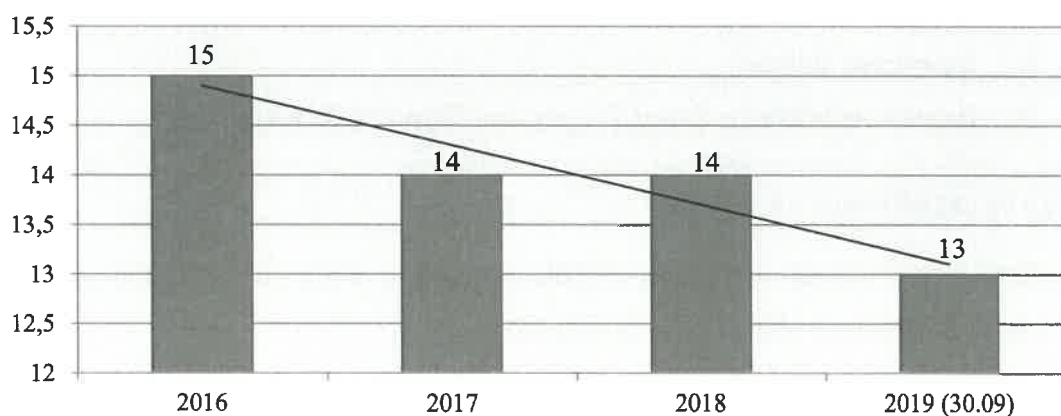
Wykres 65. Liczba przestępstw wykrytych w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Komisariat Policji w Iłowej

W 2019 roku odnotowanych zostało średnio 13 przestępstw miesięcznie, w 2018 i 2017 roku – 14, natomiast w 2016 roku – 15.

Wykres 66. Średniomiesięczna liczba przestępstw wykrytych w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2016-2019

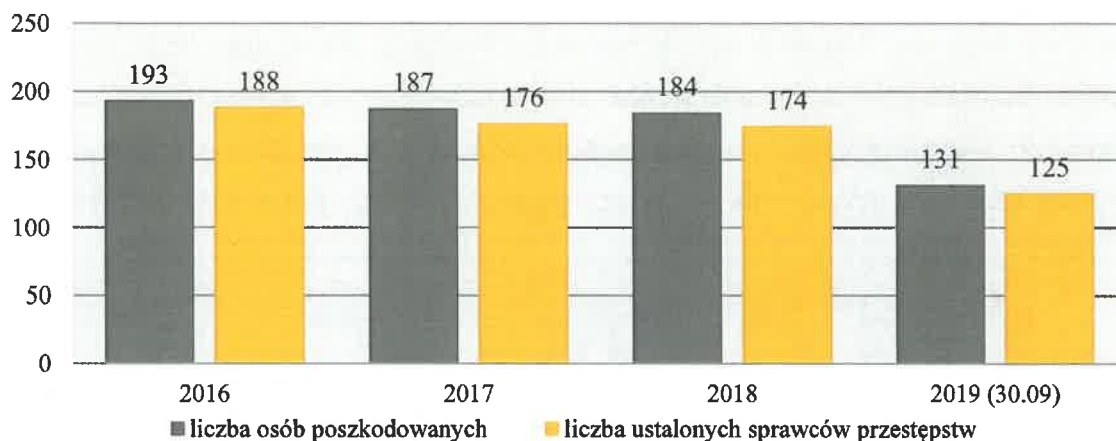

Źródło: Komisariat Policji w Iłowej

Do 30.09.2019 roku odnotowano łącznie **131 osób poszkodowanych** oraz **125 sprawców**, w 2018 roku 184 osób poszkodowanych oraz 174 sprawców, w 2017 roku 187 osób poszkodowanych oraz 176 sprawców, natomiast w 2016 roku 193 osób poszkodowanych oraz 188 sprawców.

Wykres 67. Liczba osób poszkodowanych oraz liczba sprawców odnotowanych przestępstw w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Komisariat Policji w Iłowej

W latach 2016-2019 funkcjonariusze Komisariatu Policji w Iłowej przeprowadzili na terenie gminy Iłowa następujące **działania prewencyjne** skierowane do osób starszych oraz osób bezdomnych:

- Bezpieczny Senior,
- Zima,
- ALERT – wysokie temperatury.

Zrealizowano również działania skierowane do dzieci i młodzieży, takie jak:

- LUPO,
- Bezpieczny Internet,
- Bezpieczne Wakacje, Sezon Turystyczno-Wypoczynkowy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- liczba odnotowanych na przestrzeni lat 2016-2019 przestępstw utrzymująca się na względnie stałym poziomie.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/ konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar Gminy objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Publikacja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach dwóch głównych obszarów: wspierania aktywności lokalnej i zwiększenia czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Wspieranie aktywności lokalnej wychodzi z założenia, że wspólnota wyznająca podobne wartości i wewnętrznie spójna generuje mniej przestępców, niż wspólnota anonimowa. Zintegrowana społeczność lokalna podnosi poczucie odpowiedzialności za inne osoby poszczególnych jednostek oraz poniekąd zmusza do liczenia się z konsekwencjami ponoszonymi za swoje czyny (potencjalny sprawca zdaje sobie sprawę, że z łatwością może być zidentyfikowany). Jest to szczególnie istotne w przypadku kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości. Zwiększona odpowiedzialność całej społeczności lokalnej, zmniejszy ilość osób, które będą się podejmować takich zachowań, z uwagi na mogące wystąpić z tego powodu sankcje społeczne.

Zwiększanie czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne dotyczy również udostępniania mieszkańcom informacji, gdzie mogą zgłosić się w poczuciu zagrożenia. Zwiększanie czujności wiąże się również z otwartością na problemy społeczne i aktywną integracją organów bezpieczeństwa w życie społeczności lokalnej – tak, by być postrzeganym jako osoba godna zaufania. Ważne również wydaje się podnoszenie kompetencji służb (szkolenia, warsztaty).

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KP.	NGO, OPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.10. REWITALIZACJA SPOŁECZNA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Gmina Iłowa realizuje *Program Rewitalizacji Gminy Iłowa na lata 2017-2023* zatwierdzony uchwałą Nr 342/7/XLV/17 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 21 grudnia 2017 roku, stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 r. poz. 1777).

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Strategicznym celem rewitalizacji gminy Łowa jest *„poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Łowa oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”*. Do **celów głównych**, ściśle powiązanych z celem strategicznym należą:

1. rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych,
2. rozwój gospodarczy poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego obszarów zdegradowanych,
3. zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości na obszarach zdegradowanych²⁹.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w **sferze społecznej** zidentyfikowano następujące **problemy**:

- spora grupa osób wykluczonych społecznie (widoczna bezdomność),
- uzależnienia – widoczne osoby pijące alkohol na Placu Wolności,
- brak miejsca spotkań dla młodzieży,
- brak lokalnego lidera,
- brak świetlicy środowiskowej,
- problem dziedziczenia stagnacji społecznej,
- brak inicjatywy w działaniach społecznych,

---

²⁹ Program Rewitalizacji Gminy Łowa na lata 2017-2023 (uchwałą nr 342/7/XLV/17 Rady Miejskiej w Łowej z dnia 21 grudnia 2017 roku).

- małe zaangażowanie mieszkańców,
- zbyt mało patroli policyjnych,
- mało kół zainteresowań dla dzieci i atrakcyjnych zajęć dla młodzieży,
- brak opieki zdrowotnej na wsiach - ludzie starsi bez prawa jazdy nie mają możliwości dojechania do lekarza,
- mało „nowoczesnych” atrakcji w Gminnym Centrum Kultury i Sportu - zwłaszcza dla młodzieży, brak żłobka,
- brak wystarczającej oferty zajęć dla osób starszych i niepełnosprawnych, brak świetlicy dziennego pobytu,
- brak noclegowni, ogrzewalni dla osób bezdomnych,
- brak miejsc do spotkań matek z dziećmi (kawiarenek, klubokawiarni, klubu mam itp.),
- bariery architektoniczne budynków publicznych (np. OPS) - niedostosowanie do osób niepełnosprawnych i schorowanych.

Do celów szczególnych rewitalizacji w obszarze społecznym należą:

1. odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych,
2. zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa³⁰.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- widoczny problem uzależnień oraz wykluczenia społecznego (osoby bezdomne),
- niska aktywność społeczna mieszkańców,
- zbyt mała oferta spędzania czasu wolnego dla starszych, niepełnosprawnych i mieszkańców Gminy oraz dla matek z dziećmi.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie

³⁰ Tamże.

społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1 - odbudowa więzi społecznych, aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych oraz zintegrowanie mieszkańców, a także zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Wydawanie biuletynu informacyjnego i gazetki lokalnej o wydarzeniach w gminie.	Liczba wydanych i rozpowszechnionych biuletynów informacyjnych.
2	Stworzenie Domu Dziennego Pobytu.	Funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu.
3	Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu dla młodzieży z wykorzystaniem nowoczesnych technologii – gier komputerowych, mediateki, Internetu itp.	Liczba zajęć oferowanych dla dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego.
4	Organizacja zajęć fitness z odpowiednim zapleczem – integracja.	Liczba uczestników zajęć fitness.
5	Stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla osób w wieku 40+, 50+, 60+.	Liczba zajęć oferowanych dla osób w wieku 40+, 50+ i 60+.
6	Stworzenie miejsca dla osób bezdomnych – noclegowni, ogrzewalni itp.	Funkcjonowanie miejsca do osób bezdomnych – noclegowni, ogrzewalni itp.
7	Stworzenie świetlicy środowiskowej oraz lokalu dla osób niepełnosprawnych.	Funkcjonowanie świetlicy środowiskowej oraz lokalu dla osób niepełnosprawnych.
8	Pomoc starszym osobom mieszkającym na terenie okolicznych wiosek (dowozy na zajęcia, aktywizacja społeczna, opieka).	Liczba podjętych działań mających na celu pomoc starszym osobom mieszkającym na terenie okolicznych wiosek.
9	Współpraca z zarządami osiedli celem wykorzystania pomieszczeń osiedlowych na świetlice.	Liczba podjętych działań we współpracy z zarządami osiedli celem wykorzystania pomieszczeń osiedlowych na świetlice.
10	Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych.	Liczba mieszkań socjalnych.

11	Zamontowanie windy w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej.	Funkcjonowanie windy w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej.
12	Siłownie plenerowe.	Funkcjonowanie siłowni plenerowych.

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Iłowa na lata 2017-2023

Strategia realizacji celu

Realizacja celu nastawiona będzie na inicjowanie i promowanie działań o charakterze społecznym i lokalnym integrujących mieszkańców Gminy. Najważniejsze wydaje się aktywne wspieranie rozwoju więzi sąsiedzkich oraz budowanie tożsamości lokalnej osób młodych, co jednocześnie pozytywnie wpłynąć może na ich decyzję o podjęciu zatrudnienia na terenie Gminy. Działania podejmowane w tym obszarze powinny być organizowane w oparciu o koncepcje społeczeństwa samopomocowego. Podejmowanie w społeczności lokalnej działań aktywizujących i integrujących mieszkańców wpływa pozytywnie na inne obszary życia społecznego. Pozwala zwiększyć komfort i zadowolenie z życia, zwiększa poczucie bezpieczeństwa oraz buduje motywację mieszkańców do przedsiębiorczego działania na rzecz rewitalizacji Gminy. Wraz z rozwojem więzi społecznych i zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców często obserwuje się spadek przestępczości, co spowodowane jest między innymi tzw., „monitoringiem społecznym” oraz większym poczuciem odpowiedzialności i rozpoznawalności potencjalnego przestępcy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, OPS.	NGO, PUP, GKRPA, Centrum Kultury, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

1.11. PODSUMOWANIE CELÓW I ZADAŃ PRZEWDZIANYCH DO REALIZACJI

Wspieranie rodziny

CEL NR 1:

zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewycięzania sytuacji kryzysowych rodzinom, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

ZADANIA:

1. organizacja czasu dzieci i młodzieży w postaci zajęć pozalekcyjnych, kolonii, kół zainteresowań itp.,
2. utworzeniu klubu dziecięcego lub żłobka sprawującego opiekę nad dziećmi do lat 3,
3. rozwój placówek wsparcia dziennego (dofinansowanie działalności, wzrost liczby odbiorców, poszerzenie oferty zajęć),
4. zorganizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze,
5. rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów,
6. zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej,
7. organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny,
8. organizowania różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin,
9. utworzenie Świetlicy Środowiskowej wspierającej lokalną społeczność w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.

Wsparcie osób niepełnosprawnych

CEL NR 1:

zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

ZADANIA:

1. stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych,
2. wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych,
3. świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych,
4. zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej,
5. dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego,
6. dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
7. rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Zdrowie psychiczne

CEL NR 1:

zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

ZADANIA:

1. prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami,
3. wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych

CEL NR 1:

zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.

ZADANIA:

1. kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego,
2. udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych,
3. kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
4. organizowanie na terenie Gminy grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych,
5. współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień,
6. motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego,
7. organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
8. monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.

CEL NR 2:

budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

ZADANIA:

1. realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień,
2. realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień,
3. organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień,
4. realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym

uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

5. wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Gminy,
6. zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży,
7. organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień,
8. realizacja warsztatów dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.

CEL NR 3:

wzrost poziomu wiedzy w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

ZADANIA:

1. podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne,
2. podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,
3. opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia,
4. utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

CEL NR 1:

zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

ZADANIA:

1. prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy,

2. organizacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych,
3. zintensyfikowanie działań edukacyjnych dotyczących przemocy/agresji skierowanych do dzieci i młodzieży – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych,
4. organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie,
5. rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
6. realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych,
7. monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
8. realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

CEL NR 2:

poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

ZADANIA:

1. zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie,
2. udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
3. organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”,
4. bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej,
5. udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego,
6. pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,

7. stosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

CEL NR 1:

wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

ZADANIA:

1. organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe),
2. organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych dla seniorów,
3. wspieranie i rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności (Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku),
4. ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur,
5. zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych,
6. promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęcia edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.

CEL NR 2:

zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

ZADANIA:

1. prowadzenie mieszkania chronionego wspieranego adresowanego do osób starszych,
2. udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym,
3. podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych,
4. propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych,
5. organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych,
6. prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych,

7. utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

CEL NR 1:

aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

ZADANIA:

1. stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia,
2. objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia,
3. organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia,
4. stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych,
5. prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych,
6. prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów,
7. realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
8. wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

CEL NR 1:

zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

ZADANIA:

1. podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości,
2. realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa,
3. organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problemem ubóstwa,
4. rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa,
5. inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.

CEL NR 2:

zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

ZADANIA:

1. zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej,
2. zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywiania – zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej,
3. udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych,
4. pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

CEL NR 3:

zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym oraz zmniejszenie natężenia problemu bezdomności.

ZADANIA:

1. funkcjonowanie ogrzewalni dla osób bezdomnych,
2. praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia,
3. współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc,
4. monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy,
5. przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy,
6. wsparcie materialne osób bezdomnych,
7. działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.

Problem przestępczości

CEL NR 1:

zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

ZADANIA:

1. szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych,
2. podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego,
3. zwiększenie liczby patroli Policji,
4. rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy,
5. publikacja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.

Rewitalizacja społeczna

CEL NR 1:

odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych, zintegrowanie mieszkańców, a także zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa.

ZADANIA:

1. wydawanie biuletynu informacyjnego i gazetki lokalnej o wydarzeniach w gminie,
2. stworzenie Domu Dziennego Pobytu,
3. stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu dla młodzieży z wykorzystaniem nowoczesnych technologii – gier komputerowych, mediateki, Internetu itp.,
4. organizacja zajęć fitness z odpowiednim zapleczem – integracja,
5. stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla osób w wieku 40+, 50+, 60+,
6. stworzenie miejsca dla osób bezdomnych – noclegowni, ogrzewalni itp.,
7. stworzenie świetlicy środowiskowej oraz lokalu dla osób niepełnosprawnych,
8. pomoc starszym osobom mieszkającym na terenie okolicznych wiosek (dowozy na zajęcia, aktywizacja społeczna, opieka),
9. współpraca z zarządami osiedli celem wykorzystania pomieszczeń osiedlowych na świetlice,
10. zwiększenie liczby mieszkań socjalnych,
11. zamontowanie windy w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej.
12. siłownie plenerowe.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

(wewnętrzne czynniki pozytywne)

to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SŁABE STRONY

(wewnętrzne czynniki negatywne)

to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

SZANSE

(zewewnętrzne czynniki pozytywne)

to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

(zewewnętrzne czynniki negatywne)

to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY

1. Dogodne połączenie komunikacyjne Gminy.
2. Liczne tereny zielone i atrakcyjność gminy pod względem przyrodniczym (Bory Dolnośląskie).
3. Atrakcyjność gminy pod względem turystycznym (baza gastronomiczna, zabytki, pomniki przyrody, ciekawa architektura).
4. Spadek udziału osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w ogólnej liczbie ludności.
5. Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
6. Dostęp dzieci i młodzieży do edukacji na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym.
7. Funkcjonująca na terenie Gminy organizacja pozarządowa o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych („Piękni Życiem”).
8. Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Komisariat Policji).
9. Funkcjonowanie na terenie Gminy miejsc dla seniorów – Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Rodzinny Dom Seniora).
10. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
11. Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
12. Funkcjonowanie Centrum Kultury w Gminie.
13. Znaczny spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych, w ogólnej

SŁABE STRONY

1. Szacunkowa stopa bezrobocia w Gminie większa od szacunkowej stopy bezrobocia w całej Polsce i województwie lubuskim.
2. Utrzymujący się na przestrzeni lat - ujemny przyrost naturalny.
3. Stopniowy spadek liczby ludności w Gminie.
4. Mniejsze przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie w porównaniu do całej Polski i województwa.
5. Wydatki Gminy w 2018 roku przewyższające jej dochody.
6. Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
7. Duży wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
8. Niewystarczająca (biorąc pod uwagę szybki wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności) ilość miejsc wsparcia seniorów.
9. Brak żłobka, czy też klubu dziecięcego.
10. Brak działających klubów samopomocowych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików i osób współuzależnionych.
11. Brak Świetlicy Środowiskowej dla dzieci i młodzieży.
12. Wysoki udział rodzin pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu, w ogólnej liczbie rodzin korzystających z tego typu wsparcia oraz wzrost ich udziału.
13. Mały dostęp mieszkańców do miejsc pomocy w przypadku zaburzeń psychicznych.
14. Znacznie niższa wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym, w porównaniu do wartości w całym powiecie oraz województwie.
15. Występujący na terenie Gminy problem bezdomności.

liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

14. Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach zarówno dotyczących uzależnień, jak i przemocy.
15. Funkcjonowanie na terenie Gminy grup samopomocowych: dla kobiet dotkniętych przemocą oraz Anonimowych Alkoholików.
16. Działalność klubów sportowych.
17. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
18. Działalność Międzygminnego Centrum Integracji Społecznej WINDA na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
19. Prowadzenie Ogrzewalni dla osób bezdomnych.

16. Brak ośrodka wsparcia dziennego.
17. Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego zwłaszcza dla mieszkańców obszarów wiejskich.

SZANSE

1. Rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy Gminy.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
4. Promocja Gminy w całej Polsce.
5. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.
6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

ZAGROŻENIA

1. Odływ ludzi młodych z terenu Gminy.
2. Migracje zarobkowe mieszkańców Miasta.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
5. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
6. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
7. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.
8. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
9. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
10. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.

- 11.** Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
  - 12.** Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacją pozarządową.
  - 13.** Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
  - 14.** Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.
  - 15.** Mały problem wykluczenia społecznego na terenie Gminy.
- 11.** Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
  - 12.** Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
  - 13.** Nasilanie się zjawiska alkoholizmu.
  - 14.** Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Iłowa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Iłowa dążąca do niekonfliktowego rozwiązania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa jest –
uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Iłowa jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;

- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Gminy z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

4. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest OPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Iłowa.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania Burmistrzowi Gminy Iłowa. Po uchwaleniu go przez Radę Miejską zostanie umieszczony na stronie internetowej Gminy.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu

i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komisariatu Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez OPS przy ścisłej współpracy z gminą Iłowa w formie raportów rocznych. Raport roczny może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Monitoring będzie dokonywany w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania Strategii, który będzie corocznie przekazywany Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady Miejskiej. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii (która obowiązuje co 2 lata).

7. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. OKRES EWALUACJI

Raz do roku, może być też zastosowana przed rozpoczęciem realizacji interwencji publicznej, w trakcie i po zakończeniu - zwłaszcza w odniesieniu do nowych zadań.

8. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie

także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Iłowa i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Iłowa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. <http://ilowa.pl/dla-mieszkanow/edukacja>
2. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
3. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Ilowa#bezrobocie-rejestrowane
4. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Ilowa#przeci%C4%99tne-miesi%C4%99czne-wynagrodzenie
5. <https://bd1.stat.gov.pl/>
6. [https://pl.wikipedia.org/wiki/I%C5%82owa_\(gmina\)#/media/Plik:Zaganski-ilowa.gif](https://pl.wikipedia.org/wiki/I%C5%82owa_(gmina)#/media/Plik:Zaganski-ilowa.gif)
7. <https://poradnik.ngo.pl/>
8. <https://www.google.com/maps/>
9. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
10. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
11. Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku.
12. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017, 2018 rok.
13. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Iłowa na 2019 rok (uchwała Nr 14/8/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku).
14. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej za 2016, 2017, 2018 rok.
15. Sprawozdanie z realizacji rocznego programu współpracy gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za rok 2018.
16. Statut Centrum Kultury w Iłowej (uchwała Nr 42/8/VI/19 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 28 marca 2019 roku).
17. Statystyczne Vademecum Samorządowca z 2018 roku.
18. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 roku poz. 1508 z późniejszymi zmianami).
19. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Art. 16 b, Art. 17, Art. 19. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.).
20. www.psychiatriapolska.pl

21. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłowa na 2019 rok (uchwała Nr 13/8/III/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 10 grudnia 2018 roku).
22. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1
23. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Iłowa na lata 2018-2023 (uchwała nr 380/7/LII/18 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 5 czerwca 2018 roku).
24. <http://www.lsswinda.pl/>
25. www.gov.pl/web/rodzina
26. Program Rewitalizacji Gminy Iłowa na lata 2017-2023 (uchwała nr 342/7/XLV/17 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 21 grudnia 2017 roku).

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenia gminy Iłowa na mapie Polski	13
Rysunek 2. Położenie gminy Iłowa na mapie powiatu żagańskiego.....	14
Rysunek 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Iłowa w 2018 roku	18
Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Iłowa według klas wielkości (stan na koniec 2018 roku)	20
Rysunek 5. Wartość sprzedanego na terenie gminy Iłowa alkoholu w latach 2016-2018.....	71
Rysunek 6. Liczba uczestników zajęć w Centrum Integracji Społecznej w 2017 i 2018 roku	104
Rysunek 7. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Iłowa, powiecie żagańskim oraz województwie lubuskim w 2018 roku	111

2. Spis tabel

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2012-2018.....	17
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2012-2018 (w procentach)	18
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2014-2018.....	28
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Iłowa w porównaniu do powiatu w 2017 roku.....	36
Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć w latach 2015-2018	43
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2014-2018 w podziale na płeć	44
Tabela 7. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2015-2018.....	44
Tabela 8. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe	45
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2016-2018 oraz kwota przyznanych świadczeń	50
Tabela 10. Liczba miejsc i dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego oraz koszty związane z ich prowadzeniem na przestrzeni lat 2015-2018	54
Tabela 11. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności	58

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka.....	58
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	59
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia	59
Tabela 16. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2015-2018.....	94
Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Iłowa w latach 2016-2018 z podziałem na wiek.....	100
Tabela 18. Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w gminie Iłowa w latach 2016-2018	100
Tabela 19. Niepełnosprawni mieszkańcy gminy Iłowa oraz mieszkańcy mających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia zarejestrowani w PUP w Żaganiu na przestrzeni 2016-2018	101
Tabela 20. Zarejestrowani w PUP w Żaganiu mieszkańcy gminy Iłowa posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia na przestrzeni 2016-2018	101
Tabela 21. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2014-2018.....	109

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności gminy Iłowa w latach 2012-2018.....	14
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Iłowa na przestrzeni lat 2014-2018	15
Wykres 3. Ludność gminy Iłowa w podziale na wiek (stan na koniec 2018 roku).....	16
Wykres 4. Stan cywilny mieszkańców gminy Iłowa według narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.....	17
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Iłowa w latach 2014-2018	19
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w gminie Iłowa w latach 2012-2018.....	20
Wykres 7. Dochody i wydatki gminy Iłowa ogółem w latach 2014-2018 (w milionach złotych)	22

Wykres 8. Dochody i wydatki gminy Iłowa na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2014-2018 (w tysiącach złotych).....	22
Wykres 9. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2014-2017 w porównaniu do całej Polski (w procentach)	23
Wykres 10. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2012-2018	24
Wykres 11. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Iłowa według danych z Narodowego Spisu powszechnego	25
Wykres 12. Ludność gminy Iłowa według edukacyjnych grup wieku w 2018 roku	26
Wykres 13. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na oświatę i wychowanie w latach 2015-2018	27
Wykres 14. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminie Iłowa oraz województwie lubuskim w latach 2014-2018	28
Wykres 15. Liczba czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iłowej w latach 2014-2018	32
Wykres 16. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2015-2018	32
Wykres 17. Liczba ćwiczących osób w klubach sportowych funkcjonujących na terenie gminy Iłowa w latach 2012-2018	34
Wykres 18. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na kulturę fizyczną w ogólnej liczbie wydatków w latach 2015-2018	35
Wykres 19. Udział wydatków z budżetu gminy Iłowa na pomoc społeczną w latach 2015-2018	40
Wykres 20. Liczba zatrudnionych osób w Ośrodku Pomocy Społecznej w Iłowej na przestrzeni lat 2015-2018.....	41
Wykres 21. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Iłowa w latach 2013-2018	42
Wykres 22. Udział osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Iłowa w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2014-2018 (w procentach).....	42
Wykres 23. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2018 roku	43
Wykres 24. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Iłowa na przestrzeni lat 2014-2018.....	45

Wykres 25. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2014-2018	49
Wykres 26. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2014-2018.....	50
Wykres 27. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2014 – 2018	51
Wykres 28. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2018	51
Wykres 29. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2015-2018 (w złotych).....	53
Wykres 30. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz liczba rodzin, którym zostały one wydane na przestrzeni lat 2016-2018.....	53
Wykres 31. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2014 – 2018.....	58
Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2014-2018 w latach 2014 – 2018.....	59
Wykres 33. Liczba osób niepełnosprawnych na podstawie złożonych wniosków oraz realizacji programu „Aktywny Samorząd w latach 2016 – 2018	60
Wykres 34. Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem finansowym w latach 2016 – 2018.....	60
Wykres 35. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2014-2018.....	68
Wykres 36. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2018.....	69
Wykres 37. Liczba klientów Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego korzystających z konsultacji ze specjalistą terapii uzależnień na przestrzeni lat 2015-2018	69
Wykres 38. Klienci Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej na przestrzeni lat 2015-2018	70
Wykres 39. Liczba osób zatrzymanych przez policję w związku z podejrzeniem popełniania przestępstwa/wykroczenia pod wpływem alkoholu na przestrzeni lat 2015-2018	70

Wykres 40. Wartość sprzedanego na terenie gminy Łowa alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017 i 2018.....	72
Wykres 41. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łowa na przestrzeni lat 2015-2018.....	72
Wykres 42. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy na przestrzeni lat 2014-2018	80
Wykres 43. Dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych na przestrzeni lat 2016-2018	80
Wykres 44. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016-2018	81
Wykres 45. Liczba dzieci, kobiet i mężczyzn objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku.....	81
Wykres 46. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2016-2018	83
Wykres 47. Liczba przeprowadzonych w latach 2016-2019 interwencji domowych przez funkcjonariuszy policji w Łowej.....	83
Wykres 48. Liczba przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji w Łowej w latach 2016-2019 postępowań karnych o czyn z art. 207 KK, tj. znęcanie się nad osobą najbliższą.....	84
Wykres 49. Ilość godzin konsultacji psychologa w gminie Łowa na przestrzeni lat 2016-2018	85
Wykres 50. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2012-2018.....	92
Wykres 51. Liczba kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w latach 2013 – 2018	92
Wykres 52. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2014-2018	93
Wykres 53. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2014-2018 (liczba świadczeń).....	93
Wykres 54. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2014 – 2018	99
Wykres 55. Mieszkańcy gminy Łowa zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żaganii z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2016 – 2018.....	99
Wykres 56. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2014-2018.....	102

Wykres 57. Mieszkańcy gminy Łowa realizujący Indywidualny Plan Działania na przestrzeni lat 2016 – 2018	103
Wykres 58. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2014-2018	108
Wykres 59. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2018	108
Wykres 60. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób)	110
Wykres 61. Świadczenie niepieniężne (posiłek) przyznane dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018 (liczba osób)	110
Wykres 62. Liczba mieszkań socjalnych w zasobach gminy Łowa oraz liczba oczekujących na mieszkanie socjalne w latach 2014-2018	111
Wykres 63. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2014-2018	112
Wykres 64. Liczba miejsc w Ogrzewalni dla osób bezdomnych oraz liczba osób z niej korzystających w roku 2017 i 2018.....	113
Wykres 65. Liczba przestępstw wykrytych w gminie Łowa na przestrzeni lat 2016-2019... ..	119
Wykres 66. Średniomiesięczna liczba przestępstw wykrytych w gminie Łowa na przestrzeni lat 2016-2019.....	119
Wykres 67. Liczba osób poszkodowanych oraz liczba sprawców odnotowanych przestępstw w gminie Łowa na przestrzeni lat 2016-2019	120

 OFICyna
PROFILAKTYCZNA

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG

Wypełniony formularz prosimy składać do dnia 31 stycznia 2020 r.:

- 1) w Sekretariacie Urzędu Miejskiego w Iłowej, ul. Żeromskiego 27, 68- 120 Iłowa i Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, ul. Kolejowa 7, 68-120 Iłowa;
- 2) poprzez przesłanie wypełnionej ankiety na adres: ilowa@ilowa.pl;
- 3) wysłanie pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Iłowej, ul. Żeromskiego 27, 68- 120 Iłowa i Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, ul. Kolejowa 7.

Ewentualne zapytania dotyczące konsultacji można kierować na powyższy adres e-mail lub telefonicznie, pod numer: 68 368 14 00.

1. Informacje o zgłaszającym:

Imię i nazwisko	
Adres do korespondencji	
Adres e-mail	
Tel./fax	

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Urząd Miejski w Iłowej z siedzibą przy ul. Żeromskiego 27 (68-120 Iłowa) w związku z realizacją konsultacji projektu "**Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iłowa na lata 2020-2030**".

2. Zgłaszane uwagi, postulaty, propozycje

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga, postulat, propozycja (tytuł rozdziału, numer podrozdziału)	Strona	Treść uwagi / propozycja zapisu	Uzasadnienie uwagi / propozycji
1.				
2.				
3.				
...				

.....

OBOWIĄZEK INFORMACYJNY

Na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L. z 2016r. Nr 119, s.1 ze zm.) - dalej: „RODO” informuję, że:

- 1) Administratorem Państwa danych jest **Burmistrz Iłowej, ul. Żeromskiego 27, 68 – 120 Iłowa, e-mail: ilowa@ilowa.pl, tel. 68 368 14 00.**
- 2) Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym mogą się Państwo kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych za pośrednictwem adresu email: marek.biedak@cbi24.pl lub pisemnie na adres Administratora.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami dotyczących zmiany statutów sołectw w Gminie Iłowa, jak również w celu realizacji praw oraz obowiązków wynikających z przepisów prawa (art. 6 ust. 1 lit. c RODO) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.)
- 4) Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach szczególnych, w tym przepisów archiwalnych.
- 5) Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym nie będą podlegać profilowaniu.
- 6) Państwa dane osobowych nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy (obejmujący Unię Europejską, Norwegię, Liechtenstein i Islandię).
- 7) W związku z przetwarzaniem Państwa danych osobowych, przysługują Państwu następujące prawa:
  - a) prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii;
  - b) prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych osobowych;
  - c) prawo do ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
  - d) prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), w sytuacji, gdy uzna Pani/Pan, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO);
- 8) Podanie przez Państwa danych osobowych jest obowiązkowe. Nieprzekazanie danych skutkować będzie brakiem realizacji celu, o którym mowa w punkcie 2.
- 9) Państwa dane mogą zostać przekazane podmiotom zewnętrznym na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, a także podmiotom lub organom uprawnionym na podstawie przepisów prawa.